

מדינת ישראל
משרד הממשלה

רה"מ מנחם בגין

משרד

מס' תיק

הת"ל

1980 - 1989

מס' תיק מקורי

מחלקה

שם תיק: רה"מ מנחם בגין - הת"ל

מזהה פנימי: 4331/11-א

מזהה פריט: 000wdjf

כתובת: 2-108-9-8-6

24/11/2016

תאריך הדפסה

מס' תיק מקורי

מס' פנימי

ראש הממשלה

ירושלים, כ"ט בכסלו התשמ"ג

15 בדצמבר 1982

אל: מר ש. ארליך, סגן ראש הממשלה ושר החקלאות.
מר ד. לוי, סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון.
מר י. ארידור, שר האוצר.
מר ג. פת, שר התעשייה והמסחר.
פרופ' י. נאמן, שר המדע והפיתוח.
מר א. אוזן, שר העבודה, הרווחה והקליטה.
מר א. שריד, שר התיירות.
מר מ. דרובלס, יו"ר המחלקה להתיישבות, הסוכנות היהודית.

א.נ.,

בדיון שקיימתי עם מספר חברי ממשלה, הוחלט להקים ועדה בין-משרדית, אשר תכין תכנית-אב לפיתוח בקעת הירדן ואיכלוסה. הועדה תורכב מנציגי המשרדים, המוזכרים לעיל.

הריני מבקש כי תמנה בהקדם את נציג משרדך לוועדה ותודיע על כך לסגן ראש הממשלה ושר החקלאות.

את הועדה ירכז פרופ' ש. פוהורילס, ראש מינהל התכנון החקלאי במשרד החקלאות.

ב ב ר כ ה ,

מ. בגין

ראש הממשלה

ירושלים, כ"ט בכסלו התשמ"ג

15 בדצמבר 1982

אל: מר ש. ארליך, סגן ראש הממשלה ושר החקלאות.
מר ד. לוי, סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון.
מר י. ארידור, שר האוצר.
מר ג. פת, שר התעשייה והמסחר.
פרופ' י. נאמן, שר המדע והפיתוח.
מר א. אוזן, שר העבודה, הרווחה והקליטה.
מר א. שריר, שר התיירות.
מר מ. דרובלס, יו"ר המחלקה להתיישבות, הסוכנות היהודית.

א.נ.

בדיון שקיימתי עם מספר חברי ממשלה, הוחלט להקים ועדה בין-משרדית, אשר תכין תכנית-אב לפיתוח בקעת הירדן ואיכלוסה. הועדה תורכב מנציגי המשרדים, המוזכרים לעיל.

הריני מבקש כי תמנה בהקדם את נציג משרדך לוועדה ותודיע על כך לסגן ראש הממשלה ושר החקלאות.

את הועדה ירכז פרופ' ש. פוהוריילס, ראש מינהל התכנון החקלאי במשרד החקלאות.

ב ב ר כ ה ,

מ. בגין

מדינת ישראל

משרד החקלאות

ט"ז בכסלו תשמ"ג
2 בנובמבר 1982
תאריך

עמיקם שפירא
עוזר השר וסמנכ"ל לתפקידים מיוחדים
טלפון: 256391·211266·216055

מצב התישבות בבקעת הירדן

סיכום דיון אשר התקיים ביום ב' 29.11.82
בלשכת רוה"מ

משתתפים: מ. בגין, רוה"מ, ש. ארליך, סגן רוה"מ ושר החקלאות,
י. ארידור, שר האוצר, פרופ' י. נאמן, שר המדע
והטכנולוגיה, א. אוזן, שר העבודה והרווחה והקליטה,
מ. דרובלס, יו"ר מח' התישבות סוכנות יהודית, פרופ'
ש. פוהורילס, ראש הרשות לתכנון חקאי, ע. שפירא,
עוזר שר וסמנכ"ל לתפקידים מיוחדים.

סיכומים:

1. תוקם ועדה ביבמשרדית לפיתוח בקעת הירדן.
2. הועדה תורכב מבציגי המשרדים: חקלאות, אוצר, כינוי ושיכון, עבודה ורווחה, תעשייה ומסחר, מדע וטכנולוגיה, והמח' להתישבות של הסוכנות. כמרכז הועדה ישמש פרופ' ש. פוהורילס, מנהל הרשות לתכנון חקלאי במשרד החקלאות.
3. הועדה תעסוק בהכנת תוכנית אב לפיתוח כולל של האזור אשר תבטיח את הגדל האוכלוסיה ורווחתה הכלכלית והחברתית, תוך שילוב של פתרונות חקלאים ולא חקלאים לקידום כלכלת האזור.
4. השרים יגישו שמות בציגיהם לשר החקלאות עד ליום 15.12.82.

בברכה,

עמיקם שפירא

סגן ראש הממשלה
ושר החקלאות

יירושלימו בכסלו תשמ"ג

22 נובמבר 1982

אל: יחיאל קדישאי
מנהל לשכת רוה"מ

ליחיאל שלום,

לבקשתי, הזמין רוה"מ מספר שרים לשם דיון בפיתוח
בקעת הירדן.

הפגישה נקבעה ליום 29.11.82. אכיר לך תודה אם תדאג
שרוה"מ יעיין בתזכיר המצורף לפני הישיבה.

בברכה,
שמחה ארליך.

סגן ראש הממשלה ושר החקלאות

ירושלים ו' בכסלו תשמ"ג

22 בנובמבר 1982

לכבי

מר מנחם בגין

ראש הממשלה

י ר ו ש ל י ם

אדוני ראש הממשלה,

הנדון: המצב הקיים בבקעת הירדן והדרכים לפיתוחה

בהמשך לשיחתנו בנדון, הנני מתכבד להמציא לכבודו את תיאור המצב הקיים באזור בקעת הירדן וכן הצעות לקידום פיתוח האזור.

כידוע לך, לאזור בקעת הירדן חשיבות לאומית וגיאופוליטית ממדרגה ראשונה. האזור משתרע על שטח של כ-2000 ק"מ² מבקעת בית-שאן בצפון עד ים המלח בדרום, והמורדות המזרחיים של הרי השומרון במערב. לבקעה שני תת-איזורים אקולוגיים עיקריים: תת-איזור הבקעה התחתון וצפון ים המלח ותת-איזור המורדות.

מאז שנת 1967, הוקמו באיזור 21 ישובים (14 מושבים, 6 קיבוצים וכן מושב שיתופי אחד) 2 האחזיות נחיל, 2 מאחזים ועיר פיתוח מעלה אפרים. כן אושרו להקמה 7 ישובים חקלאיים נוספים, מרביתם בצפון הבקעה וזאת על מנת ליצור רצף התישבות יהודית.

האוכלוסיה הכפרית היהודית בבקעת הירדן מונה כיום כ-2,500 נפש (כ-520 משפחות). בנוסף לכך קיימת התישבות עירונית של כ-200 משפחות במעלה אפרים. האוכלוסיה הערבית באזור הבקעה גרה ב-7 כפרים ובעיר יריחו ומונה כ-28 אלף נפש.

מבחינה כלכלית מתבסס האזור כיום על חקלאות בלבד. יצוין כי בקעת הירדן הוא אזור אקולוגי חדש בחקלאות הישראלית אשר טרם נחקר ביסודיות מבחינת הפוטנציאל החקלאי שלו והאפשרויות להבטיח הכנסה נאותה למתישבים היהודים.

כיום מעבדים הישובים היהודיים כ-29 אלף דונם קרקע מזה כ-27 אלף דונם בשלחין. הפוטנציאל הקרקעי מאפשר להוסיף להתישבות עוד 24 אלף דונם. יצוין כי החקלאות הערבית באותו אזור מעבדת כ-60 אלף דונם, מזה כ-29 אלף דונם בהשקיה. אחת הבעיות המרכזיות של בקעת הירדן היא בעית המים המהווה תנאי בסיסי לפיתוח החקלאות. קיימת אפשרות לספק את הביקוש המתוכנן כמעט במלוא היקפו, בתנאי שתבצע השקעה בתשתית המים בסכום של 300 מיליון שקל בשנים הקרובות. החקלאות של הבקעה מבוססת על גידולי ייצוא, בעיקר ירקות חורף, ענבים ותמרים. לפי התחזיות תמשיך החקלאות להיות הענף הכלכלי הראשי גם בשנים הקרובות אולם במקביל יש לפתח את ענפי התיירות, השרותים והתעשייה. התיכנון לטווח ארוך של החקלאות בבקעה מביא בחשבון כי ענף הירקות לייצוא יהווה גם בעתיד מרכיב חשוב בכלכלת האזור ויספק כ-20% מההכנסה. ענפי פיתוח אחרים הם: מטעים של תמרים, ענבים, צמחי נוי ובמידה מסוימת גם בעלי חיים.

הבעיות שהתעוררו בתחום מגוון הגידולים החקלאיים ובעיקר הקשיים בייצוא ענף הירקות, גרמו למצב כלכלי קשה במרבית ישובי הבקעה ולחוסר אטרקטיביות להתישבות נוספת. כתוצאה מפגיעה בייצוא החקלאי והעדר פיתוח אלטרנטיבי נוצר ק פ א ו ן מוחלט בהתישבות, המסכן את מעמדה של הבקעה כאזור בעל עדיפות פיתוח לאומית.

הממצאים שהובאו לעיל מחייבים, לדעתי, התיחסות מיוחדת של הממשלה לנושא זה ונקיטת שורת צעדים בעלי אופי תכנוני ואופרטיבי כאחד.

לפיכך הנני מציע:

1. להקים ועדה בין-משרדית לפיתוח בקעת הירדן שתורכב מנציגי המשרדים: האוצר, בינוי ושיכון, עבודה ורווחה, תעשייה ומסחר, חקלאות ונציג הממ' להתישבות של הסוכנות היהודית, שתהווה ועדת היגוי ומעקב עליונה אחר ביצוע פעולות לקידום האזור כפי שיוחלט עליהן;

2. תוכן תוך פרק זמן סביר על ידי הרשות לתכנון של משרד החקלאות והסוכנות היהודית ת כ נ י ת א ב לפיתוח כולל של האזור שתקיף את כל ההיבטים הכלכליים, התישבותיים, הדמוגרפיים והחברתיים וכן את היחסים בין האוכלוסיה היהודית והערבית באזור; תכנית אב זו תציע פתרונות משולבים חקלאיים ולא-חקלאיים לקידום כלכלת האזור.

3. תוקם מסגרת ארגונית עצמאית לבקעת הירדן במעמד של חבל פיתוח נפרד כדוגמת חבל לכיש בזמנו או רשויות פיתוח מיוחדות הקיימות בארצות אחרות;

4. התנאים הניתנים למתישבים בבקעת הירדן יהיו זהים לתנאים באזורים בעלי עדיפות לאומית עליונה;

אדוני ראש הממשלה,

בקעת הירדן היא חבל ארץ בעל חשיבות רבה למדינת ישראל. פיתוחו, איכלוסו וקידומו הכלכלי והחברתי מהווים אתגר לאומי למסכת ההתישבות הכפרית והעירונית הנמצאת כיום בעיצומה בכל שטחי ארץ-ישראל.

הנני מעביר אליך תזכיר זה כחומר רקע לקראת הפגישה שקבעת בהשתתפות השרים הנוגעים לענין זה בתאריך 29.11.82.

בכבוד רב,

שמחה ארליך

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

26.10.82

לכבוד
מר מנחם בגין
ראש ממשלת ישראל
ירושלים.

מכובדי,

הנני מתכבד להעביר לידיעתך סכום שנת פעילות בנושא ההתישבות כפי שמבוצע ע"י משרדנו ובתוקף תפקידי כסגן/שר החקלאות לענייני התישבות.

עם כניסתי לתפקיד החברר שלאחר המאמץ ההתישבותי הגדול ביו"ש, אשר התבטא בפריסת ישובים וקביעת עובדת הנוכחות בשטח וזאת ע"י הקמת ישובים קהילתיים, כאילו נקטעה ההמשכיות של פעולה חשובה זו. גובשו תכניות כעתיד ולא הוכנו אתרים להמשך ההתנחלות, למעט הישובים הגדולים שמשרד השכון המשיך את פעולות הבניה בהם כגון: מעלה אדומים, אפרת, אריאל ואחרים.

משרדנו התמקד בפעולותיו, בשנה שעברה, כדי ליצור בסיס והתקשרויות לחדוש התנופה ובהקמת ישובים חדשים- ישובים מרובי אוכלוסין שאנו קוראים להם "תושבות". "תושבות" שמספר יחידות הדיור בהן הוא מ- 500 ומעלה. כל זאת מבלי לגרוע בחשיבות של פעילות ההסתדרות הציונית בהקמת ישובים קהילתיים סגורים, בעיקר באזורים המרוחקים ממרכזי ההשענות, אשר בהם דרושה מידה רבה של חלוציות ורצון להגשמה, זאת בנוסף להזדהות האדאולוגית.

פעולת גבוש התנופה ההתישבותית התבצעה בידיעת כל הגורמים הממשלתיים והצבוריים אשר נוטלים חלק בצוות הבין-מוסדי להתישבות (צוות ס/השר דקל). ראוי לציין את שתוף הפעולה הפורה עם משרד הבטחון באמצעות עוזר שר הבטחון לענייני התישבות חת אלוף (מי"ל) אורי בר-און.

הפעולה התמקדה בארגון גרעיני התישבות. במקומות עבודה או במסגרת התנועות הפוליטיות המזדהות עם פעולתנו ביו"ש. בעדוד היזמה הפרטית ע"י הקצאת קרקעות לקבלנים ויזמים אחרים. בטפוח היזמים הפרטיים אשר מקימים ישובים על אדמתם הפרטית אשר כבשוה מערביי הסביבה.

לסכום שנת הפעילות הנ"ל הנני שמח להודיעך כי 27 ישובים חדשים נמצאים בתהליך אשור, הקמת תכנון וחחילת הבניה- מתוכננות כ- 20,000 יחידות דיור, בנוסף ל- 2,000 יחידות דיור ב- 8 ישובים אשר בטפולה של ההסתדרות הציונית. כל זאת למעט הפעילות של משרד השכון, הפועל בעיקר בישובים הקיימים, שבודאי הינך מקבל דו"ח מפורט ממשרד השכון, על היקף פעילותם.

[illegible][illegible]

לפי עניות דעתי תכניות אלו, כולל הבניה של משרד השכון מהווים תוספת של 25,000 עד 30,000 יחידות דיור וכך תמנה האוכלוסיה כיו"ש בסך הכל בין 100,000 עד 120,000 מתישבים.

אנו נקדיש מאמץ עקרי שלפחות 70,000 מתישבים יישבו את יו"ש עד 1985-87 ויחד עם האזרחים היהודים המתגוררים ביו"ש כיום יהיו 100,000 מתישבים יהודים.

בכבוד הנני מעביר לך מכתב זה בצורך רשימה מפורטת של הישובים המתוכננים. אשמח להוסיף נתונים ולהבהיר סוגיות אחרות בנדון במידה וכבודו ימצא לנכון להזמיןני לפגישה.

בברכת חירות

מ. דקל
סגן שר החקלאות
לעניני החישובות.

for which the amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55. The amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55.

The amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55. The amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55.

The amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55. The amount of \$100,000 was paid to the United States Treasury Department on 10/10/55.

cc: Mr. [redacted]

cc: Mr. [redacted]
cc: Mr. [redacted]
cc: Mr. [redacted]

מס. סדורי	שם המקום	מקומו הגאוגרפי	חבל ארץ	מספר היחידות המוככנות	בעלות על הקרקע	חנועה מושבת או הגורם האחראי	אשור ועדת שרים	תהליכי ההקמה	אזור סיוע מוצע
1	אבני חפץ	דרום מזרחית מסול-כרם	שומרון	1,000	פרטית	החברה לגאולת הקרקע	-	תהליכי רכישת הקרקע ומכירת מגרשים	ג
2	כפר צור	מזרחית מסלעית	"	400	בבעלות המדינה	אגוד המושבים	-	התארגנות הגרעין	ג
3	קדומים ג'	מערבה מהכפר קדום	"	1,000	המדינה	מפד"ל	-	הקרקע תשמר למתישבי מפד"ל.	ב
4	קרני שומרון ד'	בין עזון ואסלה	"	1,000	"	צעירי חרות	-	גמר גבוש הגרעינים	ג
5	"חבלה"	מזרחית מהכפר חבלה	"	5601	"	יזמים פרטיים	-	התכניות אושרו ע"י ועדת ההגוי	ג
6	שערי חקוה	מערבה מאלקנה	"	800	פרטית	יו"ש משכנות	+	בשלבי הקמת המבנים	ג
7	אלקנה ג'	צפונית מאלקנה	"	900	"	" "	+	פריצת דרכים	ג
8	אלקנה ד'	ע"י שיח צבאח	"	1,200	"	חברת גל	+	" "	ג
9	"ברקין	ע"י כפר ברקין	"	500	המדינה	מפד"ל	-	לקראת תכנון	ב
10	יועזר	ע"י כפר אדיח	"	700	"	(1) משקי חנועה חרות (2) גרעין עצמאי	+	פריצת דרכים	ג
11	"דיר קלע"	מזרחית מדיר בלוט	"	300	המדינה	מפד"ל	-	לקראת תכנון	ג
12	נספים	צפונה מביח-אבא	"	300	"	הסתדרות הציונית גרעין עצמאי	+	פריצת דרכים	ב
13	"חרס"	בצומת חוצה שומרון עמנואל	"	600	פרטית	החברה לגאולת הקרקע	-	תהליכי רכישת במכירת מגרשים	ב
14	יוספיה (יקיר ב')	ע"י יקיר	"	2,000	המדינה	יזמים פרטיים	+	פריצת דרך-מכירת דירות	ב
15	אורנית	מזרחית מקבוץ החורשים	"	600	פרטית	חברת דלתא	-	שלבי תכנון	ג

מס. סדר	שם המקום	מקום הגאוגרפי	חבל ארץ	מספר היחידות המוכנות	בעלות על הקרקע	הנזעה מיטב או הגורם האחראי	אשר ועד שרים	תהליכי ההקמה	אזור סיוע מוצע
16	עשהאל (עופרים)	ע"י בית אריה	שומרון	1,000	המדינה	התאחדות האכרים עובדי משרד התקשורת.	+	גמר אשורי תכנון	ג
17	עופרים ב'	סנסה ברברה ע"י עבוד	"	800	"	יזמים פרטיים	-	לקראת גבוש תכנון	ג
18	נעלה ב'	מזרחית מנילי	"	1,000	"	גרענים: 1) חצב 2) תעשיה אוירית	+	פריצת דרכים	ג
19	גני מודיעין	מערבית ממתיחהו	"	700	פרטית	יו"ש משכנאות	+	פריצת דרכים	ג
20	מתחיהו ב'	מזרחית ממתיחהו	"	1,000	"	חברה פרטית	+	לקראת תכנון	ג
21	"רס-כרכר"	מזרחית מחרבא	"	400	המדינה	פועלי אגודת ישראל	-	לקראת תכנון	ג
22	בית"ר	ע"י בית"ר ההסטורית	יהודה	500	המדינה	יזמים פרטיים	+	לקראת תכנון	ג
23	דניאל	בין בית לחם-אפרת	"	200	"	גרעין עצמאי	+	גמר תכנון	ג
24	ענחות	ע"י ענחות	"	200	"	גרעין אמנה	+	פריצת דרכים	ג
25	נאות אדומים	בין מעלה אדומים ונחל קדרון	"	100	"	הסתדרות הציונית גרעין עצמאי	+	לקראת תכנון	ג
26	גבעת הראדר	גבעת הראדר	"	700	"	גרעין עצמאי	+	פריצת דרכים	ג
27	רמת קדרון	1) חרבה מונטר 2) מזרחית מעבדיה	"	2,000	פרטית	התאחדות האכרים יזמים פרטיים	+	לקראת תכנון	ג
28	גינה	ע"י ג'נין	שומרון	300	המדינה	הסתדרות הציונית- "אמנה"	+	לקראת תכנון	א-ב
29	תקוע ג'	ע"י הרודיון	יהודה	300	"	הסתדרות הציונית- "אמנה"	+	" "	א
30	אנחיל- קבוץ	גוש עציון	יהודה	80	"	הסתדרות הציונית- הקבוץ הדתי	+	" "	"
31	אדורה	מצפה לכלי	"	300	"	הסתדרות הציונית- משקי חרות	+	" "	א
32	גבוהות	מצפה אמציה	"	300	"	הסתדרות - הציונית	+	" "	א
33	סוסייה	חירבת סוסיא	"	300	"	הס' הציונית-אמנה	+	" "	א
34	יקין	דרום מזרחית מחברון	"	300	"	הס' הציונית-אמנה	+	" (מיושב ע"י גרעין נחל)	א
35	עופרים	ע"י דהריה	"	150	"	הס' הציונית-אמנה	+	" "	א

סכום:

סה"כ יחידות מתוכננות בשומרון
15760

סכום כללי:

סה"כ יחידות: 21490
אזור השומרון הצפוני
300

אזור יהודה וגוש עציון
1730

אזור ירושלים 3700

ע"י יזמים פרטיים ועל אדמה פרטית:
6800

ע"י יזמים פרטיים על אדמות המדינה
3360

ע"י תנועות מישבות וגורמים צבוריים
5600

סכום:

סה"כ יחידות מתוכננות ביהודה: 3700

ע"י יזמים פרטיים, על אדמה פרטית: 2,000

" " " על אדמת המדינה: 500

" תנועות מישבות וגורמים צבוריים: 1200

ישובים קהילתיים כפריים (סגורים)

סה"כ יחידות: 2030

הקמה ע"י גורמים צבוריים- הסתדרות
הציונית

2030

תקציב פיתוח לשומרון וליהודה לשנת 1982/83

במליוני שקלים (20.0 שקל = \$1.0)

סדר קדימויות לפיתוח פרויקטים באזור

פרויקט עדיפות	כבישים			הרחבת ישובים קיימים		תוספת ישובים חדשים	פריצת תשתיות	אריאל וישובים עירוניים		שרותים לנ"ל חינוך וכד'		תעשיה, תיירות אמצעי ייצור אחרים		תפיסה, שמירה ורכישת שטחים		עידוד עליה בתוך ההתישבות		סה"כ (מיל. שקל)	
	כביש	אורך (קמ)	עלות (1)	יח"ד (2)	עלות			יח"ד (3)	לפי יח"ד (4)	עלות	תוספת יח"ד (2)	עלות	עלות	עלות	עלות	עלות	עלות		
א	חוצה שומרון עוקף כפר קאסם	18	100	בישובים כפריים 5 יח"ד ל - 20 ישובים: כ-100 יח'	100	6 ישובים חדשים בגב ההר: אנחיל, כוכבא, מוקד, מטר, תל - חיים, מעלה לבונה	3 תושבות: נעלה, יועזר, עשהאל	200	1,000 יח"ד לפי 50% מהעלות	500						כ-300 יח"ד	300	2314	
	עוקף קלקיליה	14	70																
	עוקף ביר זית	12	50																
	מכמש - גב ההר	8	24																
	חוצה שומרון צ' מחצית התואי	15	60	(מחושב לפי 50% מהעלות)	250	20 יח"ד לישוב	120										300		
	עוקף שכס נילי -	18	70																
	מודיעין ירושלים	3	20																
	-הרודיון	8	30																
	סה"כ	96	424		350		120	200	500			220		200					
	ב	כבישים לפי התכנית	45	250	תוספת של כ-5 יח"ד לישוב, סה"כ 200 יח"ד	100	6 ישובים חדשים: ברכה, יקין, סוסייה, עתניאל, נגיד, מכמתת			900 יח"ד לפי 50% מהעלות	450	200					כ-400 יח"ד		400
סה"כ			250		100		120		450		200	160		120					
ג	כבישים לפי התכנית	45	250	תוספת של 300 יח"ד	150	3 ישובים חדשים: חרמש, גינת, תרצה, והרחבת קודמיהם	120	הרחבת תושבות בשלב א', ופריצת 3 תושבות חדשות, כ- 200 יח' תשתית									300	1600	
	סה"כ		250		150		120		400		200	100		80					

סה"כ: 5714

1. עלות ממוצעת ל-1 ק"מ כביש: כ-5.5 מליון שקל.
2. יח' מגורים: 1 מליון שקל, מחושב לפי 50% מהעלות בישובים קהילתיים ועירוניים.
3. גודל ישוב: 20 יח"ד: תשתית בעלות של 0.5 מליון שקל ליחידה, ו-10 יח' מגורים בעלות של 1.0 מליון שקל ליחידה.
4. עלות ממוצעת ליחידת תשתית: 0.5 מליון שקל ליחידה.

סגן שר החקלאות מיכאל דקל

תאריך 16.3.82

לכבוד
מר ה. לויטס
בורדון 51
נתניה 42 442
א.נ.,

בהמשך למכתבין מיום 12.12.81 ומיום 17.1.82 אל כבוד ראש הממשלה, הנני מביש
לך בזאת את רשימת 147 הישובים אשר הוקמו ע"י ממשלת הלכוז החל בשנת 1977.

1. בגליל הוקמו בסה"כ 60 ישובים: (כולל מצפים)

אטנון	הררית	לבון	קדרים	אדר	בית רסון
חנהון	צורית	מורשת	רקפת	אלון הגליל	ברננה
אבירים	לוטם	מנוח	גילון	אסתר	כלנית
אבטליון	מעלה צביה, מפרץ	מנוח	טל אל	גיחה	לבנים
אסיף	יעד	מרוה	כסון	הוטעיה	לפידות
הרדוף	ימתה אל	מתח	מכסנים	הילה	מנוף
חמרת	יובלית	נטופה	עדי	חרשים	קורנית
ורד הגליל	עצמון	עמוקה	צורית	טפחות	רביד
חלוץ	אשרת	פלך	חובל	כחל	שכניה
כפר חנניה.	שרשים	צבעון	ביטור	כליל	מצפה אביב

2. כחל עזה וובסתחת רפיה הוקמו 8 ישובים:
מורג, קטיף, גדיד, גן אור, בני טל, נצר חזני, קדש ברנע, חולית.

3. בערבה הוקמו 5 ישובים:
עין חמר, צופר, עידן, שזרון, מצפה שלם.

4. ברמה הגולן הוקמו 4 ישובים:
קלע, אלוני הבטן, עין סמס, מיצר.

מעלה עמדם	סלעית	יביר	אלון מורה
מחיתהו	קרני שומרון	מבוא דותן	אשרת
נעלה	ריחן	מגדל עוז	אריאל
עמנואל	שבי שומרון	כפר אדומים	בית אל ב'
שבי שומרון ב'	שילה	כפר הטוח	בית יהיר
שקד	חקוע	מכס	לוצימר
מצפה גוברין	בית אריה	מעלה שומרון	כרמל
כוכב השחר	ברקן	מצפה יריחו	חדשה
בית חורון	שא נור	נוה צוף	חומט
מסבות	מעון	עטר	חינניה
שערי תקוה			

8. כבקעת הירדן הוקמו 7 ישובים:
דועי, יפית, שלומציון, יטב, נעמה, ורד יריחו, רמונים.

7. בחוף הקו הירוק הוקמו 8 ישובים:
קציר, נמר, נחושת, עמא, כפר רות, טילת, כוכב יאיר, מגן שאול.

8. כמו כן הוקמו 14 האחזיות נח"ל:

מזפה לכיש	מזפה אמציה
זוהר	אורנים
שלח	
שיאון	
נשור	
קטיף ד'	
בית הערבה	מזפה להב

9. סה"כ הוקמו איטוא מסנת 1977 ועד היום 147 ישובים.

10. לפיכך ברור לך כי הפרסומים ב"כל מקומוואתר" אינם מדויקים ואינם משקפים את העשייה והמלאכה היום יומית הנעשית בשטח.

11. אני מקווה כי פרסום רשימת ישובים זו ישכנע אותך כי ממשלת הלכוד אכן הקימה את כל הישובים עליהם הודיעה בטלויזיה ובכלי התקשורת האחרים.
עלי לציין כי הוקמו עוד 3 ישובים חדשים למן הבחירות ועד היום. כך שהרשימה הסופית כוללת 147 ישובים.

בכבוד רב,

עלוד מלכה
עוזר סגן השר

הערה: יחיאל קדישאי - מנהל לשכת ראש הממשלה.

סגן שר החקלאות

ח' בשבט תשמ"ב
1 בפברואר 1982
תאריך

לכבוד
ראש ממשלת ישראל
מר מבחם בגין
ירושלים

מכובדי,

לפי בקשתך, הנני מעביר לך רשימת ישובי אמנה (גוש אמונים) ביהודה ושומרון ומספר המשפחות בכל אחי מישובים אלו:

1. אלון מורה - 120	13. מכמש - 35
2. בית-אל א' - 75	14. מצפה יריחו - 45
3. בית-אל ב' - 78	15. בעלה - 32
4. בית-חורון - 40	16. עטרת - 5
5. חדשה - 12	17. עיבב (שבי שומרון ב') - 34
6. חלמיש - 65	18. עפרה - 85
7. יקיר - 35	19. קדומים - 150
8. כוכב השחר - 25	20. קרבי שומרון - 140
9. כפר אדומים - 40	21. שבי שומרון - 74
10. כרמל - 15	22. שילה - 58
11. לוציפר (יתיר ב') - 15	23. תפוח - 25
12. מבוא דותן - 38	24. תקוע - 43
	25. מעון (האחזות בח"ל)

סה"כ 1,314 משפחות

בברכה,

מיכאל חגית
סגן שר החקלאות

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק גלוי

אל: המשדר

דף 1 מתוך 20 דפים

סיווג בטחוני: _____

דצ:

דחיפות: _____

מאת: נאום

תאריך זיח': 6 יולי 1981 } לשימוש
מס. מב. ק: 74 } פח'
הקשר

ארבל 2. דע: ארבל 1.

התנהלויות.

רצ"ב מכתב בנדון על צירופו (מסמך דרובלס מספטמבר 1980) שהופץ חיוט לבקשת
מ"מ יו"ר ועדת פלסטין כמסמך א' 341/36 - ס' 14566/:-

נאום

מהח רחא שהבט אנכא אנכא אלצור אובל 321 ז'בון
שחיה אט מורכב אמת הם אמן

תאריך: _____ השולח: יו. ש. ג. אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: ל. ז.

20 JUN 2 77 74 73

UNITED NATIONS

GENERAL
ASSEMBLY

SECURITY
COUNCIL

Distr.
GENERAL

A/36/341
S/14566
23 June 1981

ORIGINAL: ENGLISH

GENERAL ASSEMBLY
Thirty-sixth session
Item 31 of the preliminary list*
QUESTION OF PALESTINE

SECURITY COUNCIL
Thirty-sixth year

Letter dated 19 June 1981 from the Acting Chairman of the
Committee on the Exercise of the Inalienable Rights of the
Palestinian People to the Secretary-General

As Acting Chairman of the Committee on the Exercise of the Inalienable Rights of the Palestinian People, I refer to the most recent reports regarding the establishment of new settlements by Israel in the illegally occupied Arab territories. According to these reports, Prime Minister Begin reiterated the intention of his Government to build even more settlements.

The continuation of this policy of changing the demographic character of the occupied territories in violation of the Fourth Geneva Convention of 12 August 1949 ^{1/} and in defiance of international opinion and General Assembly and Security Council resolutions constitutes a threat to international peace and security, already endangered by Israel's recklessness.

It will be recalled that, on 18 October 1979, the Chairman of the Committee on the Exercise of the Inalienable Rights of the Palestinian People addressed a letter to the President of the Security Council and to the Secretary-General (A/34/605-S/13582), to which he annexed a copy of a document of the World Zionist Organization entitled "Master plan for the development of settlement in Judea and Samaria, 1979-1983". That master plan was clearly indicative of Israel's total disregard of the fundamental principles of international law, and of its intention to proceed with its policy on settlement regardless of the consequences to international peace.

Annexed hereto is a copy of another document by the author of the master plan, Mattityahu Drobless, of September 1980, and entitled "Settlement in Judea and Samaria - Strategy, policy and plans". According to reliable information, the report was adopted by the Government of Israel in January 1981. Foot-notes have been added to the report to include figures and information obtained from the updated Hebrew text of the report, issued in January 1981. Perusal of this document leaves one in no doubt of Israel's intention to annex the Arab territories

* A/36/50.

^{1/} United Nations, Treaty Series, vol. 75, No. 973, p. 287.

20-3-74
A/36/341
S/14566
English
Page 2

it has illegally occupied. It proves, moreover, that the autonomy that Israel speaks of for these occupied territories will not apply to the territories but only to "the Arab population thereof". The report speaks also of lands being seized right away for the purpose of establishing settlements and cutting off the Arab population in order to make it difficult for it to form a territorial and political continuity. Israel's cynicism and total lack of credibility is evidenced, moreover, in the statement which reads: "In the light of the current negotiations on the future of Judea and Samaria, it will now become necessary to conduct a race against time."

Plans also appear to be in hand to establish 12 to 15 settlements per annum over the next five years, with an intended increase of the Jewish population by 120,000 to 150,000 people.

It is essential that urgent and vigorous action be taken by the United Nations, especially the Security Council, if the international community is not to be exposed to the dangers to which Israel's arrogant defiance of world public opinion and international law is exposing it.

I should be grateful if this letter and its annex could be issued as a document of the General Assembly, under item 31 of the preliminary list, and of the Security Council.

(Signed) Raúl ROA-KOURI
Acting Chairman of the Committee
on the Exercise of the Inalienable
Rights of the Palestinian People

20 ~~4~~ 74
TIB T 71

A/36/341
8/14566
English
Annex
Page 1

ANNEX

WORLD ZIONIST FEDERATION
SETTLEMENT DIVISION

SETTLEMENT IN JUDEA AND SAMARIA -
STRATEGY, POLICY AND PLANS

By

MATTITYAHU DROBLESS

Jerusalem, September 1980

/...

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 2

20 5 74
~~20 5 74~~

THE CURRENT STATE OF THE SETTLEMENTS IN JUDEA AND SAMARIA

44 settlements have so far been established - or are in the process of being established - in Judea and Samaria: 21 communal settlements, 12 urban settlements, 3 moshavim, 3 kibbutzim, 3 industrial villages, 1 regional center and 1 industrial center. 35 settlements have been or are being established in Judea and Samaria over the past 3 years, since 1977 (see attached list of settlements in Judea and Samaria). The Jewish population in these regions totals some 10,000 people today. 1/

The majority of the settlements in Judea and Samaria are communal villages. The communal settlement is a relatively new form of settlement. Such a settlement is designed to have a population of 300 families, in order to enable the development of an intensive and productive form of communal life, a closed rural society capable of generating a quality of life and services on a higher level than normally found in larger and open urban societies on the same economic level. In this form of a smaller and closed society there is room for mutual cooperation and for taking decisions in principle which call for greater efforts being exerted in order to preserve the definite nature of the settlement. All the members of a communal settlement are members of a joint cooperative association. For a new member to join the association, he has to undergo the accepted absorption procedures required by agricultural settlements and to have his membership approved by an absorption committee composed of representatives of the Settlement Division and the settlement movement to which this particular settlement belongs and of one representative from the settlement itself. Each candidate has to meet the criteria as required by the nature of the

/...

20 6 74

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 3

settlement, by the regulations set by the association and in accordance with the nature of the founding settlement movement. This, in order to guarantee the greatest possible adjustment among the members, which is the precondition for the proper functioning of a small settlement. The association takes care of municipal services (gardening, roads, garbage, water, etc.), of welfare services (education, health, relief, etc.), of cultural, social and entertainment activities, and also assists the members in the productive-economic sphere (financing and marketing), preserves the nature of the settlement and represents it in dealings with external elements.

The Settlement Division assists in the financing of public investments and infrastructure work in the communal settlements. The assistance is given in the form of a long-term loan, in accordance with regulations and procedures applicable in agricultural settlements. The productive activity in the settlement is conducted by the members or by corporations of members with the responsibility resting with the members. The Settlement Division assists in financing the required investments in productive plants set up by the members or the association, in accordance with settlement standards. Such an assistance is only provided to permanent residents of the settlement working in that particular plant, and only after the economic rentability of the plant was examined and confirmed by Settlement Division experts.

The Settlement Division assists the rural villages in constructing their own means of production, with the aim of rapidly reducing the need of settlers to commute over long distances in order to make a living - an undesirable phenomenon from the social, the economic and the security aspects. Owing to the shortage of land and water in the hilly regions which reduces the possibility of making a living on agriculture: it becomes necessary to establish means of livelihood for these settlements based on industry, tourism and

/...

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 4

20-7-74

sophisticated agriculture requiring a relatively small quantity of land and water.

It should be noted that notwithstanding the relatively scanty resources invested in the means of production, the settlers have managed to make a decent living. The social condition in most of the settlements is excellent and the atmosphere is pleasant and warm, abounding with intensive cultural and social activity. Therefore, most of the settlements established in Judea and Samaria are firmly established and function properly. At first we had to overcome numerous difficulties, but compared with other regions these settlements have managed to function properly within a brief period of time and with a relatively small investment being required. At first we had to provide water for the settlements by tankers alone, but now the large majority of the settlements are connected to water pipes. In various settlements (Kedumim, Shiloh) water drillings were carried out. The proper infrastructure has also been established and all of the Samaria settlements will soon be connected to the national electricity grid. In many settlements infrastructure work is already under way for putting up permanent housing units in accordance with the "Build Yourself a Home" method.

Hereunder details will be given about four communal settlements in Samaria, serving as a representative sample of all such settlements:

/...

20 8 74 43

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 5

1. OFRAH

Ofrah - the first Jewish settlement in Samaria - was established 5 years ago on a high hill near the ancient city of Ofrah, at the foot of which lies the road leading to Eretz Hamirdafim (the terrain where the IDF pursues terrorists) and to the Jordan Valley and near the hilly road along the southern border of Samaria. There are 72^{2/} families living in the settlement today, with 300 children and with the total number of residents amounting to 500.^{3/} The social and cultural life, public services, maintenance and economic activity are jointly conducted by the settlement. So far, 72 provisional housing units have already been established, and 10 more are due to be established this year. In addition, the construction of 50 permanent housing units is already under way, so that by the end of this year 80^{4/} families will reside in Ofrah. About 80 percent of the residents of Ofrah make their living in the settlement proper and the rest earn their livelihood in the vicinity. There are 3 steel mills in the settlement, 3 carpentry workshops, a printers' workshop and an institute for removing honey from hives. An office for computer programming services was also established in the settlement, in which 18 programmers and planners who reside in the settlement are employed. In addition, there are also in Ofrah a field school employing 15 residents, a college for Jewish studies and a youth hostel, as well as accountants' and translation offices with clients in Jerusalem and a land surveyor's office. The Settlement Division planted for Ofrah a 90-dunam plantation of cherries, plums and apricots, and the territory of the plantation is to be expanded this year to 150-200 dunams. Industrial structures have also been put up during this year extending over a 2,100 sq. km. territory, in order to expand and establish the existent projects which are meantime scattered in provisional structures. The construction of 4 hen runs is also planned.

/...

20 June 1974

2. BEIT-EL

The settlement is located near the biblical Beit-El, near a military base on the right of the Ramallah-Nablus road, some 2 kms north of the road junction leading to Ofrah and some 20 kms north of Jerusalem. The Beit-El residence took occupancy of the settlement some two and a half years ago^{5/} in November 1977. There are 65^{6/} families residing in the settlement, with 170 children and with the total number of residents amounting to 300.^{7/} 74 housing units were established there. The construction of 50 permanent housing units has already been approved and infrastructure work is already under way. There is a large grocery store, a health clinic and a physician in the settlement and a child care clinic is soon to be opened there. In addition, there is also a library for children and adults, a youth club, a Bnei-Akiva Youth Movement club, and an intensive cultural and biblical studies activity. The settlers make their living on local and regional work and some of them work in other places outside the region. A toy factory employing 3 residents and a cosmetics institute have already been established. The Settlement Division established in Beit-El a structure for industrial work extending over 660 square meters and fit to house between 3 and 6 factories. The setting up of a gas station with a snack bar and other facilities has already been approved and is soon to be started. Other possibilities for establishing economic projects in Beit-El during the coming budget year are also being looked into.

3. KEDUMIM

Was established four and a half years ago. It is located near the village of Kudun, some 7 kms west of Nablus. The number of families residing in the settlement is 120,^{8/} with 360^{9/} children, 10 singles and 60^{10/} yeshiva students -

/...

20-10-74

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 7

some 700^{11/} people in all. So far, 130 "Ashkubit" housing units have been put up and 10 caravans. In addition, the infrastructure work for the construction of permanent housing in the "Build Yourself a Home" method is already under way. A synagogue, a central eating hall and kitchen, a crèche, administration offices, a school (9 classrooms), a yeshiva complex, a health clinic, a structure for a large grocery store and 8 structures for housing various types of shops for daily use have already been established. About 60 percent of the residents make their living in the settlement proper. Two house plant nurseries, 3 hen runs, a stool mill, an insecticide factory, a sewing workshop for children's clothes, a book-keeping office, a stencilling workshop, a paper mill (in partnership with a Japanese citizen who is an Israel sympathizer), a carpenter's workshop and a paint factory have also been established. The Eretz Yisrael College in the settlement employs 6 families and offers courses on the Judea and Samaria region in particular and on Eretz Yisrael in general.

4. ELON MOREH

The settlement was established in January 1980 in its present location on Mount Kabir and is situated some 4 kms east of Nablus. The number of families residing in the settlement is 35^{12/}, with 130^{13/} children and 6 singles - totalling some 200^{14/} people altogether. So far, 41 Troumasbest housing units have been set up as well as 7 public buildings: a synagogue, a kindergarden (2 classrooms), a creche (3 rooms), a school (4 classrooms), a health clinic, administration offices and a large grocery store. A wide access road was paved to the settlement, and the paving of the road bypassing the village of Dir-el-Khatat is about to be concluded.

/...

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 8

20 11 74 73

The Settlement Division is constructing at present an industrial complex on Mount Kabor, extending over 1,200 square meters and scheduled to house a locksmith's workshop and other plants (an insecticide factory, for example). The construction of an additional industrial complex is also being planned. Educational and cultural activities are conducted in a kindergarten, a creche and a youth club. The absorption of additional families in the settlement is planned for the near future, so that by the end of this year the number of families residing in it will amount to around 40.^{15/}

THE SETTLEMENT STRATEGY IN JUDEA AND SAMARIA

A large eastern rejectionist front which includes Syria, Iraq, Iran and Saudi Arabia is facing us today. These countries, which have huge resources at their disposal and which are united in their hostility towards Israel, are posing today a constant threat to our eastern border. The lessons we learned from previous wars indicate that we ought to ensure that the border be drawn as far as possible from our dense urban, industrial and economic centers on the coastal plain, so as to provide ourselves with an adequate breathing space for mobilizing our army reserve forces on which we have to depend owing to the large superiority in number enjoyed by the Arab armies. Therefore, a greater distance between our eastern border with Jordan and our own population centers contributes a lot to the security of the entire state of Israel.

However, only a military presence in the territories west of the Jordan is not sufficient for the security of this sensitive region. The civilian presence

/...

20-12-74

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 9

of Jewish settlements is vital for the security of the state, since all the settlements in Judea and Samaria are located on high hills presiding over important axes which are not easily passable by armoured or any other types of vehicles. It should be noted that in light of the lessons drawn from the last war, all necessary measures have been taken to enable the settlers in the territories to defend themselves in the eventuality of a surprise attack being launched against them. Thus, it will not only become unnecessary to evacuate them in the eventuality of a war breaking out, but this dense chain of settlements situated on hilltops will be able to serve as a proper block against the united eastern front which is now threatening Israel, or at least to ward off an Arab attack until the reserve forces are mobilized and ready to fight. This buffer of settlements will also give a greater sense of security to the settlements in the Jordan Valley, which serve as our foremost defence wall on the east, and will keep them from getting into the position of being pressed from both the east and the west by hostile populations.

In light of the current negotiations on the future of Judea and Samaria, it will now become necessary for us to conduct a race against time. During this period, everything will be mainly determined by the facts we establish in these territories and less by any other considerations. This is therefore the best time for launching an extensive and comprehensive settlement momentum, particularly on the Judea and Samaria hilltops which are not easily passable by nature and which preside over the Jordan Valley on the east and over the Coastal Plain on the west.

It is therefore significant to stress today, mainly by means of actions, that the autonomy does not and will not apply to the territories but only to the

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 10

00-13-74-71

Arab population thereof. This should mainly find expression by establishing facts on the ground. Therefore, the state-owned lands and the uncultivated barren lands in Judea and Samaria ought to be seized right away, with the purpose of settling the areas between and around the centers occupied by the minorities so as to reduce to the minimum the danger of an additional Arab state being established in these territories. Being cut off by Jewish settlements the minority population will find it difficult to form a territorial and political continuity.

There mustn't be even the shadow of a doubt about our intention to keep the territories of Judea and Samaria for good. Otherwise, the minority population may get into a state of growing disquiet which will eventually result in recurrent efforts to establish an additional Arab state in these territories. The best and most effective way of removing every shadow of a doubt about our intention to hold on to Judea and Samaria forever is by speeding up the settlement momentum in these territories.

Jewish settlement in Judea and Samaria will mainly be carried out on state-owned lands or on uncultivated ownerless barren lands, and is by no means designed to dispossess people living on their land. Such a policy creates a reasonable prospect for a peaceful coexistence. Furthermore, the cohabitation of Jews and Arabs side by side for a long period of time is the only chance for developing a good neighbourly relationship as time goes by, for the gradual awakening of a mutual understanding and for the essential creation of common interests. It can be learned from historical experience that personal and close relations between hostile populations usually contribute to the creation of a de facto state of peace more than any political agreements signed by the leaders of these populations normally do.

/...

20 JAN 14 1974

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 11

SETTLEMENT POLICY IN JUDEA AND SAMARIA

Experience indicates that the situation must be averted of any one settlement being left isolated in whatever region, both owing to the need of relying on shared services together with neighbouring settlements and because of the security aspect. Thus, it is necessary to establish additional settlements near every existing settlement in Judea and Samaria, so as to create settlement clusters in homogenous settlement regions and to make it possible to develop shared services and means of production. It is not altogether unlikely that the expansion and development of these settlements will eventually result in some cases in their natural decision to merge and create a single urban settlement containing all the settlements of the same cluster. In order to make a large deployment of settlements possible and in order to establish settlements with a high quality of life, the majority of settlements in Judea and Samaria were and will continue to be established in the form of rural-communal villages. The population in these settlements will amount at the first stage to between 50 and 300 families which will find their means of livelihood mainly in industry, tourism and services and to a much lesser extent in sophisticated agriculture, owing to the shortage of agricultural means of production in these territories. Regional services in the educational, health and cultural spheres are planned and set up at the very first stage of the implementation of the settlement program - in each and every bloc, in one of the central settlements thereof. The setting up of these services as early as possible will contribute to the welfare of the new settlements. The establishment of the settlements is preceded by forming a group of potential settlers and getting them ready for taking occupancy of the land. The absorption unit of the Settlement Division sets up the framework for social assimilation activities among the settlers (both new immigrants and veteran citizens),

/...

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 12

20 June 15 74

in coordination with the various settlement movements and with other social bodies. It should be noted that the current potential for settlement is very high. There is an increasing stream of applications submitted by people wishing to settle in Judea and Samaria, and the number of families wishing to settle in these territories - either by setting up new settlements or by joining existing ones - amounts to many thousands, both in Israel and in the diaspora.

Over the next 5 years it is necessary to establish 12-15 rural and urban settlements per annum in Judea and Samaria, so that in five years from now the number of settlements will grow by 60-75 and the Jewish population thereof will amount to between 120,000 and 150,000 people. More details about this plan can be found in the brochure submitted by me in October 1978 to the government and the inter-departmental settlement committee, entitled "A Masterplan for Settlement Development in Judea and Samaria for the years 1979-1983" and published by the Rural Settlement Division of the World Zionist Federation. 16/

/...

20 June 16 74 72

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 13

SETTLEMENTS ALREADY ESTABLISHED OR NOW BEING ESTABLISHED IN JUDEA AND SAMARIA 17/

NAME	FORM	ESTABLISHED IN	AREA BLOC
1. Kedumim	Communal	1975	Kedumim
2. Elon Moreh	Communal	1979	Elon Moreh
3. Beit Horon	Communal	1977	Giv'on
4. Mattityahu	Communal	under construction	Modi'in
5. Mevoh Horon	Moshav	1970	Modi'in
6. Halamish (Neve Tzuf)	Communal	1977	Halamish
7. Sal'it	Industrial Village	1978	Sal'it
8. Sanor	Communal	1977	Shavei Shomron
9. Dotan	Communal	under construction	Reihan
10. Shavei Shomron	Communal	1977	Shavei Shomron
11. Ma'aleh Shomron	Communal	1979	Karnei Shomron
12. Yakir (Karnei Shomron D)	Communal	under construction	Karnei Shomron
13. Beit El	Communal	1977	Beit El
14. Mitzpeh Yeriho	Communal	1977	Adumim
15. Ofrah	Communal	1975	Beit El
16. Shiloh	Communal	1977	Shiloh
17. Tapu'ah	Communal	1978	Shiloh
18. Teko'ah	Communal	1978	Etzion
19. El'azar	Industrial Village	1977	Etzion
20. Kfar Etzion	Kibbutz	1967	Etzion
21. Migdal Oz	Kibbutz	1977	Etzion
22. Rosh Tzurim	Kibbutz	1975	Etzion
23. Kohav Ha'shahar	Communal (Nahal)	1977	Beit El
24. Mevoh Shiloh	Communal (Nahal)	1977	Shiloh
25. Rimoni	Communal (Nahal)	1977	Beit El

20 JUL 17 1974

(Cont. from previous page)

	NAME	FORM	ESTABLISHED IN	AREA BLOC
26.	Kfar Adumim	Communal	1979	Adumim
27.	Reihan	Moshav	1979	Reihan
28.	Beit Aryeh (Levonah)	Communal	under construction	Halamish
29.	Homesh (Ma'aleh Nahal)	Moshav (Nahal)	1979	Shavei Shomron
30.	(New) Mitzpeh Giv'on	Communal	1980	Giv'on
31.	Hinanit (Reihan B)	Industrial Village	1980	Reihan

(Altogether 31 rural settlements handled by the Settlement Division)

32.	Karnei Shomron	Urban	1977	Karnei Shomron
33.	Karnei Shomron C	Urban (regular army)	under construction	Karnei Shomron
34.	Beit El R	Urban	1977	Beit El
35.	Har Giloh	Urban	1968	Etzion
36.	Ephrata	Urban	under construction	Etzion
37.	Giv'on	Urban	1977	Giv'on
38.	Ariel (Khars)	Urban	1977	Ariel
39.	Kiryat Arba ... each Adumim	Urban Urban	1968 under construction	Adumim
43.	Elkanah B	Urban	under construction	Ariel
44.	Elon Shvut	Regional center	1970	Etzion

(Altogether 13 urban settlements handled by the Construction Ministry)

Total: 44 settlements

/...

20-18-74

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 15

Footnotes. (The following figures and other information are as they appear in the Hebrew text of the report dated January 1981)

1. About 78 settlements, with about 17,600 persons, have been and are being established in Judea, Samaria and the Jordan Valley. In the last three years 56 settlements have been established in these areas, and the Jewish population increased in that period by 14,300 persons.

In Judea and Samaria (excluding the Jordan Valley) about 54 settlements have so far been established or are in the process of being established (of which 46 were established during the last three years). Of these, 27 communal settlements, 12 urban settlements, 4 industrial villages, 3 kibbutzim, 1 moshav, 1 regional centre, 1 industrial centre and 5 other settlements. The Jewish population in Judea and Samaria totals about 14,600 persons today.

2. Now 80
3. Now 600
4. About 130
5. About three years ago
6. Now 73
7. Now 500
8. Now 130
9. Now 400
10. Now 80
11. Now 800
12. Now 40
13. Now 150
14. Now 300
15. Now 70

16. Over the next 5 years it is necessary to concentrate on the fast expansion of the existing 54 settlements in Judea and Samaria, the development of the infrastructure (roads, electricity, water and communications), creating sources of employment in the settlements and their vicinity, and the establishment of additional 10 settlements. These activities would increase the Jewish population of Judea and Samaria by about 100,000 people. Thus in 5 years some 120,000 Jews would be living in about 80 rural and urban settlements in Judea, Samaria and the Jordan Valley.

17. See attached

/...

22 June 1977 74 73

17/ Settlements Already Established or are Being
Established in Judca and Samaria
(According to the January 1981 version of the report)

	Established in	Name of Settlement	Type of Settlement	Settlement movement	Area/block
1	1967	Kfor Etzion	Kibbutz	Religious Kibbutz	Etzion
2	1968	Qiryat Arba	Urban	-	Hobron
3	1969	Har Giloh	Urban	-	Etzion
4	1970	Mevoh Horon	Moshav	Poulei Ayudat Yisrael	Modim
5	1970	Elon Shvut	Regional Centre	-	Etzion
6	1975	Kodumim	Communal	Amanah	Kodumim
7	1975	Ofrat	Communal	Amanah	Beit-El
8	1975	Rosh Tzurim	Kibbutz	Religious Kibbutz	Etzion
9	1975	Mishor Adumim	Industrial Centre	-	Adumim
10	1977	El'Azar	Industrial Village	Association of the Moshavs of the Mizrahi worker	Etzion
11	1977	Beit Horon	Communal	Amanah	Givon
12	1977	Halamish	Communal	Amanah	Halamish
13	1977	Sanor	Communal	Amanah	Shavei Shomron
14	1977	Shavei Shomron	Communal	Amanah	Shavei Shomron
15	1977	Beit El	Communal	Amanah	Beit El
16	1977	Beit El B.	Urban	-	Beit El
17	1977	Mitzpeh Yeriho	Communal	Amanah	Adumim
18	1977	Migdal Oz	Kibbutz	Religious Kibbutz	Etzion
19	1977	Kokhav Hashahar	Communal	Amanah	Beit El
20	1977	Mevoh Shiloh	-	-	Shiloh
21	1977	Rimonim	Communal	Agricultural Union	Beit El
22	1977	Karnei Shamron	Urban	-	Karnei Shamron
23	1977	Mahaneh Givon	Urban	-	Givon
24	1977	Elkanah	Urban	-	Ariel
25	1977	Shiloh	Communal	Amanah	Shiloh
26	1978	Arich	Urban	-	Ariel

/...

20 June 20 74 73

A/36/341
S/14566
English
Annex
Page 17

	Established in	Name of Settlement	Type of Settlement	Settlement movement	Area/bloc
27	1978	Salit	Industrial Village	Herut Bitar	Salit
28	1978	Tequah	Communal	Amanah	Ariel
29	1978	Tequah	Communal	Amanah	Etzion
30	1979	Elon Moreh	Communal	Amanah	Elon Moreh
31	1979	Maaleh Shomron	Communal	Herut-Bitar	Karnei Shomron
32	1979	Kfar Adumim	Communal	Amanah	Adumim
33	1979	Reihan	Industrial Village	Zionist Worker	Reihan
34	1980	Homosh	Communal	National Worker	Shavei Zion
35	1980	Horshah (matzoh division)	Communal	Amanah	Civics
36	1980	Nahal Zohan	Communal	-	Yatir
37	1981	Mattityahu	Industrial Village	Worker of Ayudat Yisrael	Modiin
38	1981	Yakir	Communal	Amanah	Karnei Shomron
39	1981	Beit Ariyeh	Communal	Herut-Bitar	Halanzish
40	1981	Hinanit	Communal	Moshavim Movement	Reihan
41	1981	Ephrata	Urban	-	Etzion
42	1981	Ma'aleh Adumim	Urban	-	Adumim
43	1981	Dotan	Communal	Amanah	Reihan
44	1981	Ma'on	-	-	Yatir
45	1981	Karmel	-	-	Yatir
46	Being established	Karnei Shomron C	Urban	-	Karnei Shomron
47	Being established	Birgan (Yakir B)	Communal	Amanah	Ariel
48	Being established	Givat Zeev	Urban	-	Givon
49	Being established	Makhmesh	Communal	Amanah	Adumim
50	Being established	Nili	Communal	-	Modiin
51	Being established	Mitzpeh Gourin	Communal	Herut Bitar	Far Hebron
52	Being established	Shavei Shomron (B)	Communal	Amanah	Shavei Shomron
53	Being established	Ma'aleh Amos (Tekoa B)	Communal	Herut-Bitar	Etzion
54	Being established	Shaked (Hinanit B)	Communal	-	Reihan

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ח בתשרי התשמ"ב
26 באוקטובר 1981

(20)

אל : חברי הממשלה

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

רבותי השרים,

הנדון: פצויים למפונים מאופירה

בעקבות החלטה מס. פר/3 של ועדת השרים לענין הפצויים מסיני משיבתה ביום י"ז בתשרי התשמ"ב (15.10.81), בקשני יו"ר ועדת השרים להודיעכם כי שלושת השרים חברי הוועדה נפגשו והחליטו לאשר הבקשה שנומקה במכתבו של המנהל הכללי במשרד ראש הממשלה אל יו"ר ועדת השרים (מיום 1.10.81) בענין הפיכת מלווה למפונים מאופירה למענק.

מצ"ב מכתבו של המנהל הכללי במשרד ראש הממשלה אל יו"ר ועדת השרים מיום 1.10.81 וכן מכתבם של ועד תושבי אופירה מיום 17.9.81 אשר נלווה אליו, המהווה חלק מההסכם הפיצויים עם מפוני אופירה.

ב ב ר כ ה,

א. זהר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
גב' ח. פנחסוביץ, משרד המשפטים
מר א. סנפירי, משרד האוצר

ג' בתשרי תשמ"ב
1 באוקטובר 1981

אל: מר שמחה ארליך, סגן ראש הממשלה, שר החקלאות, יו"ר ועדת שרים לפיצוי
מפוני סיני

כבוד השר,

רצוף בזה נוסח ההסכם עם תושבי אופירה.

בהסכם זה מקבלים תושבי אופירה ופרקליטיהם (בניגוד לאנשי ימית) את מסמך
העקרונות של משרד השיכון לגבי העסקים (בתיקון סעיף הבוררות. נוסח התיקון אושר
על ידי היועץ המשפטי לממשלה).

השינוי המהותי היחידי בהסכם זה הוא בסעיף הפיצוי עבור דיור (סעיף ד'):

בסעיף זה הסכמתי להמיר הלואה בלתי צמודה ל-18 שנה בסך 300.000 שקל למענק
בשני תנאים:

א. סכום המענק של 300.000 שקל יהיה צמוד למדד תשומות הבניה שפורסם ב-15.5.81
במקום ל-15.4.81 אליו הוסכם להצמיד את סכום ההלואה. כיוון שמדד תשומות הבניה
עלה בחודש מרץ 1981 בלמעלה מ-13%, יהיה סכום המענק שיקבלו תושבי אופירה נמוך
בכ-15% מסכום ההלואה.
בכך תפחת ההוצאה המידית של האוצר, ומאידך, יש לשער שגם אם האינפלציה תלך
ותפחת בשנים הבאות, לא יוחזר לאוצר במרוצת 18 השנים של גבית ההלואה הבלתי
צמודה, סכום העולה ריאלית בהרכה על אותם 15%.

ב. התנאי השני הוא שהמענק יינתן לזכאים רק לאחר הפינוי.
הסדר זה יכול לשמש תקדים לגבי מגזרים אחרים, ונותן סיכוי סביר לפינוי מסודר
של התושבים. הדבר חשוב במיוחד באופירה, נוכח התחייבותנו למסרה למצרים בשלמותה.

הנמקה נוספת להסכמתי להמיר את ההלואה במענק אמסור לוועדת השרים בעל פה.

באשר לסכום המענק, יושם נא לב לעובדה שתושבי ימית אשר ניתן להם לרכוש את דירותיהם במחיר מסובסד ובהשקעה מינימלית מצדם, מקבלים היום פיצוי של בין 10-14 מיליון ל"י כבעלי רכוש, והסכום של 3 מיליון ל"י (צמוד, כאמור, ל-15.5.81), הניתן לתושבי אופירה אשר נשללה מהם זכות הרכישה וגרו בדירותיהם במעין שכירות מוגנת (לא פורמלית אבל עובדתית), הוא סביר ביותר.

אודה לך אם תואיל לזמן את ועדת השרים בהקדם האפשרי לצורך אישור הסכם זה. האישור דרוש לי, בין היתר, כנימוק חשוב בהתדיינות עם תושבי ימית ופרקליטיהם, השוללים כידוע את מסמך עקרונות הפיצוי של משרד השיכון.

ב ב ר כ ה ,

מתי שמואלביץ

העתקים: מר דוד לוי, סגן ראש הממשלה, שר השיכון
מר יורם ארידור, שר האוצר
פרופ' יצחק זמיר, היועץ המשפטי לממשלה

י"ח באלול תשמ"א
17 בספטמבר 1981

לכבוד
מר מתי שמואלביץ
מנכ"ל משרד ראש הממשלה
ירושלים

א.ג.,

להלן סיכום אשר הגענו אליו בעקבות האספה הכללית אשר התקיימה באופירה ביום
שבת 12.9.81.

מסמך העקרונות לפיצוי בעלי העסקים בסיני והוראות החוזים שנחתמו בין המתיישבים
לממשלה מקובלים ומוסכמים על המתיישבים בכפוף לשינויים שיפורטו לחלן. המתיישבים
מתחייבים כי בסיכום דברים זה יש משום מיצוי כל תביעותיהם לפיצוי וכי אם ובמידה שיאושר
על ידי ועדת השרים, הם יראו את הסדר הפיצוי הכולל לגביהם כסופי, ולא תהיינה להם כל
תביעות נוספות לעריכת שינויים כלשהם בהסכם הפיצוי.

להלן השינויים המוצעים בהסדר הפיצוי למתיישבי אופירה:

א. עסקים

בסעיף 3 למסמך עקרונות לפיצוי בעלי עסקים בסיני תבוא ההוראה הבאה, לפני סעיף קטן
(א):

א. הקריטריונים שיובאו להלן לפיצוי בעלי עסקים זכאים בסיני מתבססים על הערכה
ריאלית של סידור חלוף לבעל העסק באיזור ממוצע באילת ואיזור טוב בערד.

ב. מיסוי

עקרונות המיסוי שיחולו על החקלאים יחולו גם על תושבי אופירה.

ג. בוררות

במקום סעיף 16 במסמך העסקים בנושא הבוררות יבוא הסעיף הבא:

(1) הנושאים שניתן לקיים לגביהם דיון בבוררות הם שאלת זכאות המתיישב לפיצוי והערכת
השמאי הממשלתי על גובה הפיצוי וכל זאת במסגרת הקריטריונים שנקבעו במסמך זה.

(2) באישור היועץ המשפטי לממשלה, ניתן יהיה לקיים בוררות לענין פירוש הקריטריונים,
וכל זאת בכפוף לסעיף קטן (1).

(3) דחה השמאי הממשלתי ראיות שהגיש מתיישב להוכחת אובדן הכנסה או שווי השקעותיו
בנכס, יהיה המתיישב רשאי להביא להכרעת בורר את השאלה האם הראיות שהביא הינן
קבילות על פי שיטות מקובלות בראיית חשבון להוכחת תביעתו.
קבע הבורר כי הראיות אינן קבילות תדחה תביעת המתיישב לענין אותן הראיות.
קבע הבורר כי הראיות קבילות יוחזר הענין לוועדת הזכאות לצורך כיצוע השמאות
על בסיס העקרונות של מסמך זה.

(4) קיום כל בוררות בהתאם לסעיף זה יהיה כפוף לאישור היועץ המשפטי לממשלה, וחוא
י אשר גם את נוסח שטר הבוררין והבורר שיפסוק בבוררות.

ד. דיוור

במקום האמור בסעיף 8(ג) להסכם הפינוי בין הממשלה לבין תושבי אופירה בנושא זכאות להלוואה לפתרון דיור, יבוא ההסדר הבא:

- (1) מאחר והתושבים הזכאים באופירה התגוררו בשכירות ולא נתנה להם האפשרות לרכוש את הדירות בהן גרו, תתן הממשלה למשפחה זכאית מענק לצורך פתרון דיור בסכום של 300.000 שקלים (שלוש מאות אלף שקלים), כאשר סכום זה צמוד למדד מחירי תשומות הבניה עד ליום מתן המענק; המדד הבסיסי לצורך חישוב ההצמדה כאמור הוא המדד שפורסם ביום 15 במאי 1981. המענק ישולם למשפחה זכאית תוך 7 ימים מיום פנויה מאופירה באותה דרך שניתנת הלוואה עפ"י תעודת זכאות בהתאם להסכם הפינוי.
- (2) לתושב זכאי שאינו בעל משפחה ינתן מענק כאמור בפיסקה (1) לעיל בסכום של 241.285 שקלים (מאתיים ארבעים ואחד אלף מאתיים שמונים וחמישה שקלים) כאשר סכום זה צמוד כאמור.
- (3) לגבי תושב זכאי שמימש תעודת זכאות ממשרד הבינוי והשיכון לפני הפינוי והחל לפרוע את ההלוואה עפ"י תעודה זו, יקבל מענק כאמור לעיל בניכוי סכום ההלוואה הבלתי נפרע כשסכום זה צמוד מיום מימוש ההלוואה ועד ליום קבלת המענק. הממשלה תסלק את סכום ההלוואה הבלתי נפרע והיתרה תשולם ישירות לתושב הזכאי.
- (4) המענק לפי סעיף זה יבוא במקום כל תעודת זכאות ממשרד הבינוי והשיכון שהתושב זכאי לה לפי הסכם הפינוי או בתור סיוע לזוגות צעירים או בודדים.

ב כ ר כ ה ,

יגאל קרני
וועד תושבי אופירה

העתק: עו"ד אמיתי סלונים

פיצויים לתושבי אופירה

סכום ישיבה במשרד ראש הממשלה 1.6.81

משתתפים:

מתי שמואלביץ
יעקב ברלוי
רפי רייכל
יגאל קרני
טוביה הלר
ציון אליה
מוטי גולדברג
עו"ד אורי סלונים

זאב עופר
מאיר ארן
נדב ענר
בתיא אוולין
מיה קוק

- משרד השיכון
- משרד ראש הממשלה
- משרד ראש הממשלה
- משרד השיכון
- משרד השיכון

עסקים:

מסמך עקרונות העסקים של משרד השיכון מקובל על בעלי העסקים באופירה בתוספת העקרון הבא:

על מסמך עקרונות העסקים להעניק לבעל עסק זכאי פיצוי ריאלי לפיו יוכל לרכוש עסק דומה באילת או בערד.

במידה והמעריך הממשלתי ו/או ועדת הזכאות לא יקבלו את ההוכחות שהגיש בעל העסק כולן או מקצתן יועבר העניין להכרעתו הסופית של בורר מוסכם, דן יחיד, שישמע ראיות שני הצדדים ויתן החלטתו תוך 14 יום מיום קבלת התביעה.

עקרונות המיסוי שיחולו על החקלאים יחולו גם על תושבי אופירה.

דיור:

לאור העובדה שלתושבי אופירה לא ניתנה האפשרות לרכוש ממשרד השיכון את הדירות בהן התגוררו ולכן נאלצו לגור בשכירות תקופה ארוכה, יש לראות בהם דיירים מוגנים.

לאור אי השוויון שנוצר בין תושבי אופירה לתושבי ימית, מבקשים תושבי אופירה להעניק להם לצורך דיור סכום של 300.000 שקל המהווה כ-50% מן הסכום המינימלי שמקבלים כיום תושבי ימית אשר רכשו את דירותיהם.

למענק זה תהיינה זכאיות כל המשפחות באופירה אשר קיבלו תעודת זכאות.

הסכום של 300.000 שקל יהיה צמוד למדד תשומות הכניה הידוע ליום 31.5.81.

הדיון בזכויות הבודדים יתקיים במרוצת חודש יוני.

בנה ביתך:

הממשלה תשתדל להעמיד לרשות בעלי זכויות חכירה במגרשים בבנה ביתך באופירה, מגרשים חליפיים באילת, באותו גודל ובאותה דרגת פיתוח שהיתה באופירה. והיה אם תוך חודשיים ימים לא עלה בידי הממשלה להעמיד מגרשים כאלה לרשות התושבים תחזור ותידון שאלון הפיצוי בגין זכויות החכירה.

אם המסמך כפי שנוסח ע"י מנכ"ל משרד ראש הממשלה ונציגי המתישבים ביום 31.5.81 ו-1.6.81 יתקבל ככתבו וכלשונו וללא כל שינוי, מצהירים המתישבים כי על אף האמור בסעיף 13 להסכם העקרונות - בכך הם רואים סיום נאות לפתרון בעיות הפינוי מכל סוג שהוא למעט נושא מענק הביסוס שבו תחול שיוויוניות בין כל המתישבים. למען הסר ספק, אם יוצע שינוי כלשהו במסמך זה מובן שהצהרה והסכמה זו בטלות ומבוטלות.

פיצויים לתושבי אופירה

סכום ישיבה במשרד ראש הממשלה 1.6.81

- מנכ"ל משרד ראש הממשלה	מתי שמואלביץ יעקב ברלוי רפי רייכל יגאל קרני טוביה הלר ציון אליה מוטי גולדברג עו"ד אורי סלונים	<u>משתתפים:</u>
- משרד השיכון - משרד ראש הממשלה - משרד ראש הממשלה - משרד השיכון - משרד השיכון	זאב עופר מאיר ארן נדב ענר בתיה אוולין מיה קוק	

עסקים: מסמך עקרונות העסקים של משרד השיכון מקובל על בעלי העסקים באופירה בתוספת העקרון הבא:

על מסמך עקרונות העסקים להעניק לבעל עסק זכאי פיצוי ריאלי לפיו יוכל לרכוש עסק דומה באילת או בערד.

כמידה והמעריך הממשלתי ו/או ועדת הזכאות לא יקבלו את ההוכחות שהגיש בעל העסק כולן או מקצתן יועבר העניין להכרעתו הסופית של בורר מוסכם, דן יחיד, שישמע ראיות שני הצדדים ויתן החלטתו תוך 14 יום מיום קבלת התביעה.

עקרונות המיסוי שיחולו על החקלאים יחולו גם על תושבי אופירה.

דיור: לאור העובדה שלתושבי אופירה לא ניתנה האפשרות לרכוש ממשרד השיכון את הדירות בהן התגוררו ולכן נאלצו לגור בשכירות תקופה ארוכה, יש לראות בהם דיירים מוגנים. לאור אי השיוויון שנוצר בין תושבי אופירה לתושבי ימית, מבקשים תושבי אופירה להעניק להם לצורך דיור סכום של 300.000 שקל המהווה כ-50% מן הסכום המינימלי שמקבלים כיום תושבי ימית אשר רכשו את דירותיהם.

למענק זה תהיינה זכאיות כל המשפחות באופירה אשר קיבלו תעודת זכאות.

הסכום של 300.000 שקל יהיה צמוד למדד תשומות הבניה הידוע ליום 31.5.81.

הדיון בזכויות הבודדים יתקיים במרוצת חודש יוני.

כנה ביתך:

הממשלה תשתדל להעמיד לרשות בעלי זכויות חכירה במגרשים בבנה ביתך באופירה, מגרשים חליפיים באילת, באותו גודל ובאותה דרגת פיתוח שהיתה באופירה. והיה אם תוך חודשיים ימים לא עלה בידי הממשלה להעמיד מגרשים כאלה לרשות התושבים תחזור ותידון שאלון הפיצוי בגין זכויות החכירה.

אם המסמך כפי שנוסח ע"י מנכ"ל משרד ראש הממשלה ונציגי המתישבים ביום 31.5.81 ו-1.6.81 יתקבל ככתבו וכלשונו וללא כל שינוי, מצהירים המתישבים כי על אף האמור בסעיף 13 להסכם העקרונות - בכך הם רואים סיום נאות לפתרון בעיות הפינוי מכל סוג שהוא למעט נושא מענק הביסוס שבו תחול שיוויוניות בין כל המתישבים. למען הסר ספק, אם יוצע שינוי כלשהו במסמך זה מובן שהצהרה והסכמה זו בטלות ומבוטלות.

לכבוד
מר מנחם בגין
ראש ממשלת ישראל
ירושלים

מכובדי,

הנדון: דו"ח מצב קרית-שמונה

הנני מוצא לנכון לעדכןך בשורות אלה, על ההתרחשויות האחרונות בקרית-שמונה.

תקופת הלחץ המסיבי ממנו סובלת ק.ש. לאחרונה, גרמה - להתעוררות חסרת תקדים של מכלול תחושות, רגשות וכו' - אשר מאיימים לגרום ל"התפוצצות" ביישוב.

מכלול בעיות אשר לא באו על פתרון משר 12 שנה מצאו להן כעת ערוץ להשתחרר.

דרישות אשר עד כה לא נראו מציאותיות והוצנעו - עומדות עכשיו על הפרק ומצפות לפתרון.

אפיקן הראשי של התביעות הנו אפיק בטחון הילדים - אשר עם כל כובד התביעות לא ניתן להתעלם מצידקתן.

אפליה בת שנים רבות בחלוקת ה"עוגה הלאומית", בין הקיבוצים לבין ערי הפיתוח, יצרה מערכות מצוינות לבטחון ילדי הקבוצים והותירה את ילדי קרית-שמונה "חשופים בצריח".

המיקלוט בקיבוצים הכולל כתות לימוד, מערכות טלויזיה, מערכות שונה, משחקיה, "שרוול בטחון" בין כתות הלימוד למיקלטים ועוד - זועק לעין בנגודו למיקלוט הקיים - בקרית שמונה אשר בנוי ע"פ מתקונת של תקיפת אוויר (שהיה קצרה) ומקציב שטח של 40x40 ס"מ לכל ילד-במקלט.

אם נוסיף לכך, את האוכלוסיה השונה, בין שני סוגי היישובים, לא פלא הוא, כי אוכלוסית קרית-שמונה עומדת על סף משבר חמור ביותר.

התופעות הנפוצות לאחרונה של פניקה, בכי, הקאות, הרטבנות, והיסטריה המונית המקיפה גם הורים ומורים, אומרת יותר מכל.

גם השרות הפסיכולוגי המיוחד של ק.ש., מתריע על חשש לחוסר יכולת להתמודד עם הבעיה.

תופעה נפוצה נוספת, הנה, מלחמת הורים וילדים מדי בוקר - כאשר הילדים מטרבים ללכת לבתי הספר.

קולות הנשמעים ומובאים באמצעי התקשורת המדברים על עזיבה רק מלבים את יצר "ההרע העצמי".

חרף העובדה, שמצב מתמשך זה, הנו תולדה של שנים של הזנחה, נגזר עלינו להתמודד עם בעיה זו כיום.

ימי "ערב בחירות" בהם אנו מצויים, משמשים כר נרחב, להסתה וניצול מצד "בעלי אינטרסים" והגעתם של הדברים לכלל הצבור, במקום בפרט ובארץ כולה גורמים לנו נזק בל יתואר.

לפיכך הן מן הבחינה ההומנית והן מטעמים נוספים הנני מאמין כי מתחייב פתרון מיידי.

מבחינות אלה לא יתכן לעבב מתן תשובות, על מנת לאפשר לכבודו מתן תשובות מידיות, הנני להעלות כאן את עיקרי התביעות.

1. מציב פרוטוקול ישיבת החרום של ועדי ההורים והמורים.
2. מציב מנשר אשר הופץ ע"י ועד ההורים והסתדרות המורים בקריית-שמונה.
3. ברחוב ובישיבות שקיימנו נשמעו דרישות להרחקת ק.ש. מטווח הסכנה.

בטחוני כי התייחסותו של כבודו, לאמור לעיל ומתן התשובות המתבקשות, יתרמו בו זמנית, למספר מטרות, שכי"א מהן נעלה כקודמתה.

לשרותך בכל עת.

בכבוד רב,

עמוס לוטן
מתאם פעולות הממשלה בגליל
וחבר ה"וועדה הקרואה" - ק.ש.

להלן תביעות שאנו, ועד החרוץ המרכזי וטניף הסתדרות המורים בקריית שמונה מציגים בפניכם לצורך המצב הבטחוני הנמשך והמחריף בקידנו.

עלינו לציין כי אם לא תוכלו להענות לתביעותינו והבוח לא נוכל לשלוט על תגובות טירונות של החרים והלמידים.
תביעותינו הן:

1. א. קשר ישיר אליווטי בין מוסדות חינוך לבין מוקד בטחוני (מפקדת העיר) כמו בחדרה, חולון, נהדיה וכו'...
- ב. קשר אלפוני בין המקלטים באתר מוסד חינוכי.
- ג. קשר בין כל מוסדות החינוך (טלפון פנימי)
- ד. טלפון חוץ בכל מקלט (שלווה)

(2) מקלטים

- א. גודל המקלט - קביעת תקן יחודי לקריית /מונה בהתאם לצרכים המקומיים (שהיה לזמן ארון) וזיינו: אפשרות ללמידה לפי כחוח. מכשיר אור קולי קבוע במקלט. ציוד הולט. וחרון לטפול (פיזי - נפשי) שרותים תקינים, מים ומזון קשה (צנרת מים) אוורור ותאורת חרום. אסוס המקלטים ולא שאיבת מים איך טופית.
 - ב. שרולים ומיגון פחחים.
 - ג. מקלטים לטורו קצר(עד למילוי טעיף 2 א, ב,)
- (3) מידע מוקדם למנוול או לאוראי ההחוחון בניה"ס (כפי שניתן לקיבוצים ולייובים באזור)

לאור נסיון העבר ודרישותינו מכת וחול מ - 78) והבחוחת לא מומשו לא נוכל להמחין עוד.

אנו דורשים ביצוע מיד משטח אל כל תביעותינו.

בטחון ילדינו

הורים יקרים!

האם ידוע לכם מה מצב המקלט בבית הספר או
בגן בו נמצאו ילדיכם מהבקר ועד שעות אחר הצהריים?

ע"י דעתכם:

המקלטים מחולקים לחמישה חלקים שבהם חלק מכה
ממכות מצרים שהשתבחה בו:

- * חלק מהמקלטים מוצפים מים ולא ניתן להכנס אליהם.
- * חלק מהמקלטים אינם מסודרים, אללא תאורה, לריותים תקינים ואילוריה.
- * חלק מהמקלטים מרוחקים מהבנין וילדינו חשופים בריצתם למקלט.
- * בחלק מהמקלטים קירות היסוסים והתקון בהם נמשך זמן רב
(את הסוף אין רואים)
- * המקלטים שנחשבים תקינים בקרית שאונה הוכנו לפי תקן של
4 מרצפות ע"ג (40 סמ"ר)
- ואכן, נמצאים ילדינו בצפיפות נוראית חלק בישיבה וחלק בעמידה.
משחקים ולימודים אי אפשר לקיים ובתנאים האלה על ילדינו
להיות במקלט אפיתים יום שלם.

האם זה אפשרי? - ובמה ילסקו?

אנו מבקשים את מלוא שיתוף הפעולה
של כל ההורים להצלחת המאבק

למען בטחון ילדינו.

ט"ז באדר ב' תשמ"א
22 במרס 1981

המנהל הכללי

אל: מרכזי ציפורי - סגן שר הבטחון

למוטקה, שלום וברכה,

ביום 17.3.81 ביקר ראש הממשלה בקרית שמונה ובין היתר
נפגש עם נציגי ועדי העובדים המקומיים.

בפגישה זו העלו נציגי העובדים בעיות תעסוקה ואחרות
הקשורות למשרד הבטחון, ואלה הן:

א. בעית הנאפיה המרחבית, אשר פיטרה 31 עובדים, כתוצאה מאי-
מידוש החוזה עם צה"ל.

ב. בשית המוסך "קואופרטיב גליל עליון" המעסיק 80 עובדים
אשר החליט על פיטורי חלק ניכר מעובדיו כתוצאה מצמצום
מספר כלי הרכב שצה"ל נהג לתקן אצלם.

כמו כן העלו נציגי העובדים את הדרישה לתוספת חדרי בטחון
ומקלטים.

כיוון שראש הממשלה הבטיח לוועדי העובדים טיפול בנושאים
אלה, אודה לך אם תעדכן אותי ביחס למצב העניינים לאשורו וביחס
לאפשרויות משרד הבטחון לפעול לקידומם.

בברכה,

שלום.

מתי שמואלביץ

העתק: ראש הממשלה ✓

אל: מר יורם ארידור - שר האוצר.

כבוד שר האוצר,

כידוע לך, ביקר ראש הממשלה ביום 17.3.81 בקריית שמונה
ונפגש עם ראשי ועדי העובדים המקומיים, ואחת מבקשותיהם החשובות
היתה הכרה בקריית שמונה כעיר ספר מועדפת.

אני מבין שאתה מתנגד למחן סטטוס כזה לקריית שמונה מתוך
הערכה ההשלכות שהייתה להכרזה זו על מקומות אחרים.

יחד עם זאת, כיוון שאני חייב להם תשובה לבקשתם - תביעתם,
הצודקה מבחינה אובייקטיבית, לא הייתי רוצה שהמענה יהיה חד-משמעי
שלילי, ואודה לך אם תואיל לשקול מספר צעדים שאין בהם משום הכרזה
של עיר ספר על כל המשתמע מכך, אבל נוהנים תחשבו של התחשבות
במצבם המיוחד.

הצעדים שאני מציע לשקול הם:

1. הנחה נוספת במס הכנסה.
2. הנחה של 25% בנסיעות בקוים ארוכים.
3. הנחה בחסידים עירוניים.
4. הנחה במחיר המים לגינות נוי וחלקות מעובדות וכו'.

אשמח מאוד אם אוכל להודיע לחושבי קריית שמונה באמצעות
ועדי העובדים שכתוצאה מהתערבותו של ראש הממשלה זכו בהנחות
כגון אלה גם אם לא נתמלאה בקשתם להכרה כעיר-ספר.

ב ב ר כ ה ,

ש ל ר ,

ט"ז באדר ב' תשמ"א
22 במארס 1981

המנהל הכללי

אל: מר אליעזר שוטסק - שר הבריאות.

לאליעזר, שלום וברכה,

ביום 17.3.81 ביקר ראש הממשלה בקרית שמונה ונפגש
עם נציגי ועדי העובדים המקומיים.

בין יתר הבעיות של המקום, העלו נציגי העובדים את
הצורך הדחוף בפתיחת בית יולדות במקום. בתנאים הקיימים
נאלצות יולדות להטלטל מרחק רב, וקרו מקרים של לידות בדרך
לבית-החולים.

אודה לך אם תואיל לעדכן אותי ביחס לאפשרות להיענות
לבקשתם (ואני משער שיש לך תוכניות בנידון), כדי שאוכל לענות
לפניתם אל ראש הממשלה.

ב ב ר כ ה ,
ש ל ר ,

מתי שמואלביץ

העתק: ראש הממשלה

משרד ראש הממשלה
ירושלים

ט"ז באדר ב' תשמ"א
22 במארס 1981

המנהל הכללי

אל: אליעזר שמואלי, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות

לאליעזר, שלום וברכה,

ביום 17.3.81 ביקר ראש הממשלה בקרית שמונה ונפגש,
ביך היתר, עם נציגי ועדי העובדים.

בנוסף לבעיות הבטחון והתעסוקה של המקום העלו נציגי
העובדים גם את הבקשה להפעיל בקרית שמונה את הכנית יום
הלימודים הארוך בכל בתי הספר כדי שהילדים יימצאו במסגרת
באותה.

אודה לך אם תואיל לקבל את בקשתם זו של תושבי עיר-
הספר לחשומת לבך, ולהודיעני האם ניתן להפעיל שם יום לימודים
ארוך בזמן הקרוב.

בברכה,
שלך,

מתי שמואליביץ

העתק: ראש הממשלה ✓

ארכיון המדינה

משרד ראש הממשלה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס': 43.4
מיכל מס': 4331/c
תאריך התעודה: 30/9/80 מ 1981
שם מחבר התעודה: סא, עהק
שם הנמען: עא, עהק
סוג התעודה (סמן ✓ במקום המתאים):

- מכתב ☒
מברק ☐
תזכיר או מיזכר ☒
דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון ☐
פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה ☐

הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה;
העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
THE EXECUTIVE OF THE JEWISH AGENCY

OFFICE OF THE CHAIRMAN
JERUSALEM

ח' בשבט תשמ"א
13.1.81

לשכת יו"ר ההנהלה
ירושלים

לכבוד
מר מנחם בגין
ראש הממשלה
ירושלים

מר בגין הנכבד,

הנני מוצא חובה להביא לידיעתך הצורך בקבלת החלטות לגבי גורל הציווד
הרב הנמצא ביישובים הכפריים בסיני.

בתוקף ההסכם והאמנה בינינו מונתה המחלקה להתישבות ע"י משרד האוצר
כנאמנה לכל הרכוש הממשלתי המצוי ביישובים בסיני, על מנת להעבירו ליישובים
אחרים בישראל. הציווד כולל מאות דונמים של חממות, קווי השקיה, מטעים שניתן
להעבירם, וכך ציווד רב אחר.

ס"ה שווי הציווד הניתן להעברה מגיע למעלה ממיליארד ל"י. המחלקה להתישבות
נערכת מבחינה ארגונית לפרוק הציווד הנ"ל והעברתו. אך, לשם הבטחת ההעברה והשלמת
ההערכות הארגוניות יש צורך בקבלת מספר החלטות מדיניות שהעיקרית ביניהן היא שיש
להפסיק כל פעילות חקלאית כלכלית באזור, עם תום העונה הנוכחית, דהיינו, יוני
1980.

רק החלטה כזו תותיר זמן מספק לפרוק כל הציווד היקר. ממילא, אין אפשרות,
בהתאם למועד הפנוי הצפוי, (מרץ - אפריל 1982), להשלים את העונה החקלאית הבאה.

ברצוני לציין שאי קבלת החלטה כזו משמעותה לא רק ויתור על נכסים רבים,
אלא, השארה במקום של טכנולוגית גידול בחממות שפותחה על ידינו במאמצים רבים
במשך שנים ושהעברתה לאחרים משמטה מאתנו יתרונות רבים בשווקי חוץ, שאנו כה
זקוקים להם.

קיימות בעיות רבות נוספות בנושאי הפרוק, אך חשוב מאוד שראשית תתקבל
החלטה עקרונית כאמור, כי ללא החלטה כזו אין כל אפשרות להתחיל לטפל בפועל
בעיות הטכניות והמעשיות.

א.ל. דולצין

העתקים: שר האוצר
שר החקלאות
ראשי המח' להתישבות

THE SECRET OF THE BOMB

1945

1945

SECRET
OF THE BOMB
THE SECRET
OF THE BOMB

1945

OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

SECRET

SECRET
OF THE BOMB
THE SECRET
OF THE BOMB

THE SECRET OF THE BOMB

ההסתדרות הציונית / חטיבת ההתיישבות

ת.ד. 92 ירושלים

ירושלים. ב' בטבת תשמ"א
9 בדצמבר 1980

לכבוד
ראש הממשלה
מר מנחם בגין
משרד ראש הממשלה
ירושלים

אדוני ראש הממשלה,

אני מרשה לעצמי לשטח בפניך מהרהורי ליבי אודות בעיות שאינן נותנות לי מנוח, הנוגעות ליישוב יהודה ושומרון.

בשלוש השנים האחרונות חלה תנופת התיישבות ללא תקדים כמעט בהסטוריה הציונית: כ-150 נקודות יישוב הוקמו ומוקמות בכל חלקי ארץ ישראל, מהם 36 יישובים ביהודה ושומרון (לא כולל בקעת הירדן), דבר ששינה כליל את מפת ארץ ישראל. וכשאנו עוברים בלילות בדרכי יהודה ושומרון ועינינו דואות את שרשרת האורות של יישובים עבריים חדשים, במקומות שהיו חשוכים לחלוטין עד לפני מספר שנים - מתרחב הלב ורב הסיפוק.

יישובים אלה שהוקמו במאמצים רבים, המאוכלסים במיטב הנוער הלאומי העברי, חלוצי שנות ה-70 וה-80 - ישתרשו באדמת המולדת לנצח נצחים ויהיו תמיד לגאות כולנו ולמשוש ליבנו.

עם זאת, כבוד ראש הממשלה, הוקמו 45 היישובים ביהודה ושומרון בהיקף מצומצם וכמעט ללא אמצעי תעסוקה ופרנסה, עקב הצורך לקבוע במהירות עובדות רבות ככל האפשר בשטח, למרות המשאבים המוגבלים. כדי לאפשר לנקודות יישוב אלו לתפקד כיישובים לכל דבר, חובה עלינו לבצע בדחיפות מספר פעולות חיוניות, בקצב מהיר ככל האפשר:

1. בין היישובים שהקימונו ביהודה ושומרון מצויים יישובים קטנים עם אוכלוסייה דלה, מחמת מחסור ביחידות דיור, דבר המונע מאיתנו ליישב אלפי משפחות המבקשות היום להתיישב באזורים אלה. עלינו לפעול במהירות לכך שבכל יישוב יהיו לפחות 60 יחידות דיור זמניות. הקמת יחידות דיור זמניות הינה מהירה ביותר ונמשכת חודשים ספורים, לעומת משך הזמן הארוך (בין שנה וחצי לשנתיים) הדרוש לבניית יחידות דיור קבועות. מעבר למינימום של 60 יחידות דיור זמניות בכל יישוב, יש להתחיל בכל מקום בו הדבר מתאפשר בבניית קבע, המבוצעת ע"י משרד הבינוי והשיכון - אם בשיטת "בנה ביתך" ואם בשיטות אחרות. להשגת מטרה זו דרושה תוספת של 430 יחידות דיור זמניות ביהודה ושומרון. לפי כ-150 אלף שקל ליחידת דיור, יהיה הסכום הדרוש לכך כ-64 מיליון שקלים.

ההסתדרות הציונית / חטיבת ההתיישבות

ת.ד. 92 ירושלים

ב' בטבת תשמ"א
ירושלים, 9 בדצמבר 1980

- 2 -

2. היישובים שהקמנו ביהודה ושומרון אינם יכולים לשמש כמקומות לינה בלבד, ועלינו לדאוג שכולם יתפקדו כיישובים רגילים לכל דבר. קשה מאד יהיה להמשיך במצב בו כל בוקר ייאלצו הגברים לנדוד למרחקים לצורך פרנסתם, כאשר ביישובים נותרים במשך היום נשים וילדים.

על כן עלינו להיערך כך שעוד בשנה זו - לפחות מחצית האוכלוסייה בכל יישוב תמצא פרנסתה ביישוב עצמו.

כדי להשיג מטרה זו דרושה תוספת של כ-420 פתרונות תעסוקה מקומיים.

עלותה של תוספת זו מגיעה לכ-63 מיליון שקל.

3. במסגרת תקציב השנה הבאה עלינו לטובה, יש להקים לפחות 10 יישובים חדשים ביהודה ושומרון, חבל עזה, רמת הגולן ובקעת הירדן. מדובר ביישובים שעל הקמת חלק מהם החליטה הממשלה בזמנו, אך עד כה לא ניתן היה להקים מחוסר תקציב. הקמתם של יתר היישובים מצויה בדיון.

עלות הקמתו של יישוב חדש בשלביו הראשונים מגיעה לכ-15 מיליון שקל. בסך הכל, איפוא, דרושה למטרה זו תוספת תקציב של כ-150 מיליון שקל.

לפיכך, כבוד ראש הממשלה, בסך הכל מסתכם התקציב המיוחד הנדרש, כלהלן:

1. 430 יחידות דיור זמניות (להשלמת 60 יחידות דיור בכל יישוב)
מאחר שבאמצעות התקציב הרגיל יש ביכולתנו להקים בשנה הבאה רק כ-130 יחידות דיור זמניות, דרושה תוספת תקציב מיוחד כלהלן -

300 יחידות דיור x 150,000 ש"ח - 45 מיליון ש"ח.

2. 420 פתרונות תעסוקה (להשלמת כמחצית פתרונות תעסוקה בכל יישוב)
מאחר שבאמצעות התקציב הרגיל יש ביכולתנו להקצות בשנה הבאה רק כ-170 פתרונות תעסוקה, דרושה תוספת תקציב מיוחד כלהלן -

250 פתרונות תעסוקה x 170,000 ש"ח - 42.5 מיליון ש"ח.

- 2 -

ההסתדרות הציונית / חטיבת ההתיישבות

ת.ד. 92 ירושלים

ירושלים, ב' בטבת תשמ"א
9 בדצמבר 1980

3. הקמת 10 יישובים חדשים

מאחר שבשנה הנוכחית כבר התחייבנו להקים 5 יישובים חדשים על חשבון תקציב השנה הבאה, לא נוכל להפריש מהתקציב הרגיל כל סכום שהוא למטרה זו, אם לא יוקצו כספים נוספים לכך, לא נוכל להפסיק הקמתם של יישובים חדשים במקומות חיוניים למדינה, והדבר יפגע קשה בתיפקוד היישובים שהקמנו, כי מהם נצטרך לקצץ.

לפיכך התקציב הנוסף הדרוש להקמת היישובים -

10 יישובים חדשים x 15 מיליון שקל - 150 מיליון שקל.

ידועה לי החשיבות והרגישות שמייחס ראש הממשלה ליישוב ארץ ישראל בכלל וליו"ש בפרט. כדי להשיג מטרה זו יש לחזק בהקדם את היישובים ביהודה ושומרון ע"י תוספת אוכלוסייה ואספקת אמצעי תעסוקה ופרנסה מקומיים, ולא נוכל להמתין להפעלת התקציב החדש לשנה הבאה. עלינו להזמין מיד את יחידות הדיוור המבוקשות, שכן גם אם תבוצע ההזמנה עכשיו, ניתן יהיה לקבלה רק בסביבות חודש מאי 1981, אי לכך, אנו זקוקים מיידית לכ- 30% מהסכום המבוקש במזומן, על חשבון ההזמנה.

לאור האמור לעיל, אודה לך מאד כבוד ראש הממשלה אם תואיל לזמן בהקדם ללשכתך את שר האוצר, את יו"ר ועדת השרים להתיישבות ואת החתום מטה, לשיחה, לשם קביעת מדיניות ברורה בדבר חיזוק ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון.

לסיום, יורשה לי לקבוע: בוצעו פעולות חשובות ונקבעו עובדות חיוניות ביותר, תוך זמן כה קצר יחסית - בהתיישבות בכלל ובאזורים אלה בפרט. צו השעה מחייב לחזק עתה את היישובים שהקמנו, לאפשר להם תיפקוד קהילתי ומישקי כאחד.

אנו יכולים להיות גאים בנוער שכזה, החדור תודעה לאומית צרופה עד עמקי נפשו, ומוכן לשם כך לעזוב בתים חמים ונוחים ולהתיישב במקומות החיוניים למדינת ישראל.

אודה, איפוא, לאדוני, אם כבודו יקבע את הפגישה המבוקשת בהקדם האפשרי.

ב ב ר ב ה
מ.ג.
מתתיהו דרובלס
ראש החטיבה להתיישבות

ריכוז הכספים הדרושים לחיזוק ופיתוח ההתיישבות ביהודה ושומרון

מהות הפעולה	מס' יחידות דרושות	עלות ליחידה באלפי שקלים	סך הכל - במיליוני שקלים	אפשרי להקצאה מהתקציב הרגיל - במיליוני שקלים	דרוש תקציב מיוחד נוסף (במיליוני שקלים)
1. יחידות דיור זמניות (להשלמת 60 יחידות דיור בכל יישוב)	430	150	64.5	19.5	45.0
2. פתרונות תעסוקה (להשלמת כמחצית פתרונות תעסוקה בכל יישוב)	420	170	71.4	28.9	42.5
3. הקמת יישובים חדשים	10	15000	150.0	-	150.0
סך הכל דרוש תקציב מיוחד נוסף					237.5

השלמת הדיור והתעסוקה בישובי השומרון

חצר יחידות דיור להשלמת 60 יחידות	הישוב
30	בית אריה
-	בית-חורון
20	דותן
25	נוה צוף (חלמיש) (מעל 60)
40	אלון מורה
בבנית משרד השיכון	מתתיהו
בבנית משרד השיכון	מעלה-שומרון
בבנית משרד השיכון	סלעית
26	מעלה נחל (נחל חומש)
10	יקיר (קרני-שומרון ד')
-	קדומים
6	שבי-שומרון
16	תפוח
20	תקוע
15	כפר-אדומים
18	מצפה-יריחו
30	נרד-יריחו
20	שילה
-	בית-אל
51	חדשה
34	רימונים
27	כוכב-השחר
20	ריחן ב' (חיננית)
20	ריחן ה'
430	

10 יישובים חדשים להקמה

1. תקוע ב'	- קיימת החלטת ועדת שרים לבטחון - טרם אושר פורמלית לביצוע בוועדת שרים להתישבות.
2. מכמש	- " " " " " " " "
3. מצפה גוברין	- " " " " " " " "
4. יבוק	- קיימות כל ההחלטות - במקום מאחז נח"ל - דרוש תקציב לבינוי
5. נעמה	- " " " " " " " "
6. זיקים א'	- קיימות כל ההחלטות - טרם בוצע
7. אלמוג ב'	- " " " " " " " "
8. כפ"ת ב' (רמת הגולן)	- קיימות החלטות על מיקום אחר שלא יכלו להתבצע
9. שבי-שומרון ב'	- טרם קיימות החלטות
10. ישוב נוסף בשומרון	- טרם קיימות החלטות

U

רכישה לצרכי ציבור של קרקעות ביהודה, שומרון ועזה
על פי החוק המקומי לצרכי התגוררות יראלית

כללי

1. מטרת מסמך זה להציג בקצרה את הנימוקים המשפטיים ועיקרי האסמכתאות לכך כי לצרכי התגוררות ישראלית (הקמת ישובים חדשים והרחבת יישובים קיימים וכן ~~הרחבת~~ של היישובים הקיימים - אם יהיה צורך בכך) ניתן להשתמש בחוק הרכישה לצרכי ציבור משנת 1953.

מעט הזכור

2. נקודת המוצא של מסמך זה היא כי יהודה ושומרון אינו שטח כבוש על פי קביעת בית הכספס העליון בבג"צ 61/80 לסיה "גכונה העובדה אירדן לא היה מעולם הריבון החוקי באזור יהודה ושומרון" (ברם, חלק ניכר מהטיעונים להלן תקפים אף אם נניח שיהודה ושומרון הינם שטח כבוש ועל כן בקל וחומר א שנימוקים אלה יחמכו במסקנתנו אם יהודה ושומרון אינו שטח כבוש).
3. לאור מסקנת בג"צ כאמור לעיל יש לברוק איזה החולה יש לכללי הכספס הבינלאומי המתייחסים לשטחים מוחזקים בקשר למצב ביהודה ושומרון.
4. מטרת דיני השטחים הכבושים על פי הכספס הבינלאומי היא לפתור:
 - א. השארת המצב הקיים בעינו (סטטוס קוו) כדי להחזירו לריבון הקודם כי השלטון הכובש אינו כלל ריבון אלא מחזיק האזור כפקדון עבור הריבון הקודם.
 - ב. השארת המצב הקיים והמשך הפעלת הדין המקומי, עם שינויים הכרחיים, לשם רווחת האוכלוסיה וזכויותיה ההומניטריות.
5. לאור האמור לעיל, ביחס למעמד יהודה ושומרון, אם יש כלל תחולה לדיני השטחים הכבושים, כי אז חלים עליהם רק הכללים הנובעים מהמסרה השניה כי המסרה הראשונה אינה קיימת כלל.
6. עיקרי הטיעון
 לאור ההנחות דלעיל, כדי להכשיר את פעולות הרכישה לצרכי ציבור, ננסה להוכיח כי איסור ההפקעה מקורו במסרה הראשונה - ועל כן אינו רלוונטי ביו"ש - ואין הוא פוגע במסרה השניה כפי שנבאר להלן. כן נתייחס למעמד המתיישבים הישראליים ביו"ש בהקשר הנדון.

הפקעה וריבון הקודם

"קרקע פרטית הוכרה מזמן מוקדם כחסינה מפני הפקעה של שלטון כובש כי הכובש אינו בטוח כי ימשיך להחזיק בשטח ועל כן אינו יכול להבטיח לקונה את הקרקעות המופקעות זכות קניין תקפה" - דברים אלה של המלומד הוואל מ-1906 מצוטטים בהסכמה על ידי פרופ' באטי בכתב העת המשפטי של אוניברסיטת ייאל (כרך 36, 1927, עמ' 966) כאסמכתא לכך שהכובש אינו ריבון אלא רק מחזיק בשטח דה-פקטו כנאמן לריבון הקודם.

8. עניינו רואה, איפוא, את הקצר האמין בין איזור ההפקה לבין האלת הריבונות. מקשר זה שהינו דו סטרי - נוכל להסיק כי במקרה של יו"ש כאשר מוסכם עלינו כי ירדן אינה ריבון, אין איסור לישראל להפקיע, וישראל יכולה לתת זכות קניין חקמה בקרקע מופקעת כי אין זה רואה עצמה כארצית ביו"ש.

רכיזה לצרכי ציבור

9. יהיה מזו, רכיזה לצרכי ציבור זונה בהפקה או הרכבה האסורה בסעיף 46 לאמנת האג, 1907.

10. כפי שמעיר בצדק שוורצברגר (משפט בינלאומי, 1968, כרך 2, עמ' 245) הקונפיסקציה האסורה היא כאשר "הפקעה נעשית למטרות אחרות כאשר אינטרס הציבור וללא פיצוי מתאים". אם זני הנאים אלה, קרי: הפקעה לצרכי הציבור ותלום פיצוי מלא מולאו - הדבר מותר, ובלשון שוורצברגר שם "הזלסון הכובש חושדי להשתמש לצרכיו בחקיקה הקוסקת ברכיזה לצרכי ציבור שהיתה בתוקף ב-סח הכבוש ערב הכיבוש". אם כך הדברים בשטח כבוש, קל וחומר שכך הוא המצב ביהודה ושומרון.

11. דברים ברוח דומה, כולל הסתמכות על פס"ד כניחן לאחר מלחמת העולם הראשונה הופיעו במאמרו של פיליפ גאסופ במאמר המערכת של כתב העת האמריקאי למשפט בינלאומי (כרך 38, 1944, עמ' 460-461).

12. כאן ראוי להעיר כי רכיזה לצרכי ההתיישבות הישראלית ביהודה ושומרון היא רכישה לצרכי ציבור. לפני כשמונה שנים מסק השופט לנדוי בבג"צ 256/72, מד"י כ"ז (1) 124, בעמ' 138 מול האותיות 5-1 כי המסל הצבאי ראוי לקבוע עובדות בטח לשם סיפוק חסמל לחוסבי האזור מכה חקנה 43 לחקנות האג 1907 והדבר אף במסגרת החובות הפוסלות על המסל הצבאי לדאוג לרווחה הכלכלית של אוכלוסיית האזור. וכאן הוסיף השופט לנדוי את משפט המפתח לעניינינו: לענין זה יש לראות את חוסבי קרית ארבע כמי שנוספו על האוכלוסיה המקומית וגם הם זכאים לקבל אספקה סדירה של חסמל.

13. המסקנה העולה מדברינו עד כה היא כי רכיזה לצרכי ציבור בפיצוי מלא אינה מחוגגת עם המשפט הבינלאומי. כל איסור ההפקעה מקורו בכך שהשטח מיועד לחזור לריבון הקודם והכובש אינו ריבון - דבר שאינו רלוונטי ביחס ליו"ש. אין ברכיזה לצרכי ציבור לפגוע ברווחת החו-בים אלא היא מיועדת לצרכי ציבור כאשר הציבור כולל את חוסבי יהודה ושומרון היהודיים. מתן פיצוי מלא לבעלי הקרקע גם הוא אבגן מביאנו למסקנה כי אכן אין כאן פגיעה באוכלוסיה כי רכיזה לצרכי ציבור נעשית בכוח החוק המקומי. כמו כן הבעלים מקבלים פיצוי מלא (בעוד אשר בהפיסה לצרכים צבאיים קבלו רק דמי שימוש צנתיים שהינם זעומים לעומת פיצוי מלא).

המצב בישראל

14. לטוהר לציין והדברים ידועים כי בישראל קיימת פקודת רכיזה לצרכי ציבור ומכוחה מופקעות קרקעות רבות והפיצוי שניחן לבעלים אינו מלא (40% מהנכס מופקע ללא פיצוי).

15. לכך רלוונטיות רבה לענייננו. מרופ"י. דינטיין במאמרו "סמכת החקיקה בשטחים המוחזקים"

עיוני משפט, כרך ב' (תל"ב) עמ' 505, מציע כי הקריטריון לבדיקת חוקיות מעולות הממשל הצבאי הוא האם חוק דומה קיים בארצו: כל הכובש. אם בישראל קיים חוק המקעות אפילו חמור יותר, יש בכך הוכחה מלאה או לפחות אינדיקציה ברורה כי רכישה לצרכי ציבור מותרת גם ביהודה ושומרון. אם דברי דינאמיין עסקו בתיקון חוק מקומי או חקיקה חדשה - שהם היוצאים מן הכלל מכוח תקנה 43 לתקנות האג 1907 - קל וחומר יהדברים נכונים כאשר עוסקים אנו ביישום חוק מקומי קיים אצל על פי תקנה 43 הלן מחובות הצבאי.

16. מבחן זה, אם כי בהסתייגות מה, אומץ ע"י פרופ'. מדי מירון במאמר שפורסם לא מכבר בכתב העת האמריקאי למשפט בינלאומי, כרך 72, 1978, עמ' 549-550.

סיכום

רכישה לצרכי ציבור אינה אסורה ביהודה ושומרון. היא מותרת מכח החוק המקומי וניתן להפעילה גם ביחס להתייסבות ישראלית שנועדה להושיבי יהודה ושומרון היהודיים. המעלת החוק המקומי הזה, היתה לחוק הישראלי כמעט לחלוטין ואף ליברלי ממנו - מוכיח כי אכן האוכלוסיה לא חימגע ועל כן אין ברכישה פגיעה ברווחת האוכלוסיה.

שר המשפטים

ירושלים, ה' בסיוון תש"ם
20 במאי 1980

ד ח ו פ

אל: שר האוצר
שר הבינוי והשיכון
שר החקלאות

הנדון: עקרונות פיצוי למתיישבי פיתחת רפיח

שרים נכבדים,

הריני מעביר אליכם בזה עותק מתזכיר שקבלתי
בנדון, המחייב, לדעתי, את תשומת לבכם המירבית
והדחופה.

נכבוד רב
ובברכה

שמואל תמיר
שר המשפטים

עותק: ✓ ראש הממשלה

נודנית ישראל

משרד המשפטים

המשרד הראשי

תאריך: כט' באייר תש"ס

15 במאי 1980

מספרנו: 150.22

דחוף

אל: שר המשפטים

הנדון: עקרונות פיצוי למתיישבי פיתחת רפיח

על סדר יומה של ועדת שרים לענייני כלכלה עומד לאישור הסדר הפיצויים שגובש על ידי משרד החקלאות בכל הנוגע לפיצוי מתיישבי המיגזר החקלאי בסיני.

בחקשר למסמך זה מתעוררת שאלה עקרונית שראוי לתת עליה את הדעת:

בזמנו, מונה שר השיכון על ידי הממשלה לטפל במכלול הבעיות הכרוכות בפיוני מתיישבי המיגזר העירוני בסיני.

במקביל לכך, קבעה הממשלה (החלטת 785) כי שר החקלאות יטפל בפתרון בעיות המתיישבים המתפנים מהמיגזר החקלאי בסיני.

בעקבות חלוקת האחריות בנושא זה בין שני המשרדים עובד צוות במשרד החקלאות מערכת קריטריונים לפיצוי המיוחדת לתושבי המיגזר החקלאי, ואילו צוות שמונה על ידי שר השיכון, שאני נמנית עליו, עיבד מערכת כללי פיצוי למיגזר העירוני. התוצאה שנתקבלה מטופל מקביל זה היא כי נמגבשו שתי מערכות פיצוי הנבדלות זו מזו בבמה פרטים עקרוניים.

אין צורך לומר כל השוני באופי העיסוק העירוני לעומת העיסוק החקלאי מצדיק אבחנות מסוימות בכללי הפיצוי, אולם במישורים בהם האבחנה בין אופי העיסוקים אינה רלבנטית, ראוי להגיע לידי אחידות, וזאת על שום הנימוק הבא:

כללי הפיצוי שנקבעו הן במיגזר העירוני והן במיגזר החקלאי אין מקורם בהסדר משפטי פורמלי מחייב. במיגזר החקלאי מהווה ההסדר במידה רבה פרי של משא ומתן בין המשרד למתיישבים ואילו במיגזר העירוני עלה המשא ומתן עד מהרה על שרטון ולפיכך מערכת הכללים שהוכנה התבססה במידה רבה על העקרונות המקובלים בחקיקה ובפסיקה בכל הנוגע לפיצוי בגין הפקעת זכויות במקרקעין.

חוסר האחידות בין שתי המערכות באותם נושאים שבהם עשיית האבחנה אינה ניתנת להסבר סביר מעלה את החשש כי יופעלו על הממשלה לחצים - לפחות במישור הציבורי - להעניק לכל קבוצה * בנוסף ליתרונות שניתנו לה במסמך המקורי, גם את היתרונות שניתנו לקבוצה האחרת. וכך, עשויה המדינה למצא את עצמה במצב שתיאלץ * לשלם הרבה מעבר למה שהתכוונה לשלם בתחילה.

הרי פירוט מספר ענינים חשובים בהם משתקף העדר ההתאמה בין שתי מערכות הפיצוי:

(א) המבחן לפיצוי בגין מקרקעין (לרבות מבנים)

במיגזר החקלאי המבחן לפיצוי הוא עלות ההקמה ביום 1.8.79. (סעיף 1 לעקרונות מש' החקלאות - להלן: עקרונות חקלאות).
במיגזר העירוני, המבחן הוא הערכת פיצוי על בסיס סידור חלוף הוגן בישוב דגם (ערד או אילת) (ס' 3(ב) לעקרונות מש' השיכון - להלן עקרונות שיכון).

(ב) פיצוי בגין אבדן הכנסות עקב העברה

במיגזר החקלאי, בדרך כלל, אין פיצוי עבור אבדן הכנסות בתקופת המעבר שבין הפינוי לבין ההתבססות במקום חדש.
במיגזר העירוני יקבל בעל עסק, ככלל, פיצוי בגין אבדן הכנסה בשיעור של הכנסה שנתית אחת שהיתה לו בסמוך למועד הפינוי. (ס' 5(ב) לעקרונות שיכון)

(ג) פיצוי בגין "תקן משק"

בעקרונות חקלאות זכאי מתיישב לפיצוי לאו דוקא על בסיס זכויותיו בפועל, אלא גם על יסוד מה שהיה "זכאי" לקבל, במילים אחרות, אם טרם קבל את מלוא "תקן המשק" שיועד לו על ידי הגורם המיישב עדיין יהיה זכאי לפיצוי כאילו כבר רכש את התקן הזה (סעיף 2(ד) לעקרונות חקלאות).

במיגזר העירוני, העקרון הוא כי אדם יזכה לפיצוי רק על בסיס זכויותיו בפועל ואין מפצים אותו על מה שלא רכש, אפילו נבע מהעדר הרכישה ממחלף הרשויות.

(ד) פיצוי מינימלי

על פי עקרונות חקלאות (ס' 7) מקבל מתיישב פיצוי בשיעור מינימלי של 1,600 מליון ₪ בלי שיש לב לשאלה מה היקף זכויותיו הראויות לפיצוי.
במיגזר העירוני אין הוראה דומה, ויתכנו מקרים בהם מתיישבים יזכו לשיעור פיצוי קטן ביותר, או כלל לא - וזאת, כאשר היו במקום תקופה קצרה ולא הספיקו לפתח את העסק, או כאשר ניהלו עסק כושל.

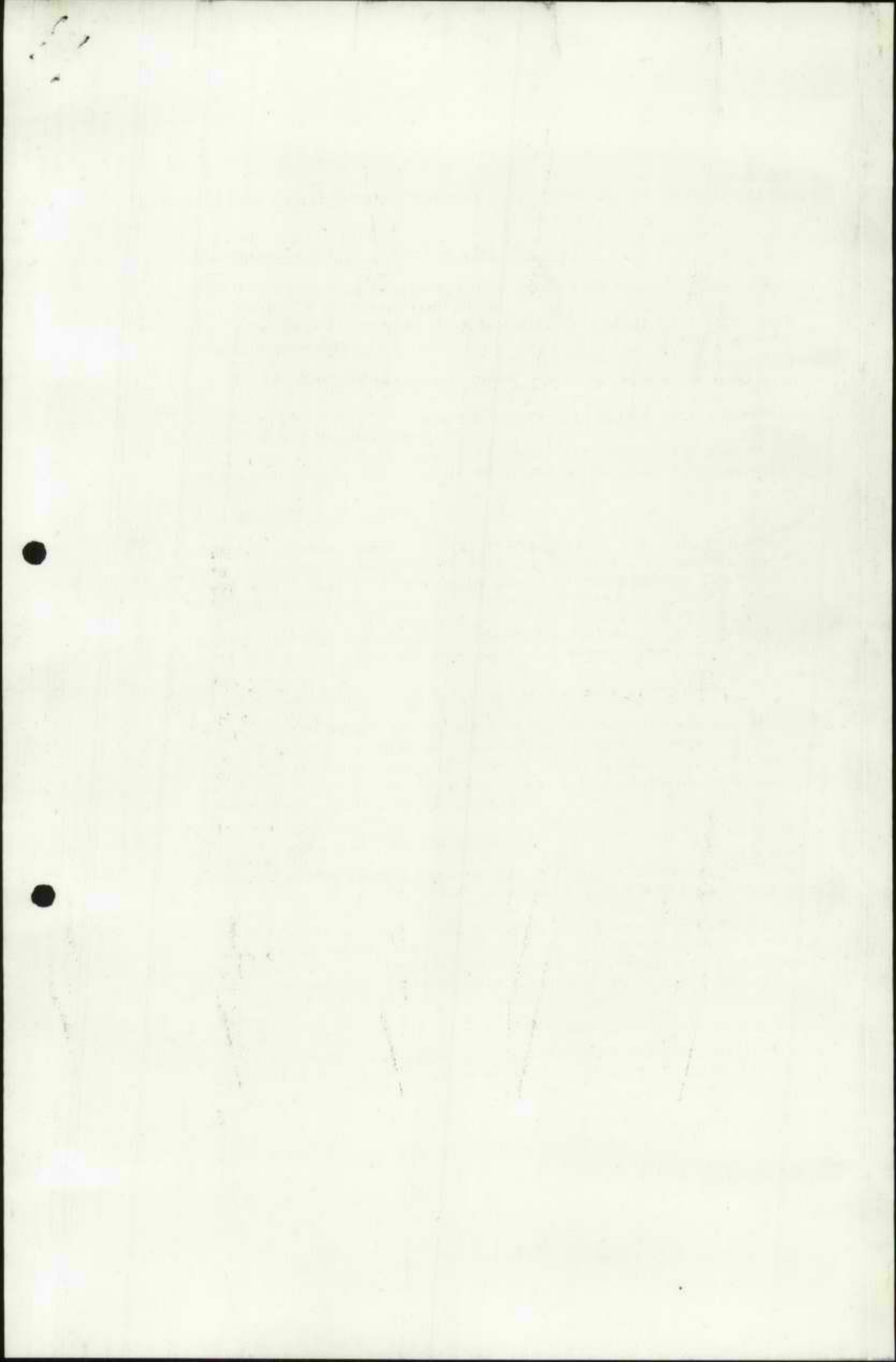
(ה) ניכוי תמריצים מסכומי הפיצויים

(סעיף 5) מנוכים 80% מערך הפיצוי הניתן למתיישב ועובר ליישוב עירוני, על יסוד העובדה כי ניתן, בזמנו מענק לשם קיום התיישבות חקלאית.

במיגזר העירוני אין ניכוי דומה והעיקרון הוא שתמריצים שניתנו בזמנו אין מנכים, גם אם המתיישב הסתפנה אינו מחדש את עסקו במקום החדש, או פותח עסק שונה לחלוטין בטיבו. (עם זאת, לא בכל מקרה יוכל להמשיך ולפרוע הלוואות ממסליות שניתנו לו בתנאים מיוחדים - ראה סעיף 12 לעקרונות השיכון).

(ו) הצמדה

בעקרונות חקלאות נקבעה הצמדה למדד המחירים לצרכן (סעיף 8) בעוד בעקרונות שיכון נוספת לכך ריבית לא צמודה של 4%, כמקובל בדיני ההפקעות.

בוררות (ז)

בעקרונות חקלאות העיקרון הוא כי לאחר הערכת הפיצוי המגיע למתיישב על פי הכללים, אין מנגנון ליישוב חילוקי דיעות בין המשרד לבין המתיישב.

בעקרונות שיכון התגבשה העמדה כי בנסיבות מסוימות, ובנתון לאישור היועץ המשפטי לממשלה, יוכל המתיישב לפנות לבוררות לגבי הערכה שנעשתה על ידי השמאי הממשלתי (סעיף 23 לעקרונות שיכון).

מהניתוח האמור עולה כי ראוי לשהות בטרם תאשר הממשלה את עקרונות הפיצוי במיגזר החקלאי, האם אין ליצור מערכת ואחידות - במידת האפשר - בין שתי מערכות הכללים. יתכן שניתן לממש את מטרת התיאום באמצעות ועדת שרים לעניין פיצוי מתיישבי סיני שבזמנו יזמת, או באמצעות גוף אחר שיופקד על נושא זה.

ב ב ר כ ה ,

א. א. א. א. א.
אילה פרוקצ'ה

העתק: מנכ"ל משרד המשפטים.

9

✓

חבר הכנסת

הכנסת

אנני' 3
 נאל מאלה ולפאל
 עס מנהל בגין
נכאליה
 נבוג נאל במאלה !

אני הנהל פנינים אלק, גלק ככור האלה אלהלום
 במנינים מפנינים אלהל, אלקצ במנינה אר מועס
 פויסה הוקלבו בחגון אלהלז לקלל המללה פויסה
 המאלה הקללה מוא א א נוסן מלק (32 מליך כלק)
 האלינה פויסקר מלקצ הוקלבו בחגון.

אליהו מלי

חיים מלי

אליהו מלי

אליהו מלי

אליהו מלי

אליהו מלי

אליהו מלי

אליהו מלי

לכבוד
רה"מ מר מנחם בגין
משרד ראש הממשלה
ירושלים

כבוד ראש הממשלה.

עם קבלת ההחלטה בדבר המעבר של הגרעין להר כביר ע"י אספת החברים שלנו וערב המעבר, ברצוננו להביא לידיעתך פעם נוספת את עמדתנו בדבר ההתישבות ברחבי א"י בכלל ובפתחת שכם בפרט.

כבר בפגישתנו האחרונה עמך, הבענו את דעתנו שפטיקת ביהמ"ש בבג"צ אלון מורה חשפה בעיה שהיתה קיימת מאז שוחררו חבלי ארץ אלה במלחמה - ששת הימים, לאמור: אי אפשר לבסס את אחיזתנו והתישבותנו בחבלים אלה על בסיס מצב משפטי המגדיר את מציאותנו כאן ככובש זר בארץ נוכריה. דבר זה מזעזע מן הבחינה העקרונית ומגביל ומפריע מן הבחינה המעשית באשר הוא קובע את עראיותו של הישוב ומצמצם את הצורך בהקמתו בצרכים בטחוניים במובנם הצר.

בג"צ אלון מורה לא יצר את הבעיה, הוא רק חשף אותה. לראשונה הובאו בביהמ"ש העובדות המלאות לאמור; היוזמה להקמת הישוב באה מהדרג המדיני ולא הצבאי, כונת היוזמים היא להקים ישוב קבע, ע"כ ברור שהשיקול הצבאי במובנו הצר אינו הדומיננטי וע"כ פסק ביהמ"ש כפי שפסק. אולם, עובדות אלה נכונות בנוגע לכל הישובים שהוקמו על קרקע שנתפסה לצרכי בטחון. חשיפה זאת מעמידה בספק חמור את המשך קיומם של כל ישובי יהודה שומרון והבקעה, ומונעות באופן ודאי את הרחבתם והעלתם של ישובים חדשים. תחת לטפל בשורשי הבעיה ולתקן את המצב המשפטי באופן שיאפשר לעם ישראל לפעול פעולת ריבון בארצו, בחרה הממשלה בדרך הקלה והמסוכנת של מציאת אתר אחר לישוב והורדתו ממקומו הנוכחי.

הסברנו לך, שלא נוכל לתת את ידנו לביצוע המעבר אם לא יקדם לו תיקון המצב המשפטי הזה, דבר שהיה מקטין את החומרה מהמעשה של הורדת ישוב והוראה בכך שאין לעם ישראל זכות בשטח זה, ע"י קביעה בחוק שמכאן ולהבא שמורה לעמנו הזכות לפעול בארצנו פעולת ריבון מלא.

לצערנו כבלה הממשלה את עצמה בהחלטה שכל עוד לא יעבור הישוב להר כביר לא תידון הבעיה הזאת כלל, כאילו הטיפול של הממשלה בבעיות חמורות שעמנו עומד בפניהן, מותנה ברצונו הטוב או הרע של גוף זה או אחר.

לגופו של ענין, התרשמנו בפגישתנו עמך מהדברים שהשמעת באזננו שהינך ער לבעיה, מבין את חומרתה ותעשה ככל שתוכל כדי למצוא לה פתרון חיובי מיד לאחר מעברנו. דברך אלה והגיבוי שנתנו להם כ - 30 אחברי כנסת שהתארגנו לפעול לפתרון המצב המשפטי שכנעונו לשנות את החלטתנו, לא להמשיך לעמוד על העקרון, למרות שעמידה זאת נראית לנו מוצדקת גם היום, כדי לא לחבל באפשרות הראלית שנפתחה לפתרון הבעיה סמוך למעברנו.

אין אנו מכחדים ממך, ההחלטה התקבלה בקשיים בכאב לב, אך מחוך רצון כן להמנע מעימות נורא בין יהודים ומחוך הבנה בצורך לפעול בכוחות משותפים לפתרון הבעיות החמורות בפניהן עומדים כולנו.

אנו מצפים שהממשלה תפעל מיד לאחר מעברנו ותסדיר בחוק את בעלות המדינה על שטחים בלתי מוסדרים, ואת האפשרות להפקיע קרקע פרטית לצרכי ציבור במקום שהדבר חיוני ולא ניתן להפתר בצורה אחרת. צפיה זאת היא הבסיס למעברנו להר כביר ואנו נמשיך להאבק במישור הציבורי, שהיא אמנם תחממש.

האתר החדש, בהר כביר, אליו אנו עומדים לעבור מדגיש ביתר שאת את הצורך בחיקונים האמורים. מדובר בשטח בבעלות המדינה אשר בחוכו מצויות מספר חלקות בבעלות פרטית ואשר בדרך המובילה אליו מתפתלת בין בתיו של הכפר - דיר אל חטב. אי אפשר יהיה לפתח במקום ישוב גדול ראוי לשמו כראוי למה שמתחייב מחשיבות המקום הן מן הבחינה ההיסטורית והן מן הבחינה הפוליטית - אקטואלית, מבלי לאחד את החלקות שבבעלות המדינה ומבלי לסלול דרך חדשה אל הישוב. דברים אלה אינם יכולים להתבצע ללא סידור המצב החוקי. אנו נעמוד על כך שהדברים הללו יבוצעו במהרה.

שכם תופסת מקום חשוב ומרכזי בתולדותיו הקדומים של עמנו. בה החל את מצעדו בארץ ישראל אברהם אבינו הראשון. שם הוא הקים את המזבח הראשון, שם גם הובטחה הארץ לו ולזרעו. יעקב אבינו בברחו מלבן אל מולדתו הגיע לראשונה לשכם ובה הוא קנה את חלקת הקרקע במאה קשיטה. אף בני ישראל השבים ארצה מגלותם באים לראשונה אל שכם ובה, בין הר גריזים להר עיבל נכרתת עמהם הברית. היום מהוה שכם - העיר בעלת האוכלוסיה הערבית הגדולה ביותר ביהודה ושומרון - מרכז ללאומנות הפלשטינאית. גם המצדדים בתכנית האוטונומיה, ואנו לא הסתרנו מעולם את התנגדותנו, חייבים להקים מחסום איתן להקמתה של מדינה פלשטינאית. מחסום שורשי יתכן רק בהקמתה של קריה עברית גדולה ומשגשגת סמוכה לשכם אשר תקבע את אחיזתנו בחבל ארץ זה לעד אנו תובעים מהממשלה לעשות את הצעדים הנדרשים הן מבחינת תיקון המצב המשפטי שיאפשר איחוד בחלקות ופריצת דרך לישוב, הן מבחינת הקצאת האמצעים הדרושים כדי לשאת במשימה לאומית זאת, וכדברך אתה - להקים במקום יישוב לתפארת. מקוים אנו שהממשלה אמנם תפעל בכיוון זה כפי שהתרשמנו בפגישתנו עמך ואז נוכל אנו להיות שליחיה הנאמנים ולעזור בביצוע, תחת להיות במאבק עמה. בסוף הדברים ברצוננו להזכיר את הבטחתך שצה"ל ימנע הקמת "יד - פלסטיין" בשטח שיפונה על ידנו עם המעבר להר כביר.

בכבוד רב,
ובברכת העם והארץ,

בית אלון מרגלית

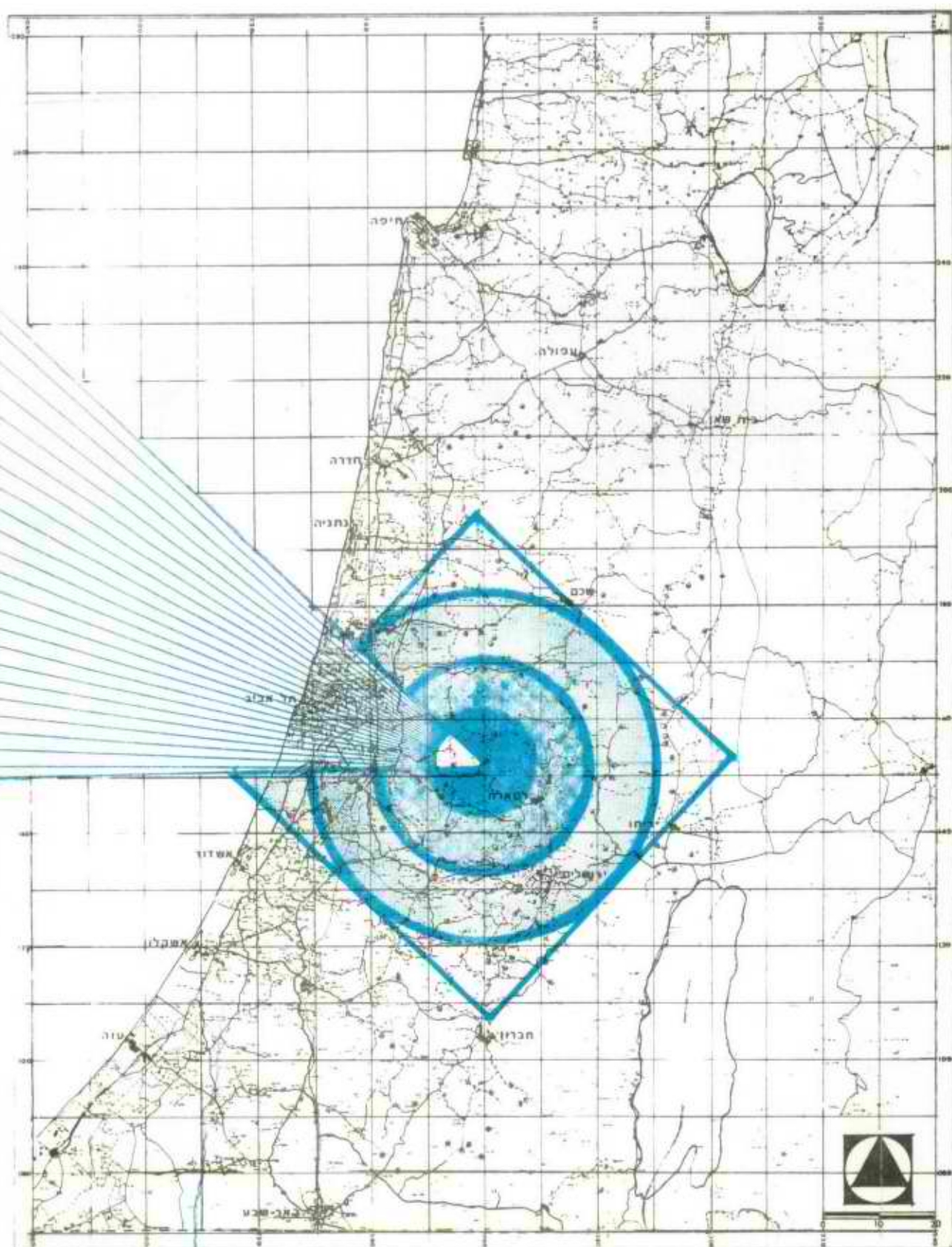
18/10

החטיבה להתישבות

ההסתדרות הציונית העולמית

תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985 (כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

הצעה רעיונית-תשרי תשמ"ב

החטיבה להתישבות

ההסתדרות הציונית העולמית

תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985

(כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

הצעה רעיונית-תשרי תשמ"ב

הוכן ע"י צוות לתכנון השומרון ויהודה של:
החטיבה להתישבות ההסתדרות הציונית העולמית
בהנחית חיים צבן

אדריכל	יוסי נעים
מתכנן פיזי	נתן סאס
מתכנן איזורי	רזיאל חמט
גיאוגרף	יצחק ישראלי

סיוע טכני האגף לתכנון התישבותי

אם בהר חצבת אבן
להקים בנין חדש
לא לשווא אחי.....

נעמי שמר

פתח דבר:

מאת: מתתיהו דרובלס ראש החטיבה להתישבות

כשהתחלתי בכהונתי כראש המחלקה להתישבות וראש החטיבה להתישבות, הגשתי לממשלת ישראל תוכנית-אב חמש שנתית שהציעה ליישב 120 אלף יהודים בכ-60 יישובים ביהודה ושומרון.

ב-4 השנים האחרונות הוקמו ביהודה, בשומרון ובבקעה 62 יישובים, אותם מאכלסים כ-20 אלף נפש, והתשתית הורחבה והתפתחה: נפרצו ונסללו כבישי אורך ורוחב, רוב היישובים חוברו לרשת החשמל הארצית, הוקמו קידוחים ומפעלי מים, התרחב מערך התקשורת, הוקמו מקורות תעסוקה ומפעלי תעשייה ביישובים ובסביבתם.

עם השלמת הביצוע של עיקרי התוכנית הראשונית, הורגש הצורך לעדכן תוכנית זו, במגמה להעמיק את השירותים, להרחיב ולבסס את היישובים שהוקמו וליצור תפוצת אוכלוסין רחבה יותר באזורים אלה, הוברר כי נותר עוד לעשות הרבה לביסוס והרחבת היסודות שהינחנו, שכן התשתית שהקמנו שם יכולה לשרת אוכלוסיה גדולה פי 3 מזו שגרה שם היום.

לפיכך ניגש צוות תכנון מקצועי ומעולה של החטיבה להתישבות, בראשותו של מר חיים צבן, לעיבוד תוכנית רחבה יותר, אשר כמו בתכנון חבל לכיש, רמת הגולן ובקעת הירדן, משלבת את התכנון מכל ההיבטים האפשריים ועוסקת במרחב הכפרי והעירוני כאחד. מזה זמן רב פונות אלפי משפחות המבקשות לבנות מכספן את בתיהן ביהודה ושומרון, ומכאן רעיון מעגלי הביקוש המונח בבסיס התוכנית: ככל שהביקוש גדול יותר - ההשקעה הציבורית תהיה קטנה יותר - ולהיפך: באזורים חיוניים בהם הביקוש קטן, תהיה השקעה ציבורית רבה יותר.

ביסוד התוכנית מונחת השאיפה ליישב בתוך 30 שנה כמיליון וחצי נפש כולל עליה מהתפוצות באזור ירושלים רבתי ובאזורי שומרון יהודה ובקעת הירדן, מתוך תוכנית ארוכת-טווח זו, גזרנו את התוכנית ל-4 השנים הקרובות, השואפת ליישב בעיקר ביישובים הקיימים ועל אדמות המדינה - כ-100 אלף יהודים ביהודה ושומרון, עד שנת 1985.

לפיכך אני שמח להציג בזה תוכנית שנייה ליהודה ושומרון, המוגשת לממשלת ישראל ולהנהלת ההסתדרות הציונית העולמית כהצעה לדיון, המשלבת את המרחב הכפרי והעירוני כאחד, כדי לאפשר פיתוח משולב ומאוזן של האזור גם בעתיד. לאחר שהצעה זו תאושר ע"י ממשלת ישראל, במלוואה או בחלקה, תשמח ההסתדרות הציונית לבצעה לפי החלטות הממשלה, באמצעות כלי הביצוע שבידיה.

עלי להזכיר כי התוכנית המוצגת כאן מצביעה על הדרך בה יבוצע הפיתוח. בטוחני כי יחד עם משרדי הממשלה והרשויות השותפים עימנו במלאכת ההתישבות, נעצב תוכנית מפורטת יותר, הנשענת על התוכנית הכוללת, אשר תדחף קדימה ביתר שאת את איכלוס אזורי יהודה, השומרון ובקעת הירדן.

מתתיהו דרובלס

חשוון תשמ"ב
נובמבר 1981

תוכן העניינים

7	הקדמה	1.
8	רקע לתכנית האב	2
	עקרונות התכנית	2.1.
	שומרון ויהודה מאפיינים עיקריים	2.2
	דמוגרפיה מצב קיים ומגמות	2.3
13	תכנית האב	3.
	עקרונות	3.1
	אזורי החשיבות על פי מעגלי ביקוש	3.2
	כלי התישבות	3.3
	תפרוסת מוצעת של כבישים וישובים	3.4
23	תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ב - 1985	4.
	כללי	4.1
	עיבוי הקיים	4.2
	תוספת ישובים	4.3
	התווית והכשרת כבישים	4.4
	תנאים להצלחת התכנית	4.5
	רשימת הלוחות	
25	טבלת מדדים ועלויות ליחידת דיור באלפי שקלים	לוח 1
28	ריכוז השקעות במיליארדי שקלים	לוח 2
	רשימת הגרפים	
10	גידול האוכלוסיה היהודית בירושלים ובאזור המרכז ותרומתו האפשרית לאכלוס שומרון ויהודה	גרף 1
11	גידול האוכלוסיה הערבית בשומרון ביהודה ובירושלים על פי המגמות השונות	גרף 2
14	תחזית גידול האוכלוסין יהודים וערבים בירושלים ושומרון ויהודה עד לשנת 2010	גרף 3
	רשימת המפות:	
19	אזורים בעלי חשיבות התישבותית תפרוסת ישובים קימים	מפה 1
20	אזור ביקוש ברמה גבוהה ובינונית	מפה 2
21	אזורים בעלי חשיבות התישבותית עפ"י רמות ביקוש, תפרוסת ישובים	מפה 3
33	עירוניים וכבישים עקריים מתוכננים	מפה 4
35	מפת תפרוסת הישובים והכבישים לשנת 1985	
	מקורות:	

1. הקדמה

התכנית מציגה בשלב זה פתרונות עקרוניים לאכלוס כמאה אלף יהודים בשומרון, ביהודה ובקעת הירדן, בארבע השנים הקרובות.

תכנית זו נגזרת מתכנית אב רעיונית לתפרוסת התישבותית מלאה, המציעה פתרונות לאוכלוסיה יהודית בת כ-1.0-1.3 מליון נפש, ולאוכלוסיה ערבית בת עד 1.8 מליון נפש, בשומרון בירושלים וביהודה, תוך 30 שנה.

(הבסיס למספרים אלו מנתוני "תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסיה במדינה - משרד הפנים מינהל התכנון 1980", והתפלגות האוכלוסיה הערבית באיו"ש משרד הפנים, מנהל האוכלוסין ספט' 80, ועוד).

מרכיב העליה בתחזיות דלעיל משקף את המגמות הקימות. גידול בשעור העליה ישפיע ישירות על קצב גידול האוכלוסיה היהודית בשומרון וביהודה.

מן הראוי לציין, שאין גידול האוכלוסיה היהודית בגליל ובנגב נגרע עקב התכנית, היות שגידול האוכלוסיה היהודית באזור הנדון נבנה בלעדית על "תרומות" יחסיות מגידול האוכלוסיה באזור המרכז ובירושלים.

תכנית האב מציגה דרכים למצות הפוטנציאל ההתישבותי של איזור ירושלים, שומרון ויהודה, על היבטיו השונים, תוך שילובו במערך הישובי הארצי הקיים.

מטרת התכנית: פריסה מירבית של אוכלוסיה יהודית גדולה, באזורים בעלי חשיבות התישבותית, בתשומות לאומיות קטנות, תוך פרק זמן קצר יחסית.

אין תוכנית זו עוסקת בשלב זה בתפרוסת שירותים, חינוך, תעשייה וכו'. התיחסות פרטנית לנ"ל תבוא בשלב מתקדם של התכנית.

התוכנית המובאת כאן מתחלקת לשניים:

- א. הצגה רעיונית של תכנית האב על עקרונותיה.
- ב. מתן פתרונות ספציפיים לאכלוס כמאה אלף נפש, תוך התיחסות להערכת תשומות ולתנאים המתחייבים, לצורך מימוש התכנית.

הערכת התשומות (בשקלים לפי 1 דולר=13 שקל) הן:

- א. 11.7 מיליארד שקל, להרחבת הישובים הקיימים, בתשתית, מגורים, תעשייה ושירותים, לתוספת של כ-60.000 נפש.
 - ב. 9.1 מיליארד שקל, לתוספת ישובים כפריים קהילתיים וחצי עירוניים, לאוכלוסיה של כ-40.000 נפש (כולל מרכיבי התשתית והשירותים).
 - ג. 0.24 מיליארד שקל, לפיתוח כבישים ברמות שונות, באורך של כ-200 ק"מ.
- סה"ה התשומות: כ-21.04 מיליארד שקל.

התפלגות תוספת האוכלוסיה לפי אזורי הביקוש היא כלהלן:

- א. באזור הביקוש הנמוך: 21,000 נפש בהרחבת ישובים ובהקמת ישובים כפריים.
- ב. באזור ירושלים: 14,400 נפש בהרחבת ישובים עירוניים ועירוניים למחצה.
- ג. באזור הביקוש הגבוה: 61,000 נפש בהרחבה ותוספת ישובים עירוניים ועירוניים למחצה.

סה"כ תוספת האוכלוסיה באיזור הביקוש הגבוה ובירושלים: 75,000 נפש המהוות כ-75% מכלל האוכלוסיה היהודית המתוכננת.

בסיכום העבודה מובאת רשימת התנאים ההכרחיים לצורך הגשמת יעדי התכנית במלואם או בחלקם. התאום הבין מוסדי בהגדרת קריטריונים ויעדים בגיבוש תכנית ובתהליכי ביצוע הינו התנאי המהותי והמתחייב מידית.

2. רקע לתכנית האב

2.1 עקרונות התכנית

- 2.1.1 התכנית רואה בשומרון וביהודה חלק תכנוני בלתי נפרד משאר חלקי ארץ-ישראל. מנתחת את האזורים השונים על היבטיהם הגיאוגרפיים והאקלימיים, על מצאי הקרקעות והמקרקעין, ועל פוטנציאל התרומה ההתישבותית שלהם.
- 2.1.2 התכנית מכירה בחיוניות טיפוחה וחיזוקה של ירושלים רבתי, ומונחת בראש-ובראשונה ע"י עקרון זה.
- 2.1.3 התכנית מתייחסת לתהליכים דמוגרפיים ואזוריים במגזרים היהודים והערביים, והשפעתם האפשרית על האזור המתוכנן.
- 2.1.4 התכנית מתבססת בעיקר על תהליכי התישבות דיפוזיים ועידודם, דהיינו: על ניצול מצאי הביקוש ההולך וגדל במרכזי האוכלוסין העיקריים הרלוונטיים למגורים, לתעשייה ולאמצעי יצור אחרים, והפנית חלק מביקוש זה לאזור הנדון באמצעות:
 - א. הגדרת אזורים בעלי חשיבות התישבותית,
 - ב. הגדרת אזורי ביקוש ברמות השונות, בהתייחסות לטווחי יוממות ממרכזי השענות קיימים.
 - ג. מתן פתרונות כינוי ומגורים ברווחה גבוהה באופן יחסי, בצפיפויות שונות, ובעלויות נמוכות, לצורך הגדלת אזורי הביקוש, תוך ניצול יתרונות מקומיים (טופוגרפיים, אקלימיים, נופיים ואקולוגיים).
 - ד. יצירת תשתיות לתעסוקה באמצעי ייצור לכ-25% ולשירותים כ-15% מהמפרנסים.
 - ה. יצירת תשתית לשירותים, לחינוך, לתרבות, למסחר וכיו"ב.
 - ו. קביעת רמות סבסוד ותמיכה להשקעות, בהתאם למרחק מאזורי השענות, ובהתאם לקריטריונים התישבותיים אחרים.

2.2 שומרון ויהודה - מאפיינים עיקריים

- האזור המתוכנן מהווה למעשה החלק המרכזי של א"י, וגובל עם מרבית חלקי הארץ. ייחודו של האזור הוא בהיותו חבל-ארץ, המקשר בין העמקים הצפוניים לנגב דרך ירושלים, בין בקעת-הירדן וים-המלח, לבין שפלת החוף.
- מערכת הצירים כיום אינה מבטאת את ייחודו של האזור ככזה, משום רמת השירות הנמוכה, ומשום אי-השתלבותה במערך הצירים הארצי.
- המורפולוגיה של השומרון ושל יהודה הררית בעיקרה, ושולטת על העמקים, הבקעה, השפלה וצפון הנגב. האקלים נע מאקלים ים תיכוני לח למחצה בהר השומרון ובבנימין. לצחיח במדרונות המזרחיים של הרי-אפרים ומדבר יהודה. מרצועת ההר מערבה, עד לגבול השפלה הפנימית האקלים נוח, ורמת התנאים האקולוגיים והנוף גבוהה יותר מאשר בשפלה הפנימית ובמישור החוף.
- הקרקעות בעיקר טרשיות (הראויות לעיבוד מנוצלות). מסקר מקרקעין שנערך ע"י מינהל מקרקעי ישראל ומשרד הבטחון, ניתן לראות שקימים גושים רציפים של קרקע מדינה באזורים הבאים:
- במדרונות המזרחיים של הרי אפרים ויהודה (בשיפועים קשים ובתנאים אקלימיים נחותים).

- בגושים ריחן, קרני-שומרון, אריאל.
- במדרונות המערביים של הרי-חברון.

במקביל, קיים חוסר משמעותי בקרקע מדינה באזורים בעלי חשיבות התישבותית מובהקת כגון:

- מערבית להר גלבוע, ולאורך פרשת המים בשומרון וביהודה.
- אזור דותן, אזור טובס, אזור טול-כרם, אזור נווה צוף, רמאללה.
- דרומית לגוש עציון, בואכה שפלת החוף.

מתוך מצאי קרקע המדינה, אותרו השטחים בשיפועים הקטנים מ-30% לצורך קביעת סדרי גודל ראשוניים לכמויות הקרקע הזמינות להתישבות. בשיפועים הגבוהים מ-30%, שיטות התכנון והבניה מחייבות שידוד מערכות בקריטריונים ובקונספציה. מומלץ והכרחי במקרים רבים לבנות על שיפועים הגדולים מ-30%, תוך אימוץ הכלים הנאותים. בהנחה של צפיפות מתוכננת ממוצעת של שתי משפחות לדונם ברוטו, מצאי הקרקע הזמין לבניה (קרקע מדינה עד 30% שיפוע) מספיק לכ-80% מהאוכלוסיה המתוכננת, אך לא דווקא בתפוסת הרצויה.

יחודם של השומרון ויהודה כמרכז גיאוגרפי של הארץ, כאזור בעל נתונים אקלימיים, אקולוגיים, ונופיים מועדפים ומיוחדים, אינו מתבטא דיו בתודעת הציבור בארץ, הטעמים לכך הם פיזיים ומנטליים פיזיים - הנובעים מאי-נוחות תנועה בצירים, ומנטליים - הנובעים מתרבות חיים ומגורים בשפלה.

2.3 דמוגרפיה - מצב קיים ומגמות.

2.3.1. המידע והמסקנות לגבי התהליכים הדמוגרפים במגזר היהודי נשענים על ניתוח נתוני תוכניות משרד-הפנים, והערכות נוספות המתייחסות בעיקר למגמות הגידול הקיימות. (אין התכנית מתייחסת לצורך ניתוח ראשוני זה לתנודות משמעותיות אפשריות במגמות אלו, כתוצאה מתהליכי הגירה בלתי צפויים).

מנתונים אלו ניתן לראות, שבעוד כ-30 שנה, יהיו בארץ ישראל כ-6.1 מיליון יהודים, בהתפלגויות הבאות:

כ-1.6 מיליון באזור הצפון (כיום כ-0.8 מ')

כ-2.9 מיליון בגוש המרכז (כיום כ-1.7 מ')

כ-0.7 מיליון באזור ירושלים (כיום כ-0.3 מ')

כ-0.8 מיליון באזור הדרום (כיום כ-0.4 מ') (ראה גרף 1 ומפה 2)

ממגמות העבר ניתן ללמוד, שגידול האוכלוסיה נעשה בדרך כלל במעגלי עיור מסביב למרכזי האוכלוסין המסיביים.

ריכוז עתודות הקרקע (האופציונליות כיום) לפיתוח אורבני לאורך רצועת החוף מחייב תהליכים ישוביים בלתי בריאים ובלתי נמנעים, כגון:

א. יצירת רצף אורבני אינטנסיבי בציר החוף, על כל היבטיו האקולוגיים.

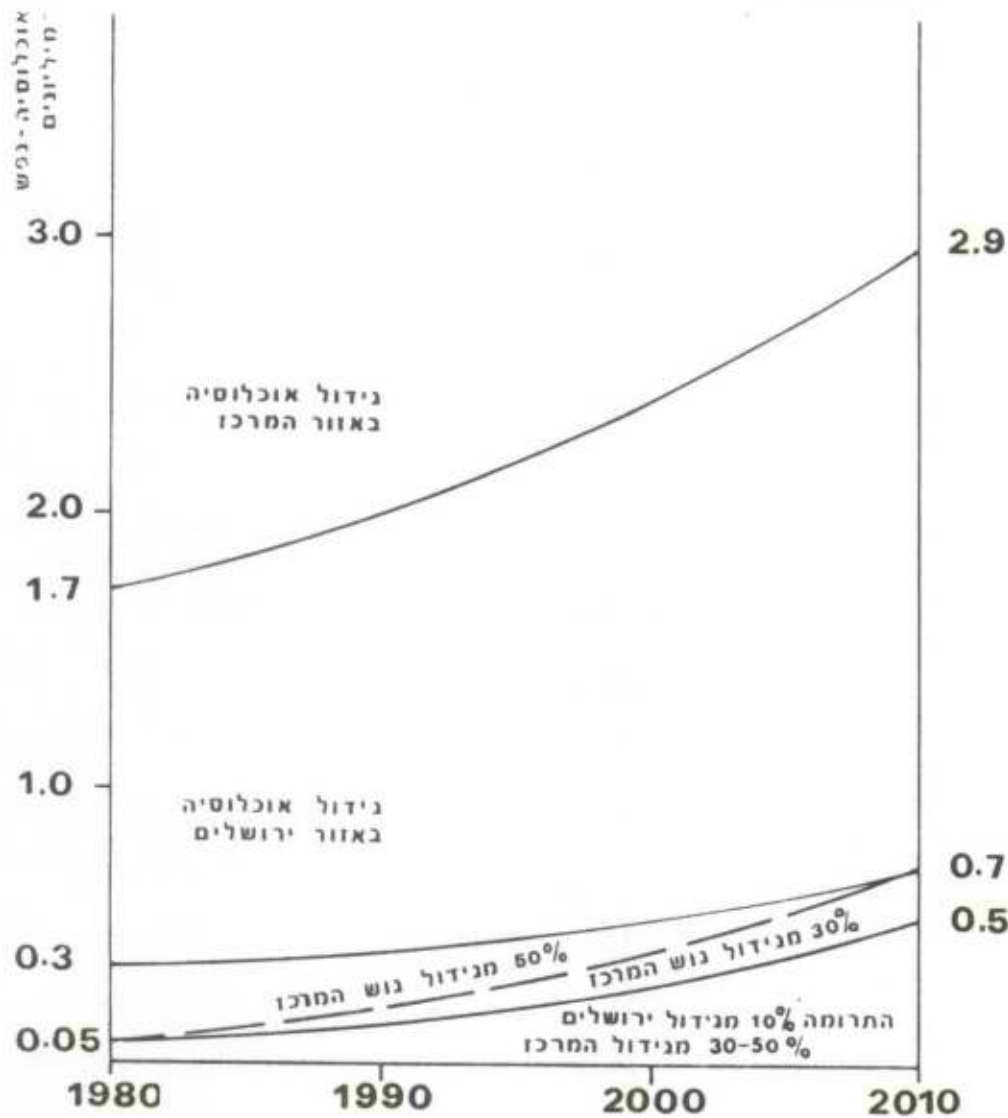
ב. פגיעה וכרסום מסיבי בעתודות קרקע חקלאית.

ג. פגיעה באיכות החיים.

ד. האמרת מחירי קרקע למגורים, לתעשייה ולתשתיות.

ה. יצירת תפוסת אוכלוסיה בלתי רצויה מן ההיבט הביטחוני.

גרף 1: תחזית גידול האוכלוסיה היהודית בגוש המרכז ובירושלים ותרומתו לשוב שומרון ויהודה

2.3.2. האוכלוסיה היהודית באזור מתפרסת כיום בישובים כפריים, (בעיקר בבקעת הירדן), בישובים קהילתיים ובישובים עירוניים ועירוניים למחצה, ברמות איכלוס שונות.

האוכלוסיה מתפלגת כלהלן:

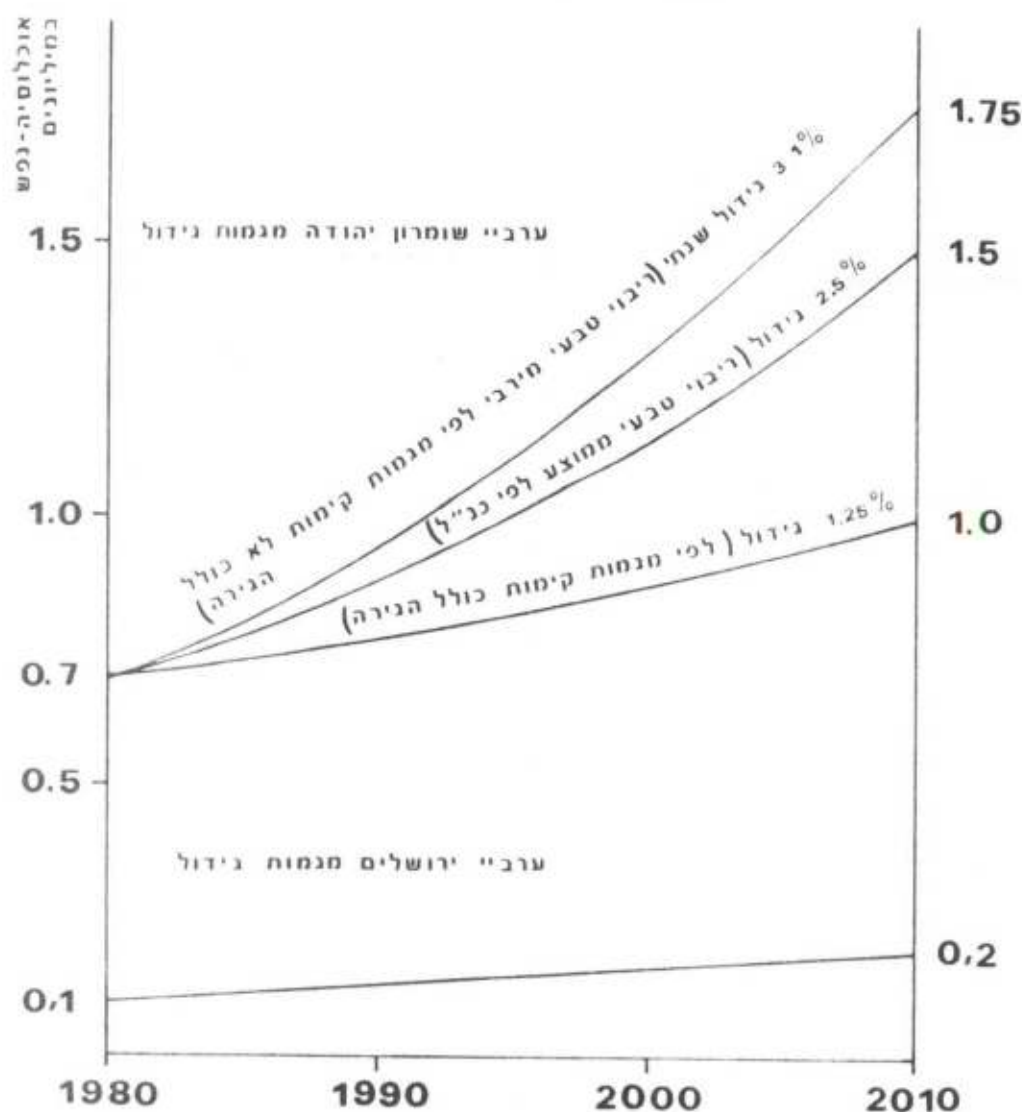
כ-1,030 משפחות בכ-33 ישובים כפריים.
 כ-1,540 משפחות, בכ-37 ישובים קהילתיים.
 כ-2,011 משפחות, בכ-10 ישובים עירוניים ועירוניים למחצה.
 סה"כ: כ-4,580 משפחות, שהן כ-19,500 נפש (כולל ישיבות ורווקים).
 רמת האיכלוס בישובים אלה נמצאת כיום הרבה מתחת למחצית מספר היעד. תפרוסת הישובים והשרותים האזוריים אינה בעלת מערך מגובש, ואינה אינטגרלית דייה למערך הארצי.

2.3.3. האוכלוסיה הערבית בירושלים, בשומרון וביהודה מונה כיום כ-800,000 נפש. אוכלוסיה זו מתפרסת על כ-450 ישובים, מהם:
 ערים בינוניות בנות 30-80 אלף נפש כל אחת (להוציא ירושלים המזרחית).
 מספר עיירות בנות 20-40 אלף נפש.
 כפרים קטנים וגדולים.

טווח מגמות הגידול הדמוגרפי של אוכלוסייה זו נע בין המגמה הקיימת בעשור האחרון, הכוללת מרכיב הגירה גבוה, (שיעורו של הגידול השנתי 1.25%), לבין מגמות, שמרכיב ההגירה בהן נמוך, בתנאי ריבוי טבעי ממוצעים (גידול של 2.5%), או בתנאי ריבוי טבעי מירביים (גידול של 3.1%).

אי לכך, האוכלוסייה הערבית תמנה בעוד כ-30 שנה, כ-1.2-1.3 מיליון נפש בתנאי המגמות העכשוויות, או כ-1.7-2.0 מיליון נפש בתנאי שיעורי הגידול הגבוהים.

גרף 2: תחזית גידול האוכלוסייה הערבית בשומרון יהודה וירושלים

2.3.4. הצפיפות היחסית בשומרון וביהודה (יחס סה"כ שטח בסה"כ אוכלוסין). היא כיום כ-10 דונם ברוטו לנפש. בעוד כ-30 שנה תהיה הצפיפות היחסית כ-5 דונם לנפש (לא כולל אוכלוסייה יהודית מתוכננת), וכ-3.5 דונם לנפש (כולל אוכלוסייה יהודית). לצורך השוואה, הצפיפות היחסית בארץ ישראל בתחום הקו הירוק עד לבאר שבע, היא כיום 2-2.5 דונם לנפש, ותהיה בעוד כ-30 שנה כ-1-1.5 דונם לנפש.

3.1 עקרונות

בתהליך התכנון הוגדרו בשומרון וביהודה איזורים בעלי חשיבות התישבותית:

- א. איזורים הריקים מהתישבות יהודית.
 - ב. איזורים המקשרים איזורי התישבות קימים.
 - ג. איזורים המונעים הוצרות גלילות התישבות ערבית צפופה, כל זאת בתנאי זמינות סבירה של קרקע והתישבות.
- (איזורים מעובדים ומדרונות קשים אינם נכללים). (מפה 1)

כמו כן הוגדרו איזורי ביקוש למגורים ולתעשייה, הנגזרים מטווחי היוממות, ממרחקי הנסיעה ומרמת השירות, והמתייחסים למרכזי ההישענות, כאשר רמת הביקוש יורדת עם המרחק. איזורי הביקוש הגבוה: טווח יוממות של 20-30 דקות נסיעה ממרכזי ההישענות. איזור הביקוש הבינוני: טווח יוממות של כ-50 דקות נסיעה מהנ"ל. איזור הביקוש הנמוך: מעבר לטווחי היוממות דלעיל. (מפה 2)

התכנית מרכיבה את האזורים בעלי החשיבות ההתישבותית על-גבי איזורי הביקוש, והתוצאה היא הגדרת איזורים בעלי חשיבות התישבותית על פי רמות ביקוש. האזורים מופיעים בשלוש רמות ביקוש עיקריות, שיפורטו להלן. (מפה 3)

הגישה התכנונית הכללית נשענת בעקר על עיקרון עידוד תהליכי התישבות טבעיים עפ"י מעגלי השפעה וביקוש, ופחות על הגירות מסיביות "לא ספונטניות" של אוכלוסיה. גישה זו ננקטה לצורך קידום והוזלת העשייה. כמרכן, אחד מעקרונות התכנית הוא פריסה ישובית מירבית (לעומת ריכוז אוכלוסיה בלעדית במרכזים עירוניים), על מנת לאפשר ניצול מלא של השטח הזמין, ופיתוח מספר אתרי התישבות ואיכלוסם, בו זמנית.

לצורך מימוש עקרונות אלו מוצעים כלי התישבות שיפורטו להלן. כלים אלו יותאמו פונקציונלית לאזורי ההתישבות השונים. עידוד תהליכי ההתישבות הקימים, והכוונתם לאיזור המתוכנן, מחייב מתן תשובות תכנוניות נאותות למגורים, לביקושים הקימים והנצפים, תוך התייחסות למורפולוגיה האופינית לאיזור, בצד פריצת צירי תנועה והתישבות נאוחים (המהווים כלי התישבות).

הקריטריונים לפיתוח הכבישים חייבים לנבוע ממדיניות תכנון, ולא דוקא ממדיניות שיפור צירים קיימים. הכבישים, והתפתחות התחבורה הציבורית לאורכם במשך הזמן, מהווים את הגורם המאיץ הגדול ביותר, גם ביחס לעלותם היחסית (כאחוז מכלל התשומות ליעדי תכנית ארבעת השנים). הצלחת התכנית מותנית במתן קדימויות ראשונות להתווית הצירים והכבישים, לצורך הפיכת שטחים נרחבים לאזורי ביקוש מוכרים ומובהקים.

כל סוגי הישובים שיפורטו להלן, חייבים להתבסס בעיקר על פתרונות דיור צמודי-קרקע בצפיפויות שונות ובסוגי כינוי שונים. פתרונות אלו, מעבר להיותם תשובה לביקוש קיים, מונעים קיטוב חברתי, (הנובע מתנאי מגורים שונים), משפרים את התייחסות הפרט לביתו ולסביבתו ומקטינים תהליכי התישבות בשכונות המגורים. פתרונות אלו אינם בהכרח פוגעים בניצול הקרקע, ואינם מחייבים תשומות, החורגות מהתשומות בבניה הרגילה. כמו כן, ניתן לשלב פתרונות אלו עם המורפולוגיה האופינית, כדי להגדיל את רווחת המגורים.

בנושא ספציפי זה הצטברו ניסיון, ידע ומסקנות באגף תכנון והנדסה ובמשרד השיכון, המעידים שתשומות הבניה לצמודי קרקע בצפיפות עד 8 משפחות לדונם נטו, כולל פיתוח, דומות לאלו של בתיקומות.

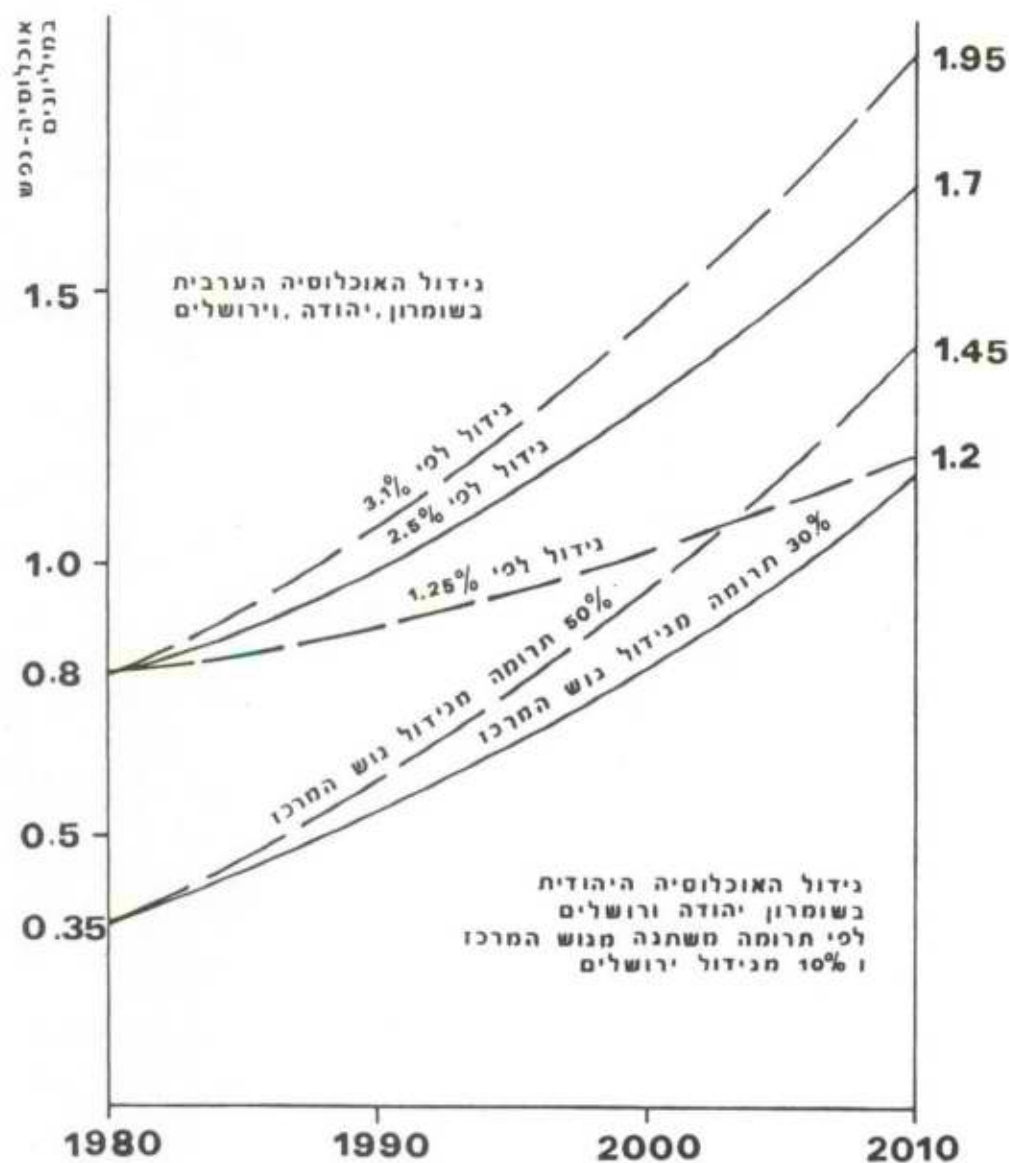
אמנם הפיתוח בהר עשוי להיות יקר יותר מפיתוח בשפלה, אך לעומתו מרכיב מחירי הקרקע הנו נמוך לאין שיעור בהר מאשר בשפלה. רווחת המגורים בצפיפות נתונה גבוהה בהר מאשר במישור.

מכאן, שניתן יהיה לרכוש דיור - צמוד - קרקע, ברווחת מגורים גבוהה יחסית ובעלויות נמוכות בהרבה, באזור המתוכנן.

עובדה זו לכשעצמה מהווה תמריץ הגירה דומיננטי לתחום אזור הביקוש הגבוהה.

בתכנון ארצי נכון, תוך פריצת צירים מתאימים, באמצעות מדיניות תכנון לרווחת מגורים ניתן לנווט לאזורי ההתיישבות השונים בשומרון ויהודה, כ-30%-50% מגידול האוכלוסיה באזור המרכז המהווים כ-400-600 אלף נפש וכ-10% מגידול האוכלוסיה באזור ירושלים - המהווים כ-40 אלף נפש, תוך שלושים השנים הבאות. האינטנסיביות של הפעולות בתחום ההתיישבות באזור המתוכנן תשפיע במקביל על מגמות הגידול של האוכלוסיה הערבית.

גרף 3: גידול האוכלוסיה היהודית והערבית בירושלים בשומרון וביהודה בהתיחסות למגמות גידול שונות ותרומת אוכלוסין מגידול מרכזי-האוכלוסין.

3.2.1 איזור התישבות ברמת ביקוש גבוהה מתפרש ברצועה. שרוחבה כ-10-15 ק"מ מזרחית ל"קו הירוק", מטול'כרם בואכה ירושלים סביב, עד גוש עציון. איזור זה מאופיין בתנאים אקלימיים, אקולוגיים ונופיים העדיפים על אלו שבשפלת החוף. באזור זה ניתן לראות בעוד כ-30 שנה אוכלוסיה יהודית המונה כ-250-450 אלף נפש. בהיות ההתפתחות חות באזור זה נגזרת מתהליכי ביקוש חזקים, נכון להתאים "כלי התישבות", שיענו לצרכי יוזמות פרטיות, מקובצות ואינדבידואליות, ברמות סיבסוד נמוכות, כדי לענות למשרעת רחבה ביותר של האוכלוסיה. תנאי הכרחי להפיכתו של איזור זה לאיזור ביקוש ריאלי (ולא תיאורטי), היא פריצת צירי תנועה וצירי התישבות, שיפור רמת התחבורה הציבורית ממנו ואליו ושכלולה. אזור זה כולל את איזור ירושלים ובנותיה: גבעון, מעלה אדומים, הר גילה, גבעת הרדאר ועוד.

אזור ירושלים, לא יתרום משמעותית להתישבות, מעבר לתחומו, בגלל יחודו. האוכלוסיה היהודית באיזור זה תגיע בעוד כ-30 שנה לכ-700 אלף נפש, לפי המגמות הקיימות.

התכנית מחייבת להקטין פעילויות בניה ואיכלוס באזורים, המוגדרים אומנם כאזורי ביקוש מובהקים, ושאינם בעלי חשיבות ההתישבותית; לדוגמא: חולות ראשון לציון, "תכנית ל" ועוד. כמו כן, מומלץ להגביל כל תכניות לבניה מסיבית בתחום איזור הביקוש המובהק על הציר ירושלים-תל-אביב, בעשור הקרוב לפחות. אי הגבלת בניה באזורים אלה תכביד על התעצמותה של ירושלים ובנותיה, ותגביל התפתחות איזור ההתישבות ברמת הביקוש הגבוהה.

3.2.2 איזור התישבות ברמת ביקוש בינונית כולל את גב ההר בשומרון, איזור ריחן-דותן, גוש רימונים - כוכב השחר - עפרה, והרצועה ממעלה עמוס אפרתה לפאתי גוש עציון. האמצעים לאיכלוס אזור זה הם בראש ובראשונה התווית צירים מתאימים לצורך הסמכתו לשירותים מקומיים וחזוקם. כמו כן, תכנון התישבויות ברמות סבסוד גבוהות, ברמת שירותים גבוהה וברמת יוממות נמוכה, יחסית. הנשענות על איכויות חברתיות. באזור התישבות זה תמנה האוכלוסיה היהודית כ-100-150 אלף נפש בעוד כ-30 שנה.

3.2.3 איזור התישבות ברמת ביקוש נמוכה. נמצא מזרחה מגב ההר בשומרון וביהודה, ובמדרום נות המערביים דרומיים של הרי חברון.

אזור זה מאופיין בטווחי יוממות גדולים ובתנאים אקלימיים נחותים יחסית. ההתישבות יות המתוכננת לאזור זה הן אלה הנשענות על אוכלוסיה אידאולוגית בישובים קטנים וברמות סבסוד גבוהות, כאשר רמת השירותים וההעסקה המקומית גבוהה. התכנית תנסה לפרוס ישובים אלו במקבצים או בגושים, לצורך הסמכת שירותים. פריצת צירים איזוריים ומקומיים מתחייבת באזור זה, לצורך קשירתו לשאר אזורי ההתישבות. באיזור זה תמנה האוכלוסיה כ-40-70 אלף נפש בשנת 2010.

3.3 כלי ההתישבות

2.3.1 ישוב כפרי וקהילתי: בקטגוריה זו נכללים הישובים הכפריים, קיבוצים, מושבים וכו'. והישובים הקהילתיים. גודלם של ישובים אלה כ-80-160 משפחות, בישוב הכפרי וכ-200-300 משפחות בישוב הקהילתי.

כוחם של ישובים אלו בגיבושם החברתי והאידאולוגי, באמצעי היצור ברמה גבוהה הצמודים להם, וברמת תמיכה, לווי וסבסוד, הניתנים ע"י המדינה. אופיים המיוחד מכשירים ליישוב איזורים ברמות ביקוש נמוכות.

היקף פיזי: 400-800 דונם, בשיפועים עד 25% לאזור הצרכני, ועד 15% לאזור היצרני.

3.3.2. תושבה - ישוב פתוח בעל אופי כפרי, המשמש בעיקר כשכונת מגורים לויינית למוקדים עירוניים גדולים יותר.

היקף אוכלוסיתו נע בין 500-2,000 משפחות, וזאת לצורך מתן שירותים מקומיים ברמה סבירה, ולצורך יצירת מרקמים חברתיים נאותים.

סוג הבינוי: צמודי קרקע, בצפיפויות ובשיטות בינוי שונות ומגוונות. כוחה של התושבה בהיותה תשובה לביקושים של שכבות נרחבות.

סוג ישוב זה מתאים לישוב איזורים נרחבים בעלי שטח מצומצם יחסית וקשה, בתחום יוממות נוח ממרכזי ההשענות הקיימים (בעיקר באזורי הביקוש הגבוהים).

היקף פיזי: 500-1,500 דונם, בשיפועים עד 40%-50% (בתנאי של התאמת הבינוי לטופוגרפיה).

3.3.3. קריה - מוקד אורבני, בהיקף של עד 10,000 משפחות. סוג הבינוי: צמודי קרקע, בצפיפויות גבוהות יחסית. הבינוי יותאם לתנאי האקלים והטופוגרפיה, לצורך יצירת רווחת מגורים גבוהה.

הקריה תתן שירותים ואמצעי יצור למערך האיזורי הסמוך לה.

ניתן לראות הוצרות קריה כהתפתחות של תושבה או מיקבץ תושבות.

מיקומן של הקריות על מפגשים של צירים ארציים ומקומיים בתחום שלשת איזורי הביקוש, וזאת בגלל אופיין דמרכזי השענות מקומיים.

היקף פיזי: כ-2,500-5,000 דונם, על טופוגרפיות בשיפועים עד כ-50%.

3.3.4. עיר - מרכז עירוני חזק, בעל מסות אוכלוסיה גבוהות, המשמש כעיר-בירה-איזורית, לצורך מתן שירותים מרחביים ברמה גבוהה יותר בייצור, בשרותים, בחינוך ובתרבות.

גודל העיר מ-10,000 משפחות ומעלה, שטח התפרסות פיזי מ-7,000-15,000 דונם, על טופוגרפיות בשיפועים עד 50%.

מיקומה של העיר בקצה אזור הביקוש הגבוה - עובדה שתסייע להתפתחותה בשלבים הראשונים.

3.3.5. כבישים וצירי התישבות

מערכת הכבישים המוצעת תהיה אינטגרלית למערכת הכבישים הארצית, תוך ראית השומרון כחוליה המקשרת חבלי הארץ השונים. מערכת הכבישים תקצר את טווחי היוממות ותעלה את רמת הביקוש של האיזורים השונים.

צירי התישבות הם צירי ההתישבות להיות בעלי רמת שירות גבוהה לתחבורה פרטית וציבורית, אך לא במתכונת של דרך מהירה, שמטבעה מבודדת את סביבתה.

צירי התישבות הם צירים בעלי רמת שירות גבוהה, המחברים מוקדים אורבניים קיימים ומתוכננים, בינם לבין עצמם, ומהווים מאיץ ממדרגה ראשונה לתהליכי ההתישבות המתפתחים לאורכם.

על כבישים בתוך צירי ההתישבות להיות בעלי רמת שירות גבוהה לתחבורה פרטית וציבורית, אך לא במתכונת של דרך מהירה, שמטבעה מבודדת את סביבתה.

תפרוסת הצירים בתכנית הינה פיתוח של תכניות הכבישים של מע"ץ ושל משרד הביטחון.

3.4. תפרוסת מוצעת של כבישים וישובים. (מפה 3)

3.4.1. תפרוסת הכבישים

כביש ארצי לוד-עטרות-מעלה-אדומים-יריחו - כביש מהיר המקשר את ירושלים בתוואי הקצר והמהיר לת"א ולבקעה, דרך אזורי התעשייה הגדולים, ממערב ומזרח לירושלים.

כביש ארצי חוצה שומרון, המחבר את גוש דן עם הבקעה, דרך מעלה אפרים. הכביש מקשר איזורי התישבות ברמות השונות עם מרכזי אוכלוסין. (מרחק נסיעה ממעלה אפרים וגוש דן כשעה נסיעה).

כביש חוצה מנשה. המחבר את גוש דן עם עמק יזרעאל, דרך גוש קרני שומרון, חשיבותו של ציר זה בהיותו עמוד שדרה לצפון השומרון, והפיכתו של הר השומרון לחלק אינטגרלי מארץ ישראל כולה. כמו כן רבה חשיבותו כציר התישבות מובהק.

כביש ארצי חוצה שומרון צפוני - מחבר חדרה - הבקעה דרך טובס. הכביש יהווה ציר התישבותי לישובי צפון השומרון וצפון הבקעה, ויחזק הקשר בינם לבין מישור החוף.

כביש ארצי ציר גב ההר. ג'נין - ירושלים - חברון - באר שבע, יהיה הציר האורכי צפון-דרום החשוב והנוח ביותר.

כביש אזורי ארצי - כביש אלק וכביש מעלה-אדומים - דימונה - ניצנה. כביש זה הינו כביש אורכי לאורך המדרגה המזרחית לקו פרשת המים באזור התישבות דליל.

כביש ארצי חוצה יהודה. מקשר את אשדוד עם בקעת הורקניה וים המלח, דרך קרית-גח קרית ארבע - מעלה עמוס.

כביש אזורי לוד - נווה צוף - רמאללה - עפרה - יריחו, מקשר אזורי ביקוש לרמותיהם השונות, ומזין את איזור הביקוש ברמה הגבוהה. מהווה חלקו ציר התישבות.

כביש אזורי טול כרם - שכם - מקשר את נתניה עם ציר חוצה-מנשה, יהווה ציר התישבות.

כביש אזורי קרני-שומרון - אריאל - נווה-צוף - ציר אורן, המקשר בין גושי התישבות בשולי איזור הביקוש ברמה הגבוהה.

כביש מקומי צוותא - אלקנה - בית אריה - כביש אורכי, מקשר גושי התישבות במרכז איזור הביקוש ברמה הגבוהה.

3.4.2.

התפרסות הישובית היהודית

גוש ירושלים ובנותיה - בירת ישראל בממדים של סמי-מטרופולין, מקושרת לשפלת החוף, לבקעה, לצפון השומרון ולדרום יהודה באמצעות צירים ארציים.

בירת השומרון ובנימין - "אריאל", סמוכה לצומת הכבישים חוצה שומרון וגב ההר. תאכלס כ-25,000 משפחות בשנת 2010 (כ-80,000 נפש).

מיקומה של "אריאל" ייצור המתח הישובי הנכון בינה לבין גוש דן ובינה לבין מעלה אפרים בכוון מזרח-מערב, ובינה לבין ירושלים לבין דותן ועמק יזרעאל, כוון צפון-דרום. הקריות תמוקמנה באזורי הביקוש השונים. מספרן והיקפן יותאם לאופי איזור הביקוש.

קריות באזור התישבות ברמת ביקוש גבוהה:

- א. "אלקנה" - על ציר חוצה שומרון.
- ב. "קרני שומרון" - על ציר חוצה מנשה.
- ג. "חלמיש" - על ציר לוד גבי-ההר.

קריות באזור התיישבות ברמת ביקוש בינונית:

- א. "ריחנית" - סמוך לצומת חוצה מנשה - חוצה שומרון צפוני.
- ב. "בית אל" - על כביש גב ההר.

באזור התיישבות ברמת ביקוש נמוכה:

- א. "תבץ" - ליד טובס, סמוך לצומת חוצה שומרון צפוני והמשכו הצפוני של כביש-אלון.
- ב. "מעלה אפרים" - בצומת חוצה שומרון וכביש אלון.
- ג. "מדרגות יהודה" - סמוך לצומת חוצה יהודה - כביש בקעת הורקניה.
- ד. "קרית ארבע" - על צומת הצירים גב ההר - חוצה יהודה.
- ה. "מעלה גוברין" - על צומת הצירים חוצה יהודה וציר הגבעות.

באיזורי הביקוש הראשונים מומלץ לפתח תושבות ביחס ישר להתפתחות הצירים ובהתאם לזמינות הקרקע.

באזורי הביקוש האחרים מומלץ להקים ישובים כפריים וקהילתיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל אזור ואזור, והתקשרותם לשאר חלקי ההתיישבות.

3.4.3. התפרסות ישובית ערבית

התכנית ממליצה על הרחבת מערך הישובים הקיים, על בסיס הגדלת הצפיפות למימדים המקובלים (שתי משפחות לדונם), בשימת לב למגמות ההגירה הפנימית מן הכפרים אל הערים.

מומלץ לעודד הגירה זו ע"י מתן שירותים ואמצעי יצור נאותים בתחום הערים הגדולות.

התכנית הגדירה בקווים כלליים, התפרסות הישוב הערבי לכדי הכפלת שטחו. ראוי לציין, שהגדרה זו היא נדיבה, משום שהצפיפות הקיימת במרבית הישובים הערבים (בעיקר הכפריים) היא נמוכה בהרבה מהיחס של דונם לשתי משפחות.

בשלב מתקדם יש להכין תכניות מתאר לישובים, על מערכי השירותים והתעשייה, ועיגון המלא בחוק, בכל האזור המתוכנן.

מגמות הגידול של האוכלוסיה הערבית מותנות:

- א. באינטנסיביות של הפעילות היהודית ביהודה ושומרון.
- ב. בהכללת המגזר הערבי במסגרת החוקים הרלוונטיים: חוקי התכנון והבניה.

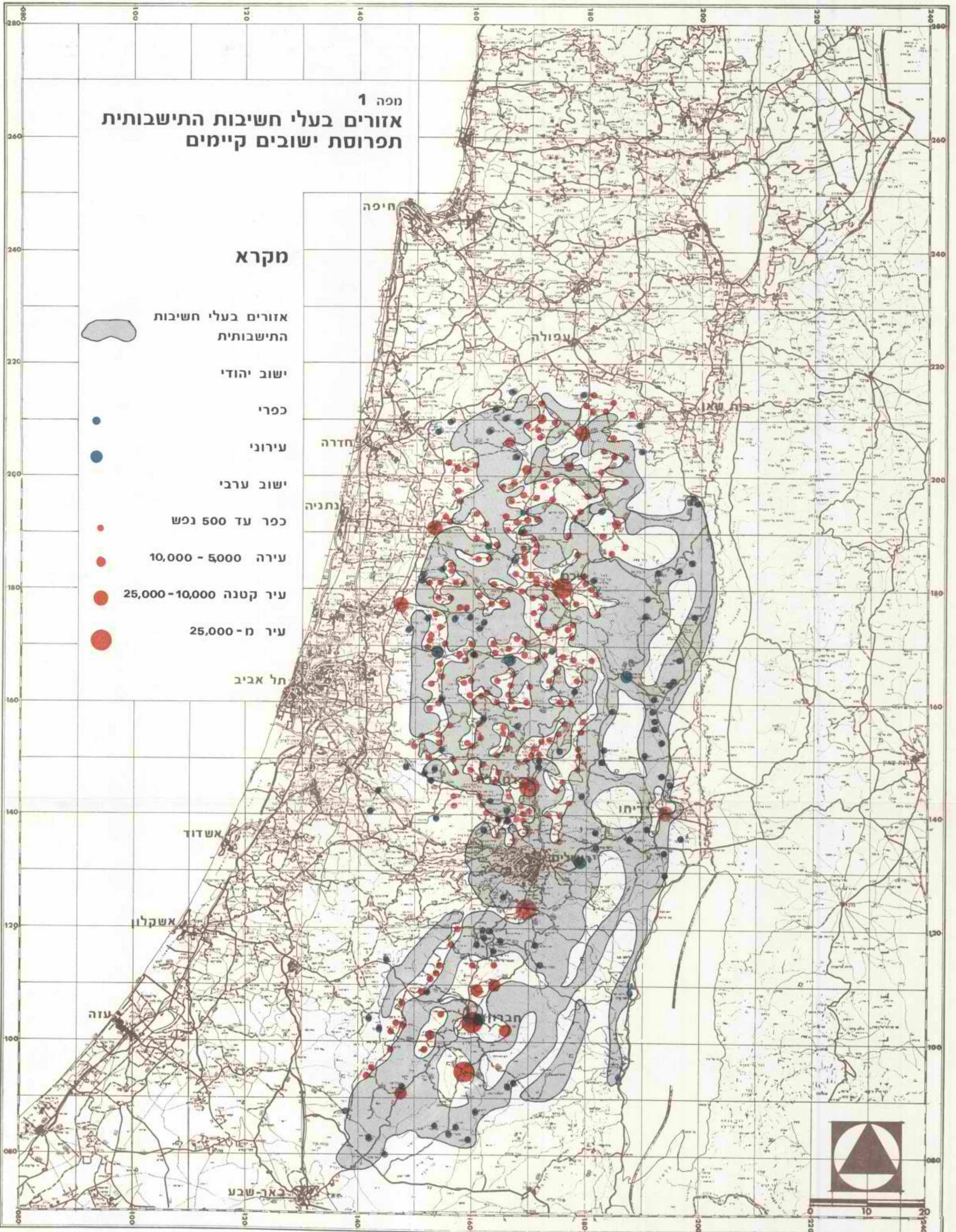
תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985

(כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

מפה 1
אזורים בעלי חשיבות התישבותית
תכנון ישובים קיימים

מקרא

- אזורים בעלי חשיבות התישבותית
- ישוב יהודי
- כפרי
- עירוני
- ישוב ערבי
- כפר עד 500 נפש
- עירה 5,000 - 10,000
- עיר קטנה 10,000 - 25,000
- עיר מ-25,000

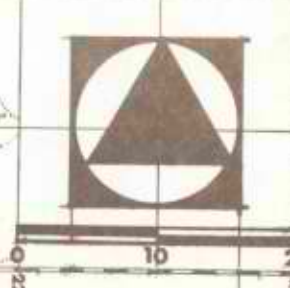
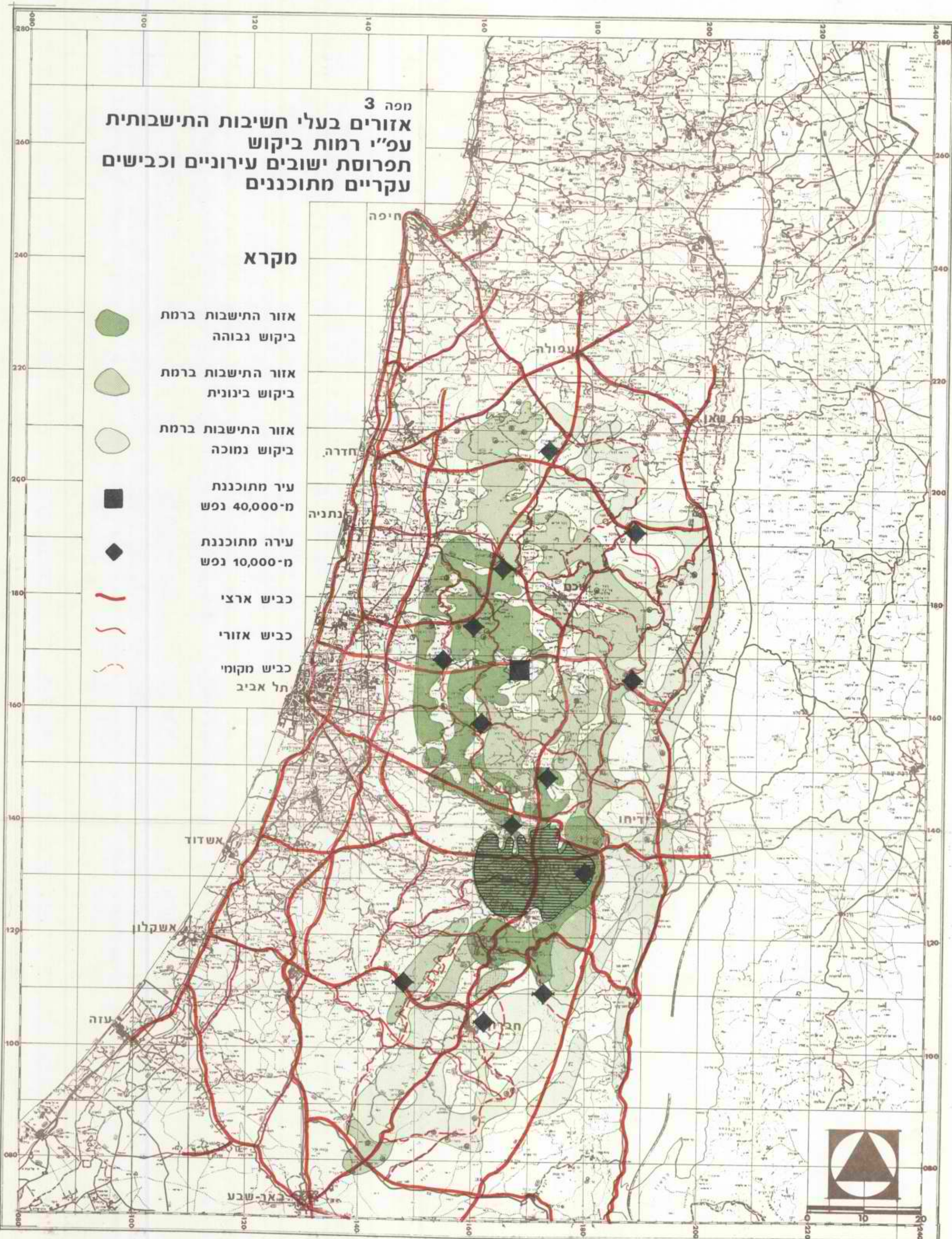
תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985

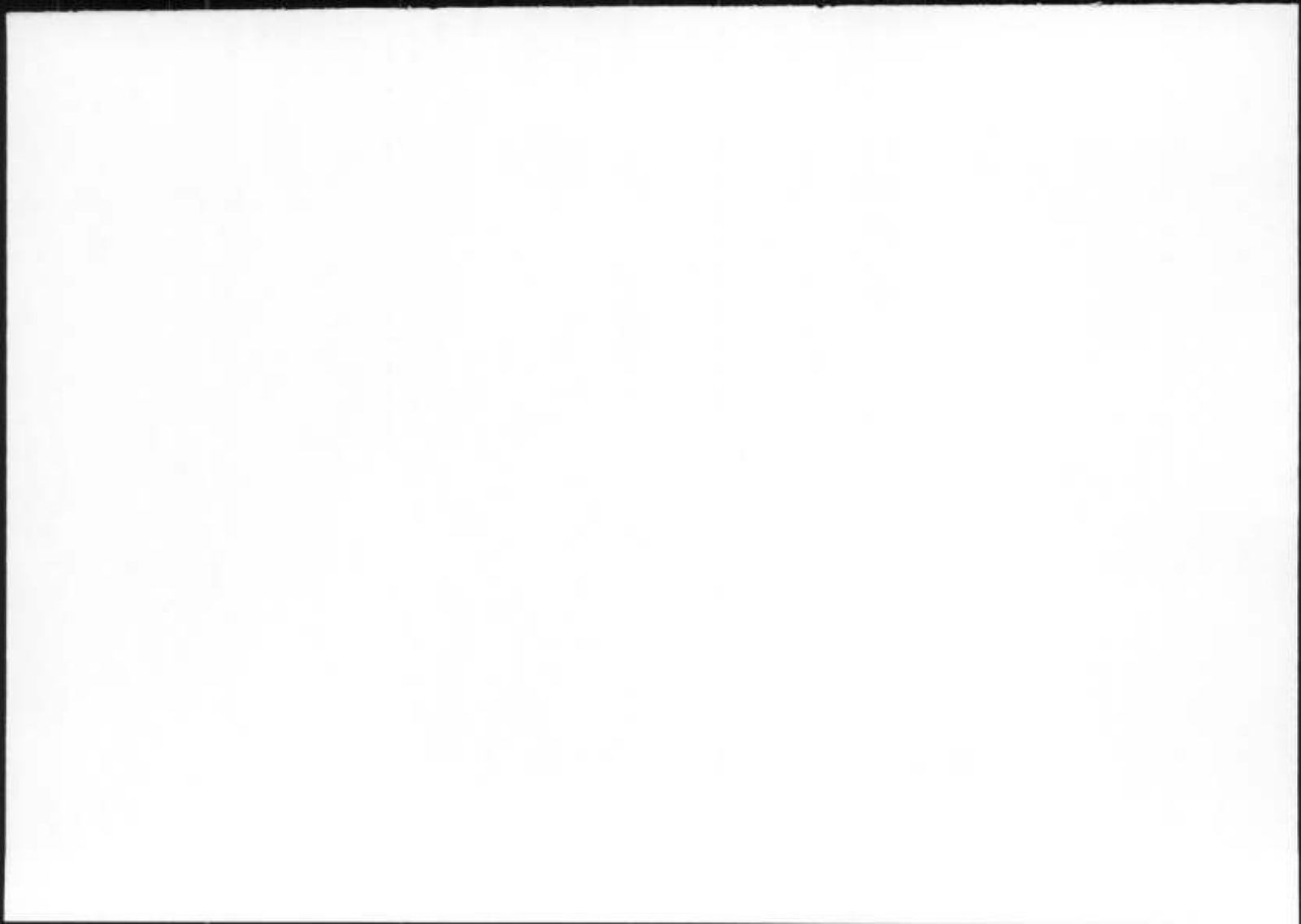
(כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

מפה 3
אזורים בעלי חשיבות התישבותית
עפ"י רמות ביקוש
תפרוסת ישובים עירוניים וכבישים
עקריים מתוכננים

מקרא

- אזור התישבות ברמת ביקוש גבוהה
- אזור התישבות ברמת ביקוש בינונית
- אזור התישבות ברמת ביקוש נמוכה
- עיר מתוכננת מ-40,000 נפש
- עירה מתוכננת מ-10,000 נפש
- כביש ארצי
- כביש אזורי
- כביש מקומי
- תל אביב

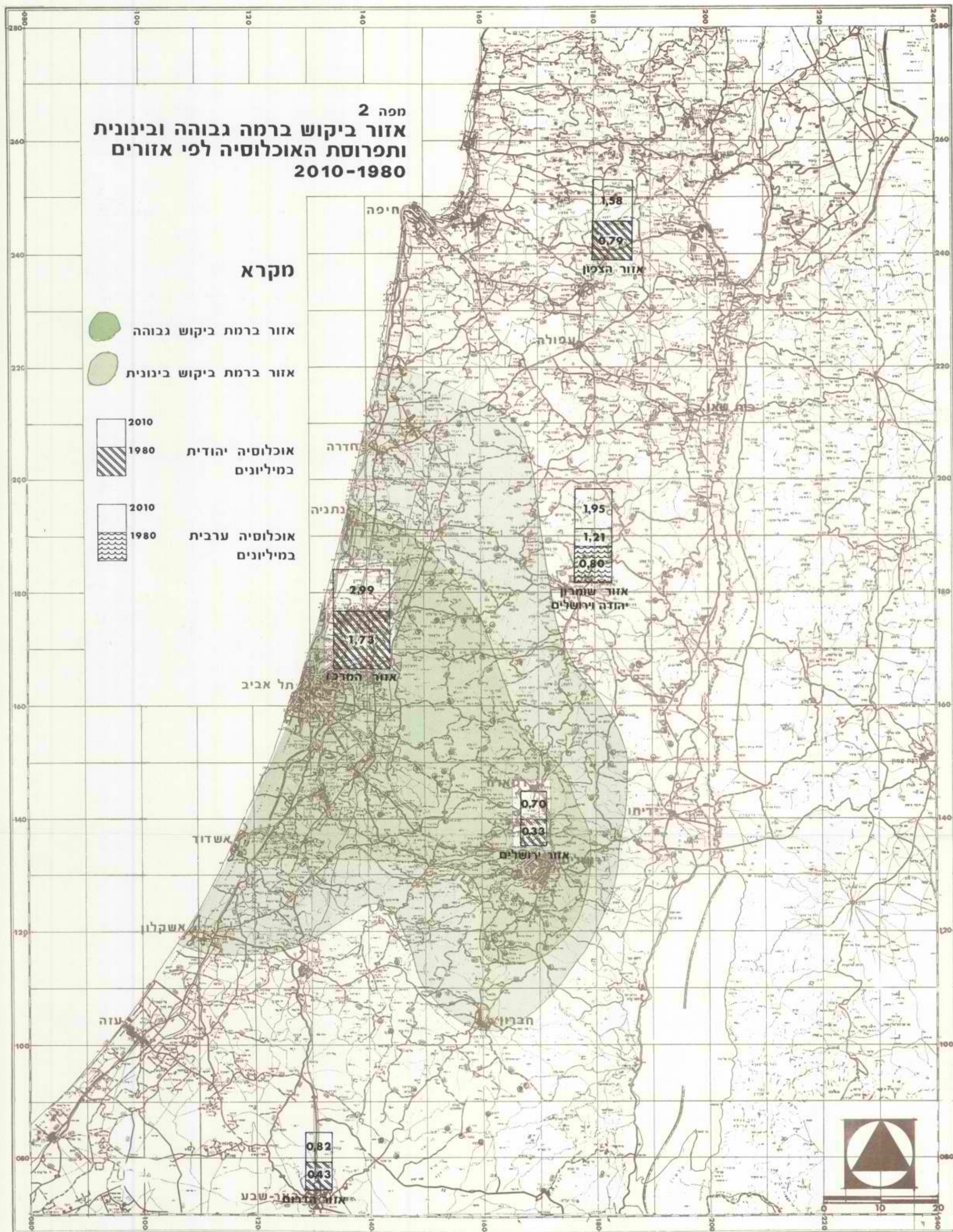
תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985

(כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

מפה 2
אזור ביקוש ברמה גבוהה ובינונית
ותפרוסת האוכלוסיה לפי אזורים
2010-1980

מקרא

- אזור ברמת ביקוש גבוהה
- אזור ברמת ביקוש בינונית
- 2010
- 1980 אוכלוסיה יהודית במיליונים
- 2010
- 1980 אוכלוסיה ערבית במיליונים

4. תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985

4.1 כללי

תכנית זו הינה, כאמור, נגזרת ישירה מתכנית האב לשומרון וליהודה, ויעדיה הם:

- א. איכלוס מאה אלף יהודים באזור בארבע השנים הבאות תוך:
 - א. חיזוק אזור ירושלים רבתי.
 - ב. חיזוק ההתישבות הקיימת ע"י תוספת אוכלוסין, תשתיות, שירותים ואמצעי ייצור.
 - ג. עידוד, זרוז והכוונת פוטנציאל הביקוש ע"י יזום תושבות וחיזוק אריאל.
 - ד. קשירת אזורי ההתישבות ברמת הביקוש הנמוכה ע"י עיבויים באמצעות ישובים כפריים וקהילתיים.
 - ה. פריצת צירים והתוויתם ברמות השונות, כחלק מתכנית האב, לצורך יצירת צירי התישבות, שיהיו גרעין למערך ישובי מסיבי, ולצורך קשירת השומרון פיזית ומנטלית לארץ ישראל.
 - ו. הכנת תשתיות לתעסוקה באזור, כך שבעוד 8-10 שנים יועסקו כ-25% מכלל המשפחות באמצעי ייצור, וכ-15% בשירותים.
 - ז. שימוש בקרקעות המדינה וברכישות נוספות לצורך העשיה הישובית. במקביל יעשה מגוון של פעולות לשמירת קרקעות מדינה, שיעודן ימומש לאחר תקופת החומש.
 - ח. תכנון ובקרת ההתפרסות הערבית ע"י הכנת תכניות מתאר לערים ערביות (לפי עדיפויות שתתקבלנה בשלב מאוחר יותר), ועיגוןן בחוק.

4.1.1 בשלב זה מציגה התכנית התוויה ראשונית לעיבוי הישובים היהודים לסוגיהם, למיקום תושבות וישובים כפריים וקהילתיים חדשים, לפריצת כבישים וצירי התישבות והכשרתם. כמרכז, מציגה התכנית הערכה ראשונית של התשומות הדרושות למימושה. (מפה 4).

התפלגות תוספת האוכלוסיה לפי אזור הביקוש:

נפש	יח"ד	א. באזור הביקוש הנמוך
3,600	1,100	הרחבת ישובים כפריים
10,080	2,400	הרחבת ישובים קהילתיים
3,600	1,000	הרחבת ישובים עירוניים (מעלה אפרים, קרית ארבע)
3,600	1,000	בתוספת ישובים כפריים וקהילתיים
20,800	5,500	סה"כ תוספת באזור הביקוש הנמוך
14,400	4,000	ב. באזור ירושלים - הרחבת ישובים עירוניים
25,200	7,000	ג. באזור הביקוש הגבוה (מערב השומרון)
36,000	10,000	הרחבת ישובים עירוניים
64,200	17,000	בתוספת ישובים חצי-עירוניים
60,000	26,500	סה"כ תוספת באזור הביקוש הגבוה

מתוך סה"כ יחידות הדיור, כ-25,000 יח"ד (המהוות כ-75%) מיועדות לאזור הביקוש ברמה הגבוהה. מהן, כ-4,000 יח"ד באזור ירושלים (להוציא העיר עצמה), הניתנות להתבצע בקצב של 1,000 יח"ד לשנה, בעיקר לפי תכניות קימות, וכ-17,000 יח"ד במערב השומרון, המתחלקות לשלש שנות ביצוע, דהיינו כ-5,600 יחידות בשנה. מספר זה מהווה כ-37% מכלל התחלות הבניה השנתית באזור המרכז. (מס' התחלות הבניה לשנה באזור המרכז עומד כיום על 115,000!) משמעות הדבר, שע"י צמצום בניה באזור המרכז ניתן להפנות משאבים לא ציבוריים ואוכלוסיה לאזור המתוכנן.

העשיה במסגרת תוכנית זו אינה מחייבת את תכנית האב המלאה, ואינה פוגעת באופציות לשינויים בה.

מדדי התשומות כוללים את מרכיבי התשתיות והשירותים, אמצעי הייצור, החינוך וכיו"ב. מדדים אלו הם ספציפיים לכל סוג ישוב, ובסיסם תשומות הבניה למ"ר: 5,000 שקל בבניה כפרית, ו-4,500 שקל בבניה עירונית (13 שקל=1 דולר) (לוח 1).

4.2 עיבוי הקיים

4.2.1 ישובים כפריים - (קיבוצים, מושבים שיתופים, מושבים). קימים באיו"ש כ-33 ישובים כפריים ברמת איכלוס נמוכה יחסית. מספר היעד ל-20 השנים הבאות הוא כ-100-160 משפחות לישוב.

בישובים אלו מתחייב פיתוח אמצעי יצור מקומיים למרבית המפרנסים, עובדה המגבילה את קצב איכלוסו.

מומלץ להגדיל ישובים אלו תוך 4 השנים לכדי 50-70 משפחות, בהתאם למצב התפתחות הישוב ולתשתיותיו.

בהערכת התשומות לתוספת משפחות ויחידות מגורים בארבע השנים הקרובות, נלקחו בחשבון מבנים קיימים בלתי מאוכלסים, תשתיות קימוח ותשומות יחסיות נוספות, לצורך הרחבת השירותים ואמצעי הייצור.

ההתישבות הכפרית מונה כ-1,030 משפחות, שהן 3,177 נפש.
מוצע להוסיף כ-1,100 משפחות, שהן 3,600 נפש.
סך של 2,130 משפחות, שהן 6,777 נפש.

הערכת התשומות הכוללות פיתוח מקורות תעסוקה, המתחייבות לצורך תוספת זו, היא כ-1.0 מיליארד שקל.

העלות היחסית הממוצעת למשפחה נוספת בישוב כפרי היא כ-0.92 מליון שקל. מתוכם כ-0.67 מליון שקל עבור מגורים ותשתית, וכ-0.25 מליון שקל לפיתוח התעסוקה.

4.2.2 ישובים קהילתיים

קימים בשומרון וביהודה כ-38 ישובים קהילתיים ברמת איכלוס מוחלטת גבוהה מן הישובים הכפריים, למרות "גילם הצעיר יחסית", מספר היעד ל-20 השנים הבאות הוא כ-200-300 משפחות לישוב.

בישובים אלו המצאת אמצעי הייצור אינה מתחייבת מידית, וזאת רק לכ-20%-30% מכלל המפרנסים. עובדה זו מאפשרת קצב איכלוס מואץ.

מומלץ להגדיל ישובים אלו תוך 4 השנים לכדי 130-170 משפחות לישוב, בהתאם לתנאי המצאי המקומיים.

נבדקו מצאי היחידות הריקות הקיימות (כולל זמניות), ומספר המשפחות שניתן להעמיס עליהן, ועל התשתיות הקיימות.

ההתישבות הקהילתית מונה כ-1,450 משפחות - כ-6,160 נפש.
מוצע להוסיף כ-2,400 משפחות - כ-10,000 נפש
לסך של כ-3,850 משפחות - כ-16,160 נפש

הערכת התשומות לצורך התוספת, היא כ-1.8 מיליארד שקל.

העלות היחסית הממוצעת למשפחה נוספת על תשתית חדשה, היא כ-0.76 מליון שקל. מתוכם 0.64 מליון שקל לצורך תשתית ומגורים, ו-0.12 מליון שקל לצורך פיתוח תעסוקה.

טבלת מדדים ועלויות ליחידת דיור באלפי שקלים. לוח 1

סוג הישוב		עירוני		קריה		תושבה		קהילתי		מושב/קיבוץ	
היחידה התיחסות ליחיד	מדד	עלות	מדד	עלות	מדד	עלות	מדד	עלות	מדד	עלות	מדד
בית	90 מ"ר	400	90 מ"ר	400	90 מ"ר	450	90 מ"ר	450	90 מ"ר	450	90 מ"ר
פיתוח בישוב	12.5 מ"ר	70	12.5 מ"ר	70	20 מ"ר	80	20 מ"ר	80	20 מ"ר	96	20 מ"ר
דרך גישה	0.15 מ'	0.2	0.3 מ'	0.40	1.5 מ'	1.8	6 מ'	7.2	15 מ'	18	15 מ'
מים	360 קו"ב	25	360 קו"ב	25	360 קו"ב	27	360 קו"ב	27	360 קו"ב	27	360 קו"ב
ביוב	330 קו"ב	10	330 קו"ב	10	330 קו"ב	10	330 קו"ב	12	330 קו"ב	17	330 קו"ב
ניקוז	5 מ'	4	6 מ'	4.8	6 מ'	4	7 מ'	5.6	10 מ'	8	10 מ'
חשמל	300 קו לחודש	21	300 קו לחודש	20	300 קו לחודש	20	350 קו לחודש	23	350 קו לחודש	23	350 קו לחודש
טלפון	1.1 טל'	37	1.1 טל'	37	1.1 טל'	38	1.1	38	1.1	38	1.1 טל'
שירותי ביטחון;	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר
(מכבי אש משטרה מגן דוד אדום)											
משרדים צבוריים דאר + מועצה	0.5 מ"ר	4.2	0.4 מ"ר	3.4	0.3 מ"ר	2.5	0.3 מ"ר	2.5	0.2 מ"ר	1.7	0.2 מ"ר
מסחר וחנויות	1 מ'	8.5	1 מ'	8.5	0.7 מ'	6	0.7 מ'	6	0.5 מ'	4.2	0.5 מ'
בנקים וכדומה	0.6	5.3	0.6	5.3	0.9	8	0.07	0.6	-	-	-
שרותים אישים	1 מ"ר	8.5	1 מ"ר	8.5	0.7 מ"ר	6	0.7 מ"ר	6	0.5 מ"ר	4.2	0.5 מ"ר
בריאות	0.72 מ"ר	6.2	0.72 מ"ר	6.2	0.72 מ"ר	6.2	0.36 מ"ר	3.1	1.2 מ"ר	10.2	1.2 מ"ר
חינוך	9.1 מ"ר	77	9.1 מ"ר	77	9.1 מ"ר	77	9.1 מ"ר	77	9.1 מ"ר	77	9.1 מ"ר
מתנ"ס	0.4 מ"ר	3.9	4.0 מ"ר	3.9	0.23 מ"ר	2	1 מ"ר	8.5	2 מ"ר	17	2 מ"ר
שרותי מועצה דתית	0.4 מ"ר	3.9	0.4 מ"ר	3.9	0.23 מ"ר	2	1 מ"ר	8.5	2 מ"ר	17	2 מ"ר
סה"כ		690.7		689.9		746.5		761.0		814.3	

תכנית ארבעה שנים מגדירה את הישובים העירוניים לפי יעודם, ומציעה את שיעור גידולם בהתאם להשפעתם על התפתחות התכנית.

(בהערכת התשומות בישובים העירוניים נלקח מרכיב העלות לייצור כ-12% מכלל המפרנסים, וזאת בגלל קצב התפתחות אמצעי היצור, המפגר בכ-4 שנים אחרי קצב האיכלוס).

להלן רשימת הישובים לפי יעודם, גודלם המתוכנן ותשומותיהם:

א. ישובים מסביב לירושלים. ישובים שחיוזוקם ועיבויום הוא חלק מחיוזוקה של ירושלים.

בירושלים עצמה מתוכנן גידול של כ-3,000 יח"ד לשנה.

בבנותיה מתוכנן גידול של כ-1,000 יח"ד בשנה.

המספרים הבאים מתייחסים לגדלים אלו:

שם הישוב	סוג	מספר יעד יח"ד	מס' יח"ד קימות בבניה	מס' יח"ד מתוכננות	ס"ה יח"ד (לעוד 4 שנים)
מעלה אדומים	קריה	5,000	1,500	2,500	4,000
גבעון (ג. זאב)	קריה	5,000	200	600	800
נבי סמואל	תושבה	700		400	400
הר גילה	תושבה	500	50	150	200
אפרת	תושבה	1,000	150	400	550
	ס"ה		1,900 ס"ה	4,050 ס"ה	5,950
			תוספות	יחידות	

ב. ישובים באזור התיישבות ברמת הביקוש הגבוהה - חיוזוקם של ישובים אלה ועיבויום, מותנה כאמור בהתווית פוטנציאל ביקוש. עיבויום יחזק את "האמונה" באזור, וירחיב את מעגלי הביקוש.

חיוזוקה של אריאל בקצה אזור הביקוש (שתחייב תשתיות בהתאם), תחזק את הציר הישובי גוש דן-אריאל, ואריאל-מעלה אפרים.

שם הישוב	סוג	מספר יעד יח"ד	מס' יח"ד קימות או בבניה	מס' יח"ד מתוכננות	ס"ה יח"ד (לעוד 4 שנים)
אריאל	עיר ראשית	35,000	300	4,000	4,300
אלקנה	קריה (כיום)				
שערי תקוה	תושבה	7,000	150	1,000	1,150
קרני שומרון	קריה (כיום)				
	תושבה	7,000	140	800	940
עמנואל	תושבה	2,500		1,000	800
צוותא	תושבה	2,500		1,000	1,000
קדומים	תושבה (כיום)				
	קהילתי	210	210	100	310

800 ס"ה תוספות 7,900 ס"ה 8,500 יחידות

ג. ישובים באזור התיישבות ברמת הביקוש הנמוכה

חיוקם של אלה מחייב רמת סבסוד גבוהה יחסית, אולם יאפשר מתן שירותים נאותים לקיים, המרוחק מרחק יוממות גדול ממרכזי ההשענות.

שם הישוב	סוג	מספר יעד יח"ב	מס' יח"ד קימות או בבניה	מס' יח"ד מתוכננות	ס"ה יח"ד (לעוד 4 שנים)
מעלה אפרים	קריה	5,000	120	400	520
קרית ארבע	קריה	5,000	900	600	1,500
			ס"ה תוספות	1,000	2,020

ס"ה התוספת בישובים העירוניים: 12,950 יח"ד, שהן כ-45,720 נפש.

הערכת התשומות המתחיבות הן כ-8.9 מיליארד שקל (0.64 מליון שקל לפיתוח מגורים ותשתית, ו-0.6 מליון שקל לפיתוח תעסוקה, סה"כ 0.70 מליון שקל למשפחה).

4.3 תוספת ישובים

4.3.1 תוספת ישובים באזור התיישבות באזור הביקוש הגבוה.

באזור ביקוש זה, בעיקר לאורך צירי ההתיישבות חוצה שומרון - חוצה מנשה, ולאורך כביש לוד - נוה צוף, מוצעות על קרקעות מדינה (לפי מפת הסקר) כ-10 תושבות בנות כ-1,000 משפחות כל אחת (ראה מפה מס. 4).

ניתן להאיץ קצב האכלוס ע"י בנית כ-200-400 יח"ד ראשונות ומבני צבור ע"י חברות קבלניות, ומכירתן לפי קריטריונים מתאימים.

מספר המשפחות, שניתן לישוב באמצעות תושבות אלו, הוא כ-10,000 משפחות, שהן כ-36,000 נפש.

התשומות לצורך נושא זה מוערכות בכ-7.4 מיליארד שקל למגורים ולתשתית, ובכ-0.6 מיליארד שקל לפיתוח תעסוקה. סה"כ: כ-8 מיליארד שקל.

האמצעים לצורך זה יבואו בעיקרם מהיזמים עצמם. קביעה זו נשענת על ההכרה, שבגוש המרכז, כבירושלים, קיים שוק ביקוש גבוה לסוג מגורים, שניתן למוצאו ב"תושבה", ועל כך יעידו מחירי הקרקעות והנכסים הרלוונטיים לצמודי קרקע, במרחבי גוש דן ובירושלים.

4.3.2 תוספת ישובים באזור הביקוש הנמוך

במפה המצורפת מצוינות כ-25 נקודות, המומלצות לישובים כפריים או קהילתיים, בהתאם למצאי הקרקעות והמים.

מיקומן בדרך כלל באזורים ריקים או דלים במיוחד מהתיישבות יהודית. ההנחה היא, שישובים במקומות המומלצים יחזקו הקיים, ויהוו תחילת הקשר בין מקטעי התיישבות או גושי התיישבות קיימים.

מתוך 25 נקודות אלו, יש להניח שיוקמו כ-12-18 ישובים, בארבע השנים הקרובות. בממוצע איכלוס של כ-40-60 משפחות, דהיינו - כ-1,000 משפחות, שהן כ-3,600 נפש.

יישום היעדים לשלביהם הוא מפעל מורכב, המחייב עשיה מתואמת ומתוזמנת של מספר "גופי עשיה".

גופים אלה, אליבא דאמת, שרירים וקיימים, ולכל גוף הכלים המינהליים והמקצועיים לביצוע החלק הרלוונטי לו מתוך התכנית. גופים אלו: משרד השיכון למינהליו השונים, משרד התחבורה, החטיבה להתישבות, משרד הביטחון, מינהל מקרקעי ישראל, משרד המסחר, קק"ל, ועוד, הם גופים כמעט עצמאיים ואוטונומיים, ומבחינת משקלם הפוליטי מהווים ווקטורים בעל משקל סגולי, שאינו בהכרח רלוונטי למשקלם הסגולי העניני, ליעד זה או אחר. הגשמת היעדים מחייבת "הנהלת מפעל" בעלת יכולת החלטה, סמכויות וכלי בקרה. הנהלה זו תקבע היעדים הפרטניים, המשימות המוסדיות, תכנון את העשיה והפעילור יות תוך תאום מלא עם גורמי התכנון והעשיה הארציים.

כמרכז, מתחייבת נוסחה שתורשת את כל "הגורמים העושים במלאכה" למערכת הירארכית ברורה, שתכוון ותתואם ע"י "הנהלת המפעל".

תפוקה ראשונה מחייבת גיבוש תכנית כוללת לארבע השנים הבאות, כחלק מתכנית אב, וממנה גזירת תכניות ליעדים קצרים.

על תהליך גיבוש התכנית המתואמת להיות מקוצר, היות שהתכנית מתיחסת לשלש שנות עשיה בפועל למעשה, וספירתן מתחילה בקיץ תשמ"ב.

על התכנית להתחלק לתכניות "עשה" "ולא תעשה", ולחייב מדיניות הגשמת התכניות בהתאם.

4.5.1 תכניות "עשה":

גיבוש תכניות ליעדים קצרים (כחלק מתכניות כוללניות), כאשר הקריטריונים מתיחסים בראשונה לעידוד כוחות ותהליכי הביקוש, ולניצולם.

יש לעגן בחוק התכניות לשלביהן, ע"י התווית תכניות מתאר אזוריות ומקומיות לכל המגזרים, ובמקביל – יצירת הכלים לאכיפת החוק.

יש להתוות הכלים והאמצעים בחומש הזה, לצורך מימוש והגשמת יעדים בחומש הבא, כגון:

א. פיתוח מדיניות רכישת קרקעות לפי יעדי התכנית (ומאידך, ניתוב התכנית לתהליכי רכישת בלתי צפויים).

ב. הבטחת בעלויות על קרקעות לאום, ע"י יעור, מרעה, פארקים וכו', לצורך הפשרתם לתכנון בשלבים מאוחרים יותר.

ג. הכנת תכניות ותשתיות לפיתוח תעשיות ומרכזי יצור, ויצירת מוקדי משיכה יצרניים באזור.

ד. פיתוח מדיניות, שתגביר את בטחונו של הפרט, בהתיחסותו לאזור המתוכנן.

4.5.2 תכניות "לא תעשה"

יש להקטין את קצב הבניה וקצב שיחרור הקרקעות החקלאיות לבניה באותם אזורים, שהעשיה בהם תפגע במימוש התכנית. יש להקפיא הבניה באזור המרכז, ביחס המתבקש לפיתוח באזור המתוכנן. לפי יעדי התכנית מתחייב צמצום הבניה בכ- 5000 יח"ד לשנה באזור זה.

- יש להקפיד כל תכנית לעשייה מסיבית (תושבות וקריית) באזור הביקוש הגבוה ובאזור שאינו בעל חשיבות התישבותית לאורך הציר ירושלים ת"א.
- יש לשנות החלטות קימות, הסותרות את התוכניות המאושרות.
- יש לאסור בניה בתחום האזור המתוכנן באזורים בעלי חשיבות התישבותית מובהקים, ע"י הגדרת איזורי איסור בניה , לצורך הגדרת יעודם בעתיד.

מפה 4
**תפרוסת הישובים והכבישים
לשנת 1985**

תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985 (כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

מפה 4 תכנון הישובים והכבישים לשנת 1985

מקרא

ישוב קהילתי וכפרי

תושבה

קריה

ישוב עירוני גדול

ישוב קהילתי מתוכנן לתושבה

תושבה מתוכננת לישוב עירוני

איזור תעשייה

כביש ארצי

לביצוע עד 1985

כביש אזורי

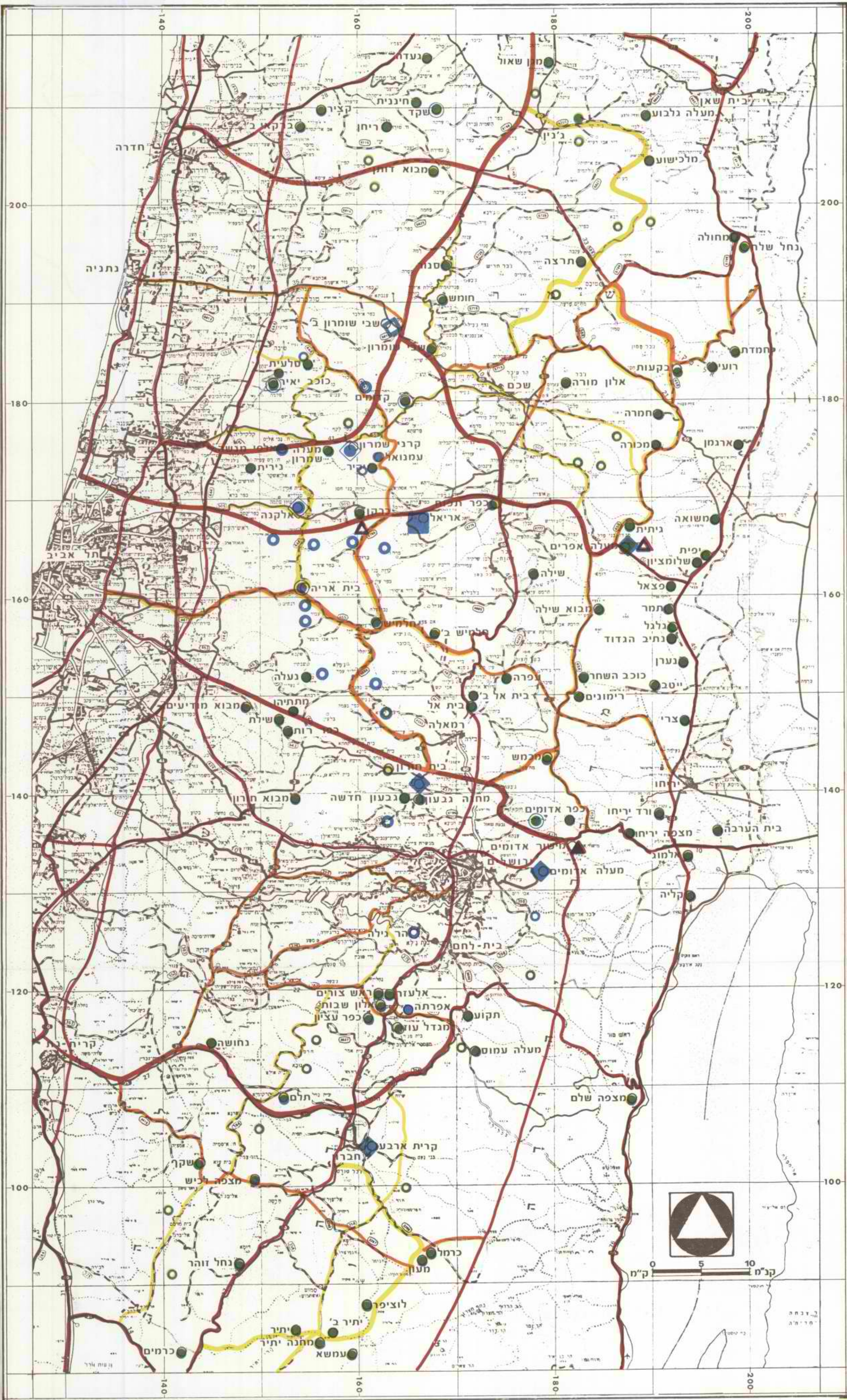
לביצוע עד 1985

כביש מקומי

לביצוע עד 1985

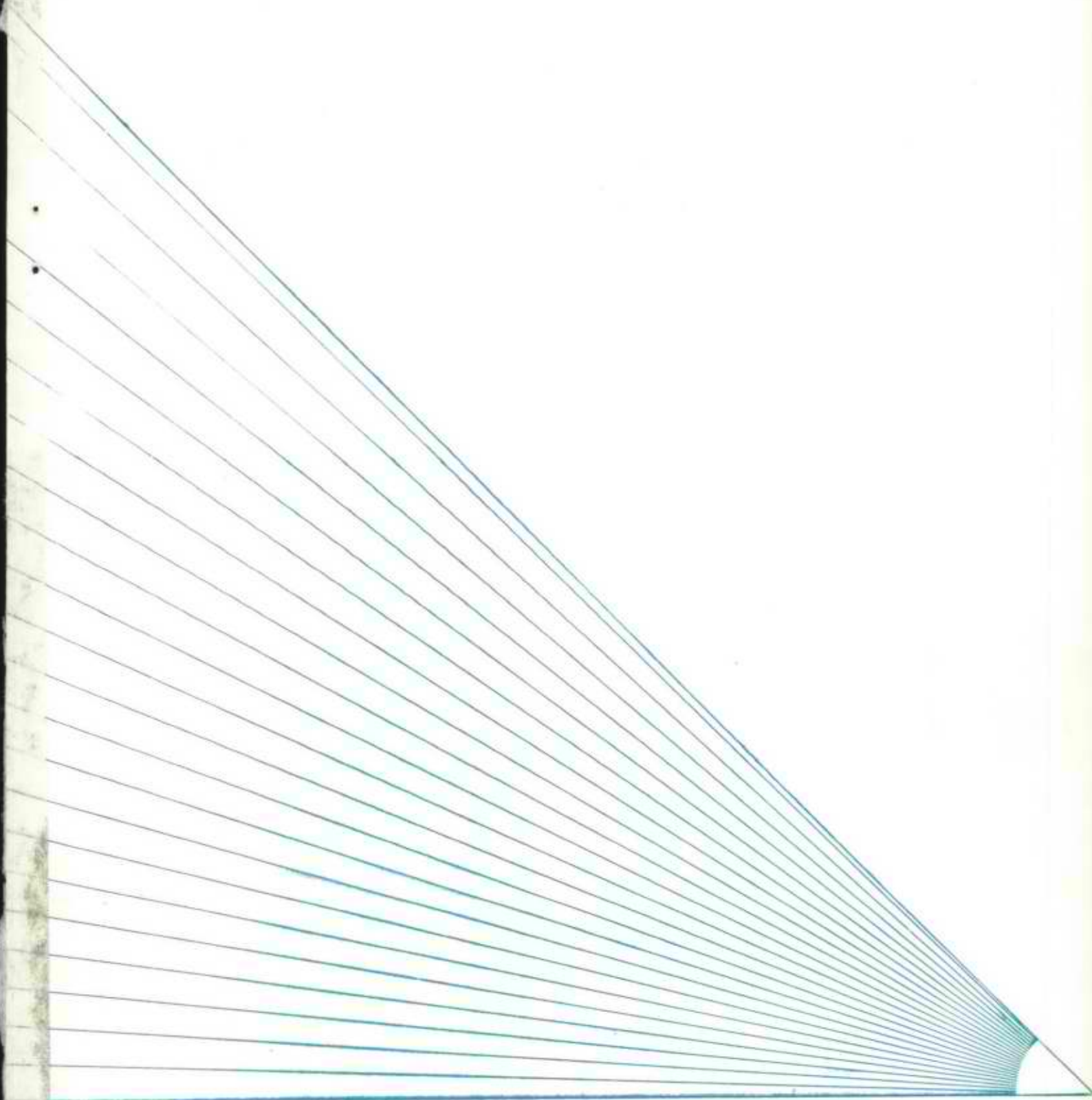

3553

מקורות

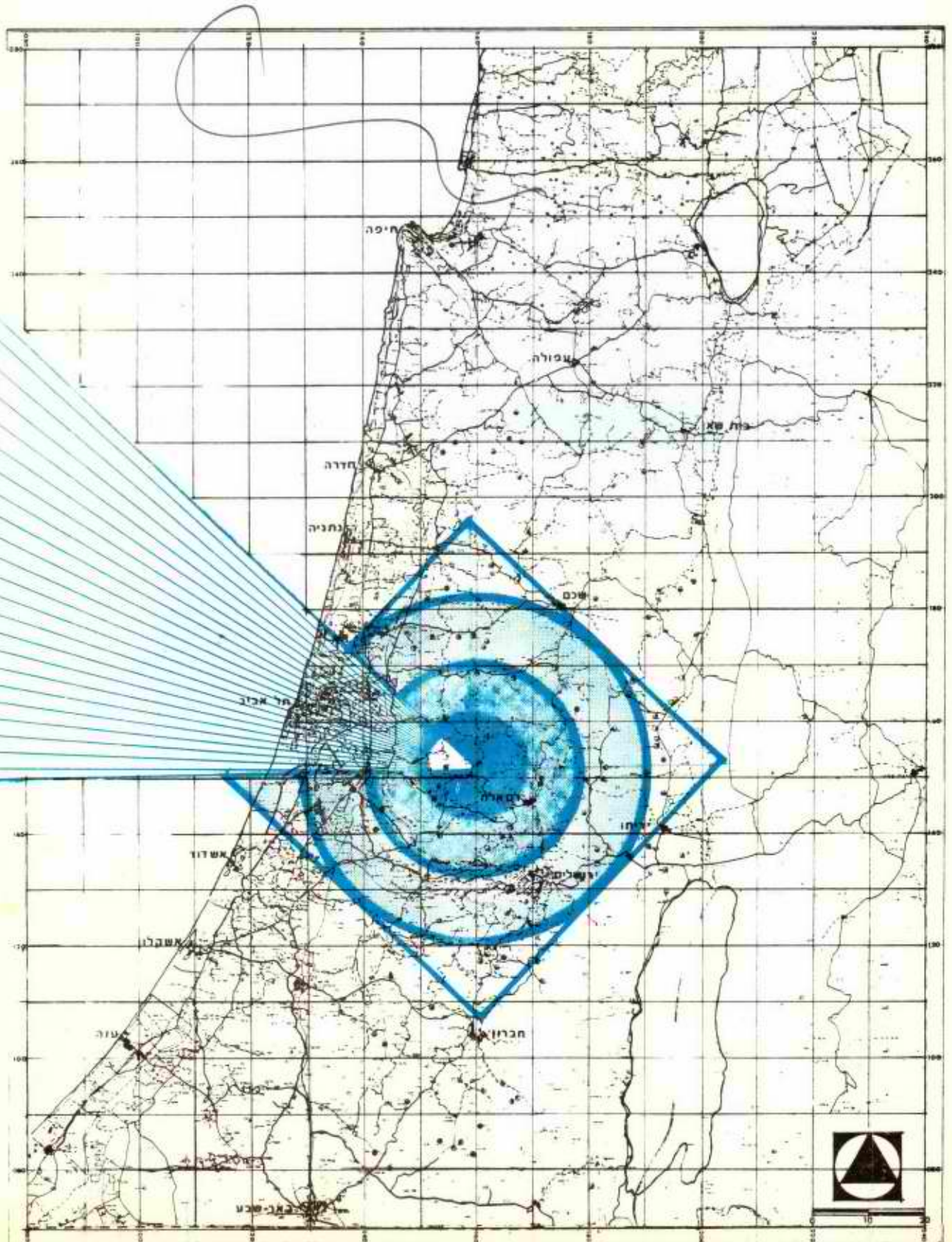
1. דרובלס, מ. "תוכנית אב לפיתוח ההתיישבות ביהודה ושומרון לשנים 1979-1983". ירושלים, תשרי תשל"ט.
 2. דרובלס, מ. "ההתיישבות ביהודה ושומרון - אסטרטגיה, מדיניות ותוכניות". ירושלים, שבט תשמ"א.
 3. וכמן, א. "תכנית השדרה הכפולה". הפקולטה לארכיטקטורה ובנוי ערים, הטכניון, חיפה דצמבר 1975.
 4. קיפניס, ב. "הפוטנציאל לפתוח מגורים עירוניים בציר הגבעות". משרד הבנוי והשכון, אגף הפרוגרמות. החברה ליישום בע"מ. אוניברסיטת חיפה. ספטמבר 1978.
 5. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. "רבעון סטטיסטי לשטחים המוחזקים". מרס 1981.
 6. מפקדת איזור יהודה ושומרון. "דין וחשבון שנת הממשלה הארבע עשרה". אפריל 1980 - מרס 1981.
 7. משרד הפנים, מינהל התכנון האגף לפרוגרמות ואסטרטגיות תכנון, מח' הפרוגרמות. תכנית מיתאר ארצית מס. ת/מ/א/6/1 שינוי לתכנית מיתאר ארצית. מס. ת/מ/א/6 "תחזית התמורות בחלוקת האוכלוסיה במדינה". 7 מליון תושבים במדינת ישראל (בשנת 2010 בקירוב) - הצעה לדיון 1980.
- קבלת נתונים וראיונות:
8. משרד השכון: המינהל לבניה כפרית.
 9. משרד הבטחון, היחידה לבטחון לאומי.
 10. משרד החקלאות.
 11. מפקדת איו"ש.

הוכן ע"י צוות לתכנון השומרון ויהודה של:
החטיבה להתישבות ההסתדרות הציונית העולמית
בהנחיית חיים צבן

אדריכל	יוסי נעים
מתכנן פיזי	נתן סאס
מתכנן איור	רזיאל מחט
ביאוגרף	יצחק ישראלי

סיוע טכני האגף לתכנון התישבות

ההסתדרות הציונית העולמית

החטיבה להתישבות

תכנית ה"תשובה"

כחלק מ"תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985"

ניסן תשמ"ב

הוכן ע"י צוות לתכנון השומרון ויהודה של:
החטיבה להתישבות ההסתדרות הציונית העולמית

לכבוד

ראש ממשלת ישראל, מר מנחם בגין
סגן רה"מ ויו"ר הועדה הבין-מוסדית להתישבות, מר שמחה ארליך
סגן רה"מ ושר הבינוי והשיכון, מר דוד לוי
שר האוצר, מר יורם ארידור
שר הבטחון, מר אריאל שרון
שר החינוך, מר זבולון המר

מכובדי,

אני מתכבד בזה להגיש תכנית להקמת חמישה-עשר ישובים חדשים ביהודה ושומרון, בהמשך להצעה שהעלה שר החינוך בפני ראש הממשלה, בדבר הקמת ישוב אחד ביהודה ושומרון כנגד כל ישוב המתפנה בחבל ימית.

הצעתי זו מתבססת על התכנית ליישוב מאה-אלף יהודים ביהודה ושומרון בארבע השנים הקרובות, שהגשתי לכם בנובמבר 1981.

הישובים המוצעים להלן מסייעים ליצירת רצף בין ישובים או גושי ישובים, שהיום מצויים בבידוד, דבר הכולם במידה רבה את אפשרויות התפתחותם הכלכלית והחברתית.

ברצוני להעיר, כי מתוך 20 האיתורים האלטרנטיביים המוצעים, חמישה איתורים כבר מוקמים כמאחזים, ויש צורך לקבל החלטה על איזרוחם. כל האיתורים מוצעים להקמה באזורים בהם התשתית כבר קיימת ברובה.

בהצעה שלהלן ניתן דגש על הרחבת ההתישבות באזור דרום יהודה ומורדות הרי חברון המערביים, הדלילים כיום באוכלוסיה יהודית, יצירת רצף התישבותי בין גוש-עציון לחבל עדולם; חיזוק ההתישבות באזור שילה, המבודד כיום; יצירת רצף התישבותי בין ישובי גוש ריחן ואלון מורה לבין ישובי הגלבוע וצפון בקעת הירדן; תוספת ישובים במורדות המערביים של הרי השומרון.

יצוין שכל עשרים האיתורים המוצעים להלן מצויים על אדמות מדינה. עם זאת, דרושה בדיקה נוספת והכרזה על האיתורים כאדמות מדינה.

ההשקעה הכוללת הדרושה לביצוע מידי של התכנית הינה בסך של כ-650 מליון שקל.

אהיה אסיר תודה אם תכנית זו תאושר בהקדם, יחד עם המשאבים הדרושים לביצועה.

האנשים המועמדים להתישבות באיתורים המוצעים, מצפים להחלטת הממשלה בנדון. יכולים אנו להתברך ולהתגאות במשפחות המסורות והנלהבות בארץ ובתפוצות, המוכנות כיום לעלות על הקרקע וליישב חלקי מולדת חיוניים ושוממים, למען שגשוגה ופיתוחה של ארץ ישראל, ולהגברת בטחון המדינה.

ב כ ר כ ה
2,3 w
מתתיהו דרובלס
ראש החטיבה להתישבות

ניסן תשמ"ב
מרץ 1982

ת כ נ י ת ה ת ש ו ב ה ת ק צ י ר

1.0. המטרה

הקמת תשתיות הכרחיות לחמישה-עשר ישובים חדשים בשומרון וביהודה, כתשובה לפינוי חבל ימית ואזור מרחב שלמה, וזאת, כחלק מתכנית הפיתוח לאזור.

2.0. התכנית

התכנית דנה בתחלטה להקמת אחד-עשר ישובים חדשים ובהמלצה לתקצב תשתיות הכרחיות לארבעה ישובים, שיש לגביהם החלטה בדיעבד.

בהצעת התכנית מסומנים עשרים אתרים, מתוכם יבחרו האתרים הרלוונטיים (מצ"ב מפה).

2.1. תפרוט

מיקום הישובים הנוספים בא לענות על:

2.1.1. עיבוי אזורי התישבות קיימים.

2.1.2. חיזוק צירים - בעקר ציר גב ההר.

2.1.3. קישור אזורי התישבות בינם לבין עצמם.

2.1.4. ישוב אזורי ריקים, לצורך מניעת התפרסות בלתי רצויה של התישבות ערבית.

2.2. אזורי ההתישבות

א. צפון השומרון - יצירת קשר בין ישובי הגלבוע לבין ישובי אזור ריחן, דותן ותרצה.

ב. מרכז השומרון וצפון בנימין - חיזוק ציר גב ההר, אלון מורה ושילה.

ג. מערב השומרון - פיתוח תשתיות לתושבות באזורי הביקוש הגבוה, לצורך עידוד יזמה פרטית.

ד. דרום ספר ירושלים - הכנת תשתיות לישובים קהילתיים, שיהפכו לתושבות, לצורך פיתוח באזורי הביקוש הנמוך מדרום לעיר.

ה. יהודה - חיזוק ציר גב ההר, הדל בישובים יהודיים, ופיתוח מערך הישובים סביב קרית-ארבע.

2.3. מקרקעין

בדיקת המקרקעין לגבי הנקודות המומלצות היא ראשונית, ונעשתה מתוך מפת סקר בעלויות, שהוכנה בשנת 1980 - תש"מ, ע"י מינהל מקרקעי ישראל.

הנקודות המומלצות הן המועדפות מתוך אתרים חילופיים של קרקע מדינה בכל אזור התישבות.

לאחר בדיקת בעלויות מפורטת של כל האתרים החילופיים, תגזרנה להחלטה סופית הנקודות בעלות זמינות הקרקע, ובעלות התנאים הפיזיים הנוחים ביותר.

3.0. שלבי ההקמה

פעולות ההקמה בכל ישוב יכללו את השלבים הראשוניים, דהיינו:

3.1.1. חיבור הישוב בדרך גישה לציר הראשי.

3.1.2. חיבור הישוב לתשתיות אזוריות (חשמל ומים), הקמת מערכת חשמל ומים אוטונומית במידת הצורך.

3.1.3. בישובים הקהילתיים, הכשרת תשתית לכ-60 יחידות מגורים, והקמת 30 - 40 מבני מגורים ומבני ציבור ראשוניים. מספר יחידות המגורים מותנה במערך האזורי.

3.1.4. בתושבות - הכשרת תשתיות לכ-200 יחידות, לצורך מסירת השטח להמשך פיתוח ע"י יוזמות פרטיות.

4.0. משך ההקמה

בתנאי של החלטה מיידית לביצוע, ניתן לתכנן ולבצע את מרבית האתרים המומלצים, לרמת הפיתוח המוצעת, לקראת סתו תשמ"ב - בנוהל הקמה מקוצר.

5.0. עלות

העלות המשוערת להקמת 15 הישובים: כ - 650 מליון שקל (לפי שער 18.0 ש' = \$1.0).

רשימת הישובים ועלות ביצועם במיליוני שקל (לפי שער 18.0 שקל = \$1.0)

רמת פיתוח שלב א'									
מס'	שם זמני	נ.צ.	סוג ישוב	מודל יעד		יח' מגורים		תשתיות ליח"ד	סה"כ עלות
				מס' יח"ד	מס'	עלות	מס'	עלות	
א. צפון השומרון									
1.	גינת*	176/209	קהילתי	250	40	20	60	18	42
2.	מוקד	182/207	כפרי	100	30	15	60	18	37
3.	מטר	185/203	כפרי	100	30	15	60	18	37
4.	חרמש*	162/203	קהילתי	200	40	20	60	18	42
5.	תרצה	180/191	קהילתי	200	40	15	60	18	37
ב. מרכז השומרון, צפון בנימין וכביש גב ההר									
6.	ברכה*	175/177	קהילתי	200	50	25	70	21	50
7.	מכמתת	172/176	קהילתי	200	50	25	70	21	50
8.	תל-חיים	179/175	קהילתי	250	40	20	70	21	45
9.	מעלה לכונה	176/165	קהילתי	200	50	25	70	21	50

רמת פיתוח שלב א'

מס'	שם זמני	נ.צ.	סוג ישוב	מודל יעד	יח' מגורים		תשתיות ליח"ד		מבני ציבור	סה"כ עלות
				מס' יח"ד	מס'	עלות	מס'	עלות	עלות	

ג. מערב השומרון

10.	יועזר*	168/163	תושבה	1200	-	-	200	60		60
11.	עשהאל	167/159	תושבה	1200	-	-	200	60		60
12.	נעלה*	168/152	תושבה	1000	-	-	200	60		60

ד. דרום ספר ירושלים

13.	נאות אדומים*	180/123	קהילתי לתושבה	500	40	20	60	18	4	42
14.	ביתר*	161/123	קהילתי לתושבה	500	40	20	60	18	4	42

ה. חברון, ציר גב ההר

15.	נגיד	158/144	כפרי	100	40	20	60	18	4	42
16.	עין ערוב	163/113	כפרי	100	40	20	60	18	4	42
17.	כוכבא	166/108	קהילתי	200	40	20	60	18	4	42
18.	יקין*	165/101	קהילתי	200	30	15	60	18	4	37
19.	סוסייה	160/90	קהילתי	200	30	15	60	18	4	37
20.	עתניאל*	151/94	קהילתי	200	40	20	60	18	4	42
							330	498	68	896

* קרקעות מוסדרות או נמצאות בתהליכי הסדרה.

מכת

**תפרוסת הישובים והכבישים
לשנת 1985**

תכנית המאה אלף לשנת תשמ"ה 1985 (כחלק מתכנית-אב לפיתוח התישבות בשומרון ויהודה)

מפת מפרוסת הישובים והכבישים לשנת 1985

